Carlos Fuentes

İNEZ'İN SEZGİSİ

roman

İspanyolca aslından çeviren
PINAR SAVAŞ

Carlos Fuentes İNEZ'İN SEZGİSİ

İspanyolca aslından çeviren PINAR SAVAŞ

Özgün adı *Instinto de Inez*

CARLOS FUENTES'İN CAN YAYINLARI'NDAKİ KİTAPLARI

ARTEMIO CRUZ'UN ÖLÜMÜ / *roman* CAM SINIR / *roman* İNEZ'İN SEZGİSİ *roman* KENDİM VE ÖTEKİLER / *roman* SEFER / *roman* YANIK SULAR / *öykü* LAURA DIAZ'LI YILLAR / *roman*

Meksika'nın önde gelen yazarlarından olan *Carlos Fuentes* 1928 yılında doğdu. Amerika Birleşik Devletleri'nde Columbia, Harvard, Princeton ve başka üniversitelerde ders verdi, çok sayıda deneme ve senaryo yazdı. Bir süre Meksika'nın Fransa Büyükelçiliği'ni yaptı. Fuentes'in romanları arasında en önemlilerinden olan Terra Nostra Venezuela'da Romulo Gallegos Ödülü'nü kazandı. 1987 yılında, İspanyol dilinde yazan yazarlara verilen en büyük ödül olan Cervantes Ödülü'ne değer bulundu. *Fuentes'*in öteki kitapları arasında *Artemio Cruz'un Ölümü, Yanık Sular, Terra Nostra, Koca Gringo* vardır.

Çok sevgili oğlum CARLOS FUENTES LEMUS'un *(1973-1999) anısına*

Uzun süredir insanların arasında kayboldum.

Farklı kaderlerimi okuyabilirsiniz burada,

birbirinin ardı sıra.

Kimi bulup da görevlendirmeliyim ki,

olağanüstü bir devam öyküsü anlatsın?

CAO XUEQUIN

Kırmızı Pavyon'un Düşü (1791)

1

“Kendi ölümümüz hakkında söyleyecek hiçbir sözümüz olmayacak.”

Uzun zamandır Maestro’nun yaşlı zihninde dönüp duran bir cümleydi bu. Yazmaya cesaret edemedi. Cümleyi bir kâğıdın üzerine aktarmanın uğursuz sonuçlar doğurmasından korkuyordu. Bundan sonra söyleyecek söz kalmayacaktı çünkü: Ne ölüm bilirdi ölümün ne olduğunu ne de canlılar. Sözel bir hayalet gibi,peşinde dolaşan bu cümle hem yeterliydi hem de yetersiz. Bir daha hiçbir şey söylememe pahasına her şeyi söyleyen bir cümleydi bu. Üstadı sessizliğe mahkûm etmişti. Yaşamını müziğe, Korsikalı kaba askerin kaba tanımlamasınca ‘gürültülerin en az rahatsız edenine’ adayan Maestro sessizlik hakkında ne söyleyebilirdi ki; sahi kimdi o asker, Bonaparte mı?

Yaşlı Maestro gözünü belli bir cisme dikerek saatler geçirirdi. Bir şey çalarsa marazi düşüncelerinin dağılacağından, nesnelere yapışacağından çekiniyordu sanki. Müzikle nesnenin yerini değiştirmenin bedelinin ne kadar yüksek olduğunu keşfetmişti. Müzik ve ölüm onu (ya da birbirlerini) yaşlı bir adam gibi ve yaşlı bir adam olarak tanımlıyorlarsa, belleğinin bir nesneye tutunması da çaresiz ona, doksan üç yaşındaki bu adama yer çekimi, özgül ağırlık kazandıracaktı. O ve nesnesi. O ve ele gelen, kesin, görünen, değişmez bir biçimi olan cisim.

Bu cisim bir mühürdü.

Arma ve nişanların üzerindeki bal mumu, metal ya da kurşun daire değil, kristal bir mühür. Kusursuz bir küre ve kusursuz biçimde bütün. Bir belgeyi, bir kapıyı ya da bir kasayı kapatmakta kullanılacak bir mühür değil; kendi dokusu, kristal yapısı nedeniyle hiçbir nesneye yapışmayacak bir mühür. Kendi kendine yeterli, hiçbir kullanımı, bir zorunluluğa ilişkin yaptırımı bulunmayan, bir tartışmayı ya da barış antlaşmasını etkilemeyen,

bir kaderi belirlemeyen ya da geri dönüşü olmayan bir karara esin vermeyen bir mühür.

Ne işe yarayacağı pek bilinemese *de her şey* kristal mühür olabilirdi. Yaşlı Maestro pencerenin yakınında, üç ayaklı bir masanın üzerinde duran kusursuz küresel nesneye derin derin dalar, ona geleneğe özgü nitelikleri -otorite, özgünlük ve onama simgelerini- ithaf etmeye çalışırdı; ama mühür bunların hiçbiriyle tam anlamıyla bir bağ oluşturmazdı.

Neden?

Maestro nedenin ne olduğunu kesinlikle söyleyemezdi. Kristal mühür gündelik yaşamının öylesine parçasıydı ki, onu kolayca unutabilirdi. Hepimiz arada bir aklımıza gelen, otuz saniyeden fazla düşünmediğimiz, çevremizde olup bitenlerin esiri olmadan yaşamaya devam etmemizi sağlayan kısa bir anının hem kurbanı hem de celladı olabiliriz. Uzun uzun anımsadığımız bir anıysa, devasa taş bloklardan inşa edilmiş bir kale gibidir. İçindeki her şeyi hatırlamamız için tek bir simge -kalenin kendisi- yeterlidir. Belki de Maestro'nun kişisel mekânının anahtarıydı bu küresel mühür. Şu anda Salzburg'da oturduğu fiziksel mekânın anahtarı değildi kuşkusuz; göçebe mesleği süresince ona ev sahipliği yapan evlerinin ya da Marsilya'daki, göçmenliğin yoksulluğunu ve aşağılanmalarını bir daha anımsamamak için kendini inatla unutmaya zorladığı çocukluğunu geçirdiği evin anahtarı da değildi; hatta herkesin ilk kalesi olan hayalimizdeki o mağaranınki bile değildi. Bu zarar verilemez, özel, yerini hiçbir şeyin tutamayacağı küre, sözü geçen mekânların hepsini içine alan özel bir uzam olabilir miydi peki? Ve bu kürenin bedeli, birbirini izleyen anıları kapsayan belleği kendi kendine yeterli, geleceği anımsama ihtiyacı duymayan, ta kökene, her şeyin başlangıcına ilişkin bir bellekle değiştirmek olabilir miydi?

Baudelaire kimsenin oturmadığı, ölü anlarla dolu bir ev anımsar. Bir kapıyı açmak, bir şişenin mantarını çıkarmak, eski bir giysiyi askıdan almak bir ruhun bu eve gelip yerleşmesine yeter mi?

İnez.

Kadının adını yineledi:

İnez.

Yaşlılık ye kristal mühür arasında kafiyeler yaratan Maestro, ikisinin birbirindeki olanaksız yansısını bulmak istiyordu. Yılların geçişiyle yasaklanan aşk: İnez, ihtiyarlık.

Kristal bir mühürdü. Saydam değildi, ama ışıltılıydı. İşte en şahane yönü. Pencerenin yanındaki üç ayaklı masanın üzerinde dururdu, ışık küreye düşünce parıldardı. Narin ışıltılar saçar, ışık sayesinde yaşlı orkestra şefinin bilmediği bir dilin okunamayan harfleri ortaya çıkardı; gizemli bir alfabeyle yazılmış bir partisyon. Belki de kayıp bir halkın dili; zamanın içinden, çok uzaklardan gelen ve partisyona son derece güvenip ezbere bilmesine karşın icra ânında gözünün önünde bulunmasında ısrar eden yaşlı profesyonelle alay eden bir sızlanma.

Sessizlikte ışık.

Sesi olmayan harfler.

Yaşlı adam gizemli küreye doğru yaklaşır, üzerine eğilir, gizemli işaretlerdeki mesajı çözecek zamanının olmadığını düşünürdü.

Böylesi kaymak gibi forma kavuşana kadar işlenmiş, belki de okşanmış bu kristal mühür, *anlık bir yaratımın* ürünüydü; kristal mühür yapılacaktı ve kristal mühür yapılmıştı. Maestro ellerinin arasında tuttuğu narin kürenin nesine hayran kalacağını bilemezdi; küçük ve sıra dışı hâzinesinin kırılmasından korkardı; ama ona her an dokunur (bu baştan çıkarılmaya boyun eğer), bir eline alarak öbürüyle okşar, sanki bir başka zamanı, yapılmayan bir onarımı, hayali bile mümkün olmayan bir çatlağı arardı. Tehlike duygusu her şeyi sarsardı. Küre düşebilir, kırılabilir, bin parçaya bölünebilirdi...

Maestro’nun tüm duygulan bir araya gelir ve böyle bir kötüye yormayı alt ederlerdi. Kristal mührü görmek ve ona dokunmak, bir kaynaktan hiç durmadan akan şaraba bir kap uzatmak değil,, şarabın ta kendisi olup onu

tatmaktı. Kristal küreyi görmek ve dokunmak, sanki içinde hiçbir kirlilik olmayan bu madde tümden camdan gözeneklere kesmiş de aniden terlemeye başlamış gibi onu koklamaktı; sanki kristal kendi öz maddesini dışarı atabilir ve kendisini okşayan eli utanmadan lekeleyebilirdi.

Tüm bunlardan sonra Maestro'ya en önemli saydığı beşinci duyu, duymak, mührün müziğini dinlemek değil de ne kalıyordu o zaman? Bu tam bir turu, yani daireyi tamamlamak, sessizlikten çıkmak, daireye ve küreye özgü bir müziği, tüm zamanların ve tüm uzamların hiç durmayan ve eşzamanlı hareketinin göksel senfonisini dinlemekti...

Kristal mühür çok çok uzaklardan gelen, neredeyse bir fısıltı gibi duyulan şarkısını söylemeye başlar, kürenin merkezi kristalin yüreğinden doğma görünmez, sihirli bir çan gibi titrerdi. Aşka gelip kendinden geçen yaşlı adam sırtında unuttuğu bir zevkin ürpertisini duyar, istemese de ağzı kamaşır, sarımtırak takma dişlerin çivilendiği ağzındaki sulanmaya engel olamaz, bakışları aldığı zevkle kardeş olur, gözyaşı bezleri üzerindeki kontrolünü yitirirdi. Maestro, yaşlıların olur olmaz her şeye ağlamaya olan gülünç eğilimlerini pek çok kez zamanın omuzlarında dolaşmış, her an içindeki sıvıyı sızdırmaya hazır eski bir şarap tulumuna benzeyen, güya hüzünlü ve saygıdeğer, aslında acınacak bir ihtiyarlık perdesiyle gizlediklerini düşünürdü.

Bunun üzerine kristal mührü ince bir kumaş gibi avucunun içinde sıkar, kürenin camsı şeffaflığını aşmaya başlayan sesini sustururken hâlâ sinirli ve damarlı elinin, bir değneği kavramadan saf avuçlarıyla yönetmeye alışmış elinin, emirler veren, temiz, geniş, bir keman, piyano, çello solosu için olduğu kadar orkestra üyeleri için de son derece belagatli bu elin, kürenin narin kırılganlığına zarar vereceğinden korkardı. Kırılgan *'bâton'u* her zaman küçümsemişti Maestro; bu değnekçik, derdi, benim kara ve kıvırcık saçlarımdan akan, Mozart, Baçh ve Berlioz'un ışığıyla aydınlanmış alnımdan fışkıran sinirli enerjinin hareketini kolaylaştırmıyor, tam tersine güdükleştiriyor. Yalnızca onlar, yalnızca Mozart, Bach, Berlioz yönettiğim partisyonu oraya yazabilirler. Bir değneğin yardımı olamaz! Maestro'nun gür kaşlarının duyarlı arası, onların -yani orkestra üyelerinin- ne Mozart ne Bach ne de Berlioz değil yalnızca basit bir aracı, bir aktarıcı, yönetmen

olduğunu bilmelerinden ötürü duyduğu kaygı, suçluluk ve çektiği cezayla kınşırdı. *Orkestra şefi:* nasıl da kibirli ve aynı zamanda nasıl da kırılgan. Başaramamak-tan, hata yapan ilk kişi olmaktan, yapıta ihanet etmekten öylesine korkardı ki. Şefin yanılmaya hakkı yoktu; görünüşe, izleyicilerden gelecek herhangi bir hoşnutsuzluğa, basının saldırısına, orkestranın suskun yakınışına, sopranonun duygusal bir çıkışına, solistin küçümseyen bir el hareketine, tenorun kibrine ya da aşağıdan gelecek bir maskaralığa tahammül edemezdi. En zalim sansür, sansürün en acımasızı kendisinden, orkestra şefinden kaynaklanırdı: Gabriel Atlan-Ferrara'dan.

Aynada kendisine bakar ve görevime yakışmıyorum, derdi, sanatıma ihanet ettim, bana bağlı olanları, izleyicileri, orkestrayı ama hepsinden çok besteciyi hayal kırıklığına uğrattım...

Sabahları tıraş olurken aynada yüzüne baktığında bir zamanlar olduğu adamı göremiyordu artık.

Yıllar geçtikçe kaşlarının arasındaki kırışıklık derinleşmiş, evcimen bir Mefisto'nunkiler gibi her yöne uzayan dağınık kaşlarından görünmez olmuştu. Maestro kaşlarını düzeltmeyi boş bir uğraş görüyor, eliyle 'boş versene' anlamına gelen sabırsız bir hareket yapıveriyordu; bu asi, kır kıl yığınını yatıştıramayacaktı nasıl olsa. O kadar beyazlamıştı ki bu kaşlar, böylesine gür olmasalar görünmeyeceklerdi. Önceleri korku esinlerdi kaşları: Emir verirler, o genç alnının, o kıvır kıvır kara saçlarının kimseyi yanıltmamasını buyururlardı. Kaşlarının arası ceza ve dışlanma vaat ederdi, delici bakışları iki siyah pırlantaydı, alevlerin ve sönmeyen karbonun ayrıcalığına sahip mücevherlerdi. Sezar'ın kusursuz, kemerli burnuna sahipti, geniş burun delikleri bir av hayvanınınkileri andırırdı, zalimdi, en hafif kokuya bile duyarlıydı. Hepsinin altında hayranlık uyandıran etli ve erkeksi, ağzı vardı. Hem kılıcın keskin kenarı hem de sevgili olan dudakları ceza karşılığında duyarlılık, zevkin bedeli olarak acı vaat ederdi.

Ünlü ve işi başından aşkın bir orkestranın her iklim ve koşulda yaptığı uzun yolculuklarda öteberinin arasına serilen, kerelerce ve kerelerce buruşuklukları açıla açıla böylesine kırış kırış olmuş bu ince kâğıt kendisi miydi şimdi? Çalışmak için o rahatsız frağı giyer, işleri kendisininki gibi

kesinlik gerektiren aletlerle çalışmak olan teknisyenlerin rahat iş tulumlarına özenirdi.

Böyleydi işte Maestro. Aynası bir zamanlar olduğunu yadsıyordu artık. Ama onun ikinci bir aynası daha vardı, banyosunda asılı şu eski, lekeli ayna değil: Salzburg'a, Cermen Roma'sına açılan pencerenin yakınında üç ayaklı masasının üzerine yerleştirilmiş kristal küreydi bu. Dev dağların arasındaki dümdüz ovayı ikiye bölerek, uzak ülkelerden gelen bir hacı gibi Alpler'den akan nehrin, bir zamanlar kendi öz doğasının etkileyici güçlerine boyun eğen, ama XVII ve XVIII. yüzyıllarda doğaya rakip bir görünüm yaratan, dünyayı yansıtan ve aynı zamanda dünyanın karşıtı olan kentin manzarasını izleyen cam küre. Salzburg'un mimarı Fischer von Erlach, ikiz kuleleriyle, içbükey bina cepheleriyle ve üzerlerindeki hava akımını andıran süslemeleriyle, Alpler'in görkemi ve çılgın bir barok tarzla dengelenen neredeyse askeri yalınlığıyla, müziğin ele gelmez heykelleriyle süslü bu kent için fiziksel, ele gelen bir ikinci doğa yaratmıştı.

Yaşlı adam penceresinden tepelerdeki ormanlara ve dağlardaki manastırlara baktıktan sonra biraz olsun avunmak için bakışlarını gözlerinin seviyesine indirdi (tüm bunlar çaba gerektiriyordu); ama Monchsberg'in yüzüne bir cümleye gereği yokken katılan kelimeler gibi oyulmuş sarp kayalıkların ve kalelerin anıtsal varlığından kaçınamadı. Ne doğayla ne de mimariyle rekabet etmeye niyeti olan hava, manzaranın üzerinde hızla hareket ediyordu.

Maestro'nun başka sınırları vardı. Kendisiyle kent, dünyayla kendisi arasında geçmişe ait, zamanın laneti karşısında kılı bile kıpırdamayan, zamana karşı koyan ve onu yansıtan kristal küre vardı. Bir kristal mührün hem yaşamın tüm anılarını içermesi hem de onlar gibi kırılgan olması tehlikeli midir? Üç ayaklı masanın üzerinde, pencerenin yakınında, kentle arasında duran küreye bakarak, kendi kendine bu şeffaf uğuru yitirmenin anılan da yitirmek anlamına gelip gelmeyeceğini sordu. Maestro'nun ya da haftada iki kez eve gelen hizmetçinin dikkatsizliği yüzünden, sevecenlikle Dicke adını taktığı ama komşuların aralarında Şişko diye söz ettiği kâhyasının bir kızgınlığı sonucu bin parçaya bölünerek yaşamından çıkıp gidebilirdi kristal küre.

“Bakın, camınıza bir şey olursa beni suçlamayın bayım, o kadar değerliyse daha güvenli bir yerde saklayın!”

Kendi kendine, “Neden onu burada, herkesin gözü önünde, açık havada tutuyor ki?” diyordu Dicke.

İhtiyarın bu kadar mantıklı bir soruya verilecek pek çok yanıtı vardı. Hepsini tekrar ediyordu: otorite, karar, kader, alamet ve sonunda geriye bir tane kalıyordu: bellek. Mührü bir dolabın içine gizlerse sahibinin görünen belleği olacağına, Maestro’nun onu hatırlaması gerekecekti. Böyle göz önündeyken yaşlı adamın yaşamak için ihtiyacı olan anıları hatırlatıyordu. Tembel tembel piyanonun başına geçti, neredeyse bir öğrenci gibi heceleyerek Bach’ın bir *partisyonunu* çalmaya koyuldu; kristal mühür onun yaşayan geçmişi olacaktı, olduğunu ve yaptıklarını barındıracaktı. Maestro’dan uzun yaşayacaktı. Bu kadar narin bir nesne olduğu için kendi yaşamının alametlerini onun içine koymuştu Maestro; yaşamına bir nesnellik, *şey* olma özelliği kazandırmaya çalışıyordu sanki. Cismin akıl almaz şeffaflığında bu adamın tüm geçmişi yer alacak, ölümün ötesine yaşayacaktı... Ölümün ötesine mi? Ne kadar bir süreydi bu? Bilmiyordu yaşlı şef, önemi de yoktu. Ne ölüm biliyordu ölümün ne olduğunu ne de canlılar.

“Kendi ölümümüz hakkında söyleyecek hiçbir sözümüz olmayacak.”

Bu bir bahisti ve Maestro her zaman risk alan biri olmuştu. Marsilya’daki yoksulluktan kurtulduğu zaman, sınırı bulunmayan ve son derece başarılı, güçlü müzik kariyerine atıldığında görkemi, zenginliği ve yüceliği olmayan iktidarı reddederek kendine güvenin sarsılmaz tahtına oturmuştu. Ama o *olan her şey* ona bağlı olmayan bir şeye bağlıydı işte: yaşam ve ölüm. Girdiği bahis, yaşamının böylesine bağlı olduğu bu nesnenin ölüme karşı koyup koyamayacağıydı. Mühür gizemli ve belki de doğaüstü bir biçimde sahibinin beden sıcaklığını, keskin bakışını, hoş tadını, şahane mizah duygusunu, ateşli hayallerini, tüm yaşamını korumaya devam edebilecek miydi, edemeyecek miydi?

Bahis: Kristal mühür Maestro öte dünyaya göçmeden önce kırılacak. Kesin. Ah evet! Düş, öngörü, karabasan, yoldan çıkmış arzu, dile gelmez aşk: Birlikte ölecekler, uğur ve sahibi...

Yaşlı adam gülümsedi. Hayır, ah hayır! Bu sahibin yerine gelen her arzusuyla biraz daha yok olan eşek derisi değildi. Kristal mühür ne büyür ne de küçülürdü. Her zaman aynıydı o, ama sahibi biçimi ya da büyüklüğü asla değişmeyen küreye mucize eseri yaşamın tüm anılarının sığdığını bilirdi. Bellek, biraz daha anı eklendiğinde kristal mührün narin çeperini patlatacak bir maddeler topluluğu değildi ki. Bellek küreye sığıyordu çünkü boyutları aynıydı. Bellek ne üst üste yığılırdı ne de bir çekecek yardımıyla içine gireceği nesnenin formunu alırdı; bellek her yeni deneyimle damıtılan, *şekil değiştiren* bir şeydi. Orijinal bellek henüz gelmiş olan her anıyı hoş geldin diyerek karşılar, ona farkında bile olmadan son anının çıktığı yeri verir, böylece aslında geçmiş olduğunu keşfetmek için durmadan geleceği yaratırdı. Gelecek de bir anı olacaktı elbette.

Bir başka kendinin aynı olan şey de imgeydi. İmge kendini göstermek zorundadır. Cimrilerin en sefili, bir soygundan korktuğu için değil, Goya'nın kendisinden korktuğu için Goya tablosunu sergilemeyendir. Bir müzenin duvarında bile değil, cimrinin evinin duvarında olan tabloyu başkaları görecek, daha da önemlisi tablo başkalarını görecektir. Bu iletişime engel olmak, sanatçının görme ve görülme olanağını sonsuza dek elinden almak, onun yaşam damarını kesmek: Kusursuz cimriyi bundan daha fazla memnun edecek hiçbir şey yoktur; tıpkı kuru bir orgazm gibi. Tabloya kaçak atılan her bakış, onu soymak, ondan çalmaktır.

Yaşlı adam, böyle bir şeyi gençken bile asla istememişti. Kariyeri boyunca kendisine atfedilen kusurların hiçbiri, kibri, yalıtılmışlığı, zalimliği, kendini Tanrı sanması, sadist zevk anlayışı, ruhsal bir kabızlığı içermiyordu. Tam tersine yaratımını mekânda var olan dinleyicileriyle paylaşırdı. Sanatı yokluğa teslim etmezdi. Bu kesin bir karardı. Hiçbir plak doldurmamış, film çevirmemiş, radyo yayınına katılmamış ve kötülerin en kötüsü olan televizyona çıkmamıştı. Anti-Karajan'cılığıyla da ünlüydü; Karajan'ı tanrıların kibrin gözlerini kamaştırmasından başka bir yetenek vermediği bir soytarı olarak görürdü.

Gabriel Atlan-Ferrara böyle bir şeyi asla istememişti... Onun ‘sanat nesnesi’, topluma sunduğu gibi kristal mühürdü, göz önündeydi, Maestro’nun malıydı; ama bu yeni bir olaydı elbette; kristal küre daha önce başka ellerden geçmiş, matlığı pek çok bakışın etkisi altında şeffaflığa dönüşmüştü; belki de kristalin içinde yaşıyordu bu bakışlar çünkü yakalanmışlardı. Çetin bir ikilemdi bu durum.

Bazılarının dediği gibi *sanat nesnesini* sergilemek cömertçe bir davranış mıydı? Cam bir arma, kristalin üzerine oyulmuş yalın ama gizemli sayılar Tanrısal bir alamet miydi? Elindeki armacılıkla ilgili bir parça mıydı? Bir yarayı mı mühürlüyordu? Belki de Hazreti Süleyman’ın mühründen ne eksikti ne de fazla, büyük Musevi hükümdarının gerçek otoritesiydi; toprağın altından çıkıp da beyaz ve yeşil çiçekler açan, yükseklerde kırmızı meyveler veren bir sarmaşıkmışçasına alçakgönüllülükle tanımlanabilirdi: Hazreti Süleyman’ın mührü.

Kristal küre bunlardan hiçbiri değildi. Maestro biliyordu olmadığım, ama mührün kökeninin ne olduğunu da çıkartamıyordu. Bu nesnenin yapılmadığına, *doğduğuna* inanmıştı. Birisi tarafından tasarlanmamıştı, *kendini tasarlıyordu durmadan*; bir değeri yoktu çünkü değer kavramıyla ilgisi yoktu.

Zaman içinde elden ele aktarılan bir şeydi. Evet. Yaşlı şefin deneyimi de bunu doğruluyordu. Geçmişten gelmişti, ona gönderilmişti.

Sonuçta kristal mührün orada, güzel Avusturya kentine açılan pencerenin önünde sergilenmesinin nedeninin ne bellekle ne de imgeyle pek bir ilgisi vardı.

Yaşlı adam cam nesneye yaklaştı; her şey duyarlılıkla ilgiliydi.

Orada elin ucunda, elin dokunabileceği, okşayabileceği, duyarlılığı yitmemiş derisinin kusursuz ve heyecan veren kayganlığını tüm yoğunluğuyla hissedebileceği bir yerdeydi; bir kadının omzunu andırıyordu, sevgilinin yanağını, belin dokunuşunu, ölümsüz bir meyveyi.

Şatafatlı bir kumaştan, fani bir çiçekten, dayanıklı bir mücevherden daha fazlasıydı; ne tüketme ihtiyacından ne güvelerden ne de zamandan etkilenirdi. Tümdü, güzeldi, gözlere her zaman, dokunuşaysa parmaklar kendisi kadar duyarlı olduklarında zevk verirdi.

Yaşlı adam kâğıttan bir hayalet gibi yansıyordu camın üzerinde; elleri bir kıskaç kadar güçlüydü; gözlerini kapadı ve mührü bir eline aldı.

En büyük, en kötücül eğilimi buydu. Kristal mührü o kadar çok seviyordu ki, kırabilirdi, yumruğunun gücüyle kırabilirdi.

Mozart'ı, Bach'ı ve Berlioz'u kimsenin yönetmediği gibi yöneten bu manyetik ve eril el, zamanında dâhice ve tekrar edilemez olarak nitelenen bir yorumdan geriye kristal mühür kadar narin bir şey bırakmayacaksa ne bırakacaktı? Maestro hiçbir çalışmasının kaydedilmesine izin vermemişti. Kendi deyimiyle 'bir sardalye gibi konservelenmeyi' reddetmişti. Müzikal törenleri canlı, yalnız ve yalnızca canlı, biricik ve yinelenemez olmalıydı; dinleyicilerinin yaşadığı deneyim kadar derin olmalıydı; aynı izleyicilerin belleği kadar uçucu olmalıydı. Böylece izleyicilerinden onu seviyorlarsa *hatırlamalarını istiyordu ısrarla.*

Kristal küre böyleydi, kapris, hayal gücü ve iradenin ahlaksız karmaşası içinde başrahibin verip gittiği büyük bir orkestral ayindi. Yorumlanması sırasında yapıtın yorumu kendisi oluyordu: Berlioz'un *Faust'un Lanetlenmesi* adlı yapıtı, ancak yorumlandığı zaman Berlioz'un olur. Aynı biçimde imge de nesneyle aynı şeydir. Kristal mühür hem imgedir hem de nesne ve her ikisi birbirinin eşidir.

İhtiyar adam aynaya bakarak tüm Avrupa'da büyük bir coşkuyla alkışlanan genç Fransız orkestra şefinden kalma bir iz aradı boşu boşuna. Savaş çıkınca işgal altındaki ülkesindeki faşistlerden gelen baştan çıkarıcı tekliflere sırtını dönmüş, Londra'ya, *Luftwaffe'nin* bombalan altında orkestrasını yönetmeye gitmişti. Avrupa'nın atalardan kalma kültürünün o canavar Havari'ye, insanlara pusu kuran ve yerlerde sürünen, uçabilen ama yürüyemeyen, karnı yere yapışmış, göğüsleri bok ve kana batmış yaratığa meydan okumasıydı bu davranış.

İşte cam nesnenin, bir yaşlılığın Salzburg'daki bir inziva evinin salonundaki konumunun en köklü anlamı buydu. Bunu hem heyecan verici hem de utanç içinde bir titremeyle itiraf ediyordu Maestro. Kristal mührü eline almak, sıkmak, kırana kadar çatırdatmak istiyordu. Mührü o kadını almak istediği gibi almak istiyordu; soluğu kesilene kadar kucaklamak, arzudan yanarak bir aciliyeti iletmek, kendi aşkında, bu erkekle olan aşkta, tutkuya ve güzelliğe sunulan son saygı olarak hem kadın hem de erkek açısından için için bir şiddet, yıkıcı bir tehlike olduğunu anlatmak. İnez'i sevmek, ölene dek sevmek.

Mühür birden elinden kurtuldu; bilinçsiz ama ürkütücü bir hareketti bu, masanın üzerinde yuvarlandı; yaşlı adam küreyi korku-şefkat karışımı bir duyguyla yakaladı. Çok nefret ettiği televizyonda Arizona Çölü'nde, çölün üzerine paraşütsüz atlayan gençleri görüp büyülendiğinde ve yaşlılığından utanç duyduğunda heyecanlandığı gibi heyecanlanmıştı. Mührü üç ayaklı küçük masanın üzerine koydu yeniden. Bu, Kolomb'un tıpkı dünyanın kendisiymiş gibi hafifçe basık yanının üzerinde durabilen yumurtası değildi. Bir desteği olmazsa kristal küre yuvarlanır, düşer, bin parçaya bölünürdü...

Frau Ulrike, yani Dicke, ellerinde açık tuttuğu paltosuyla gelene kadar derin derin dalarak mührü izledi.

Dicke yürüdüğü zaman o kadar da şişman ya da hantal görünmüyordu. Geleneksel giysilerini (eteğin üzerine etek, önlük, kalın yün çoraplar, şal üzerine şal, sanki soğuk içine işlemişti) giymemiş de üstünde sürüyordu sanki. Saçı o kadar beyazdı ki gençliğinde ne renk olduğunu tahmin etmek olanaksızdı. Ulrike'nin her şeyi, duruşu, yaralı yürüyüşü, eğik başı, insana bir zamanlar genç olduğunu unutturuyordu.

"Profesör, konser bu öğleden sonra, unutmayın, sizin onurunuza düzenleniyor."

"Paltoya ihtiyacım yok, mevsim yaz."

"Bundan sonra bayım, *her zaman* bir paltoya ihtiyacınız var."

"Sen bir zorbasın Ulrike."

“Komik olmayın, bana herkes gibi Şişko deyin.”

“Biliyor musun Dicke, yaşlı olmak bir suç. Bir huzurevinde kendin kadar aptal ve gözlerinin feri kaçmış yaşlıların arasında kimliksiz, onursuz ölüp gidebilirsin."

Şefkatle kadına baktı.

“Bana baktığın için teşekkür ederim Şişko.”

“Her zaman söylerim, duygusal ve komik bir ihtiyarsınız,” diye homurdandı kâhya kadın. Paltonun mümtaz profesörünün sırtında iyi durup durmadığını kontrol etti.

“Hıh! Eskiden sarayın ahırı olan bir tiyatroya ne giyerek gittiğimin ne önemi var ki?”

“Sizin onurunuza.”

“Ne çalacaklar?”

“Ne var bayım?”

“Benim onuruma ne çalacaklarmış, umrumdaydı sanki!”

“Programa göre *Faust’un Lanetlenmesi.”* “Baksana nasıl da unutkan oldum.”

“Bir şey yok, dert etmeyin, hepimizin aklı karışır, özellikle de dâhilerin.” Kadın güldü.

Yaşlı adam Salzach Irmağı’nın günbatımına çıkarken son bir kez kristal küreye baktı. Festspielhaus Konser Salonu’na doğru güvenli adımlarla, baston kullanmadan yürüyor, bir yandan da kafasının içinde kaprisli bir anı yankılanıp duruyordu: Bir pozisyonun ağırlığı, patronun sorumluluğu altındaki insan sayısıyla ölçülür. Patron oydu, bunu bir. anlığına olsun unutmamalıydı, gururlu ve yalnız bir patrondu o, bu nedenle tam doksan üç yaşında olmasına karşın, gelip de onu evinden almalarını reddetmişti.

Yalnız ve desteksiz yürüyecekti, *thanks but no, thanks; o* patrondu, 'yönetici' değil, 'şef' değil, Fransızca'da ifade edildiği gibi, *chef d'orchestre.* Şişko bu 'şef' lafını duysa, onu yaşlılığında ilgisini mutfağa adamak isteyen bir deli sanardı. Maestro kendi kâhyasına bir orkestrayı yönetmenin bıçağın keskin tarafında yürümek olduğunu anlatabilir miydi acaba? Bunun bazı insanların hem bir bedenin, bir bütünün parçası olma hem de emirleri alıp bir başkasına, hatta kendilerine bile iletmek zorunda olmadıkları için kendilerini özgür duyumsama ihtiyacını sömürmek olduğunu açıklayabilir miydi? Kaç kişiden sorumlusunuz bayım? Bir pozisyonun ağırlığı sorumlu olduğumuz insan sayısıyla mı ölçülür?

Adımlarını Festspielhaus'a yöneltirken Montaigne'in haklı olduğunu düşündü. Bir insan ne kadar yükseğe oturursa otursun, kendi poposundan daha yükseğe oturamaz. Öyle güçler vardır ki hiç kimse, hiçbir insanoğlu etkisi altına alamaz. Berlioz'un Faust'unun temsiline gidiyordu ve ezelden beri biliyordu ki yapıt, yazarının, Hector Berlioz'un olduğu kadar orkestra şefi Gabriel Atlan-Ferrara'nın da ellerinden kurtulmuş, kendine ait bir yere oturmuş, orada kendi kendini 'güzel, tuhaf, vahşi, sarsıcı ve hüzünlü' olarak tanımlamış, hem kendi evreninin hem de kendi anlamının efendisi olmuş ve her iki durumda da hem yaratıcısına hem de yorumcusuna karşı zafer kazanmıştı.

Yalnızca onun olan kristal mühür de bir müzik

parçasının büyüleyici ve sarsıcı bağımsızlığına sahip miydi?

Maestro Atlan-Ferrara, Salzburg Festivali'nde, onuruna verilen bir konsere gitmek üzere evden çıkmadan önce mühre bakmıştı.

O âna kadar öylesine billur gibi olan mühür, bir pislikle ansızın lekelenmişti.

Mat, kirli, piramit biçimli, kahverengi bir dikilitaşı andıran tuhaf şekil, kristalin az önce duru olan merkezinde büyümeye başlamıştı.

Maestro'nun onuruna verilecek Hector Berlioz'un yapıtı *Faust'un Lanetlenmesi'nin* konserine gitmek üzere evinden çıkmadan önce son

gördüğü buydu.

Belki de bir algı hatasıydı bu, yaşlılığının çölünde sapkın bir seraptan ibaretti.

Eve döndüğünde bu karanlık leke kaybolmuş olacaktı.

Bir bulut gibi

Kötü bir düş gibi.

Ulrike, patronunun düşüncelerini tahmin etmiş gibi durdu, hâlâ soylu ve dimdik, ama yaz ortasında kahverengi bir paltoya bürünmüş figür ırmağın kıyısına, sadık hizmetkârının niyetini anlasa da geri dönemeyeceği bir noktaya varana dek pencerenin yanından kımıldamadı.

Sonra kristal küreyi eline aldı ve kucağına yaydığı önlüğünün üzerine koydu. Bir bohça yaparak cam kürenin kumaşla iyice sarılmasını sağladı, sonra becerikli ve profesyonel hareketlerle önlüğünü çözdü.

Mutfağa kadar gitti ve hiç oyalanmadan önlüğe sarılı kristali, yenmek üzere kesilen hayvanların kanıyla lekelenmiş cilasız masanın üzerine koydu, bir merdane alarak öfkeyle vurmaya başladı.

Hizmetkârın yüzü çarpılmış ve şişmiş, gözleri yuvalarından fırlamış, sabit bakışları hırsının nesnesine dikilmişti. Mührün geniş ve kuvvetli kolunun vahşi gücü altında binlerce parçaya bölündüğünden emin olmak istiyordu sanki; örgüleri çözülüp bembeyaz saçlardan bir çağlayan gibi ortalığa saçılmak üzereydi.

“Pislik, pislik, pislik!” sözleri giderek artan bir vurguyla ürkütücü, tuhaf, vahşi, sarsıcı ve acı dolu bir çığlığa dönüşene kadar yükseldi, yükseldi...

2

Bağırıyorlar, korkudan, bir fırtınayı andıran çığlıklar atıyorlar, kayaların yuvarlandığı ve yağmurun bardaktan boşanırcasına yağdığı sık bir ormanın derinleri gibi inliyorlar; korkudan bağırıyorlar çünkü tam o anda gökyüzünden dörtnala kapkara atlar geçiyor, çanlar susuyor, güneş sönüyor, köpekler sızlanıyor; Şeytan dünyanın efendisi oluyor; iskeletler kötü kehanetlerin, habercisi kapkara yarış atlarına selam durmak için mezarlarından fırlıyorlar. Gökten kan boşanıyor. Atlar beklenmedik düşünceler gibi, ölüm gibi hızlı, beşikten beri bizi kovalayan, ezelden beri bizi kovalayan canavarlar sanki; gece kapımızı çalan hayalet, penceremizi tırmalayan görünmez hayvan; etlerinden et koparılırmış gibi haykırıyorlar. YARDIM: Azize Meryem'den yardım istiyorlar ve ruhlarını ne onun ne de başkasının kurtarabileceğini biliyorlar, hepsi de mahkûm edilmiş çoktan; canavar peşimizde ve gökten kan yağıyor; gece kuşlarının kanatlan yüzümüze çarpıyor. Mefisto dünyayı zehirledi bile ve sizler sanki Gilbert ve Sullivan'ın bir operetinin korosu gibi söylemektesiniz!.. Şunu bilin ki Berlioz'un *Faust'u* bu söylediğiniz; amacınız hoşa gitmek, heyecanlandırmak ya da duygulandırmak değil, korkutmak: En korkunç gece kuşlarının korosusunuz siz, bakışlarınız bıçak gibi keskin, bizi yuvalarımızdan koparıp almaya geldiniz, gözlerimizi oymaya ve dillerimizi yemeye. Ve korkunun son çırpınışıyla bağıracaksınız, *Sanda Maria ora pro nobis,* bu topraklar bizim, yaklaşanın gözlerini oyup dillerini yiyeceğiz, hayalarını doğrayıp beyinciğini soğuracağız, bağırsaklarını çakallara, yüreğini aslanlara, ciğerlerini kargalara, böbreklerini yaban domuzuna ve anüsünü farelere yem yapacağız. Haykırın, hem korkunuzu hem öfkenizi haykırın, tek bir tane olmayan ama bir taneymiş gibi bizi kandıran Şeytan'a karşı kendinizi savunun, Mefisto gibi karşı koyun; Şeytan kolektiftir, merhametsiz bir biz'dir Şeytan, acıması, sınırı olmayan yedi başlı canavardır; Şeytan evren gibidir, Lucifer'in ne başlangıcı vardır ne de sonu; bunu öğrenin, anlaşılması mümkün olmayanı anlayın, Lucifer sonsuzluktur ve Dünya'ya düşmüştür bir kez; ilahi cezadır, bitimli ve ölümlü Dünya'da

bitimsiz ve ölümsüz olandır; sizler, baylar bayanlar, sizler bu gece Covent Garden'ın bir sahnesinde Tanrı'nın terk ettiği yandaşlarıymış gibi şarkı söylemelisiniz; bağırın, Tanrı'ya sesinizi duyurmak için haykırın çünkü en sevgili meleği, ışığın meleği ona ihanet etti işte; ve Tanrı -ne biçim bir melodramdır şu İncil- kahkahalar ve gözyaşları arasında Şeytan'ı dünyaya armağan etti ki Lucifer, bu ölümlü taş parçasının üzerinde sonsuzluğun bitmek tükenmek bilmez trajedisini temsil etsin: Şeytan'ın ve Tann'nın tanıkları gibi şarkı söyleyin; *Sanda Maria, ora pro nobis-,* haykmn, jas, jas *Mefisto;* ürkütün, kaçırın Şeytan'ı; *Sanda Maria, ora no probis*; kornoları üfleyin, ziller çalsın, metal metale çarpsın, ölümlüler birbirine yaklaşsın ve bir koro olsun; çoğunluk olsun ölümlüler, tıpkı sesiyle bombaların uğultusunu yenecek bir tabur gibi. Londra'da gece karartma altında prova yapıyoruz ve *Luftwaffe* hiç durmadan kenti bombalıyor, kanat kanata geçiyor kara kuşlar ve kan boşalıyor bağırsaklarından; Şeytan'ın yarış atları kara gökyüzünü katediyor ve kötülüğün kanatlan yüzümüzü yalıyor; hissedin! Duymak istediğim bu: bombaların sesini bastıran bir koronun şarkısı; ne daha fazlası ne de daha azı, Berlioz'un hak ettiği de bu zaten; unutmayın ki ben bir Fransızım; *allez vousfaire miquer!* Satan'ın bombalarını susturana kadar şarkı söyleyecek, bu şarkıyı duyana kadar yorulmayacaksınız, beni duydunuz mu? Bu arada dışarıdaki bombalar içerideki sesi bastıracak ama devam edeceğiz, *allez vous faire foutre, mesdames et messieurs;* yorgunluktan yıkılana kadar, ölümcül bomba konser salonumuzun üzerine düşene kadar; iğrenç birer pestile dönüştüğümüzde Berlioz'un senfonisiyle savaşın kakafonisini bastırmış olacağız siz ve ben; sanatçının kazanmak istediği bir savaş yoktur, hepimiz Faust ile birlikte Cehennem'e sürüklenmek istiyoruz çünkü sen, sen, sen, sen ve ben, hepimiz kolektif ruhumuzu Şeytan'a sattık; aynada ilk kez kendisini gören ve kendisinin neye benzediğini bilmeyen vahşi hayvanlar gibi söyleyin; kendinden haberi olmayan görüntü gibi uluyun, düşmanın imgesi gibi; her biriniz müziğimin aynasına düşen yansısının en vahşi düşman olduğunu görsün; İsa-karşıtı bir düşmandan söz etmiyorum burada: Ben-karşıtı, ana-karşıtı, baba-karşıtı, oğul-karşıtı, sevgili-karşıtı bir düşman bu. Tırnaklarının içi bok ve irin dolu ve kıçımıza ve ağzımıza ve kulaklarımıza ve gözlerimize sokmak istiyor ellerini; omurilik kanalımızı açmak ve beynimizi iltihaplandırmak, düşlerimizi yiyip yutmak istiyor; uzaktaki canavarlar sesinizi tanısın diye kaybolduğu ormanın

derinliklerinde uluyan bir hayvan gibi haykırın, yuvasını dağıtmaya gelen rakibini korkutup kaçırmak isteyen kuşlar gibi ciyaklayın!..

“Daha önce hayal bile etmediğiniz canavara bakın, bu canavar değil, kardeşiniz, bir gece kapıyı açan akrabanız, size tecavüz eden, sizi katleden ve aile ocağını ateşe veren...”

Gabriel Atlan-Ferrara, Hector Berlioz’un *Faust’un Lanetlenmesi* adlı yapıtının, 28 Aralık 1940’ta, Londra’da yapılan gece provasının bu noktasında gözlerini yummak ve yorucu ama bitmiş çalışmanın ardında bıraktığı dingin ve hüzünlü duyguyu tatmak isterdi: Önündeki topluluğun yapabileceği her şey orkestra şefinin otoriter gücüne bağlı olsa da, müzik kendi iradesiyle dinleyicilerin kulağına kadar ulaşacaktı. Orkestra şefinin gücü itaatkârlığın gücüydü. Otoriteyi sağlamak için elinin bir hareketi yeter de artardı. Elini perküsyona uzatması Cehennem’e giriş vaktinin geldiğini duyururdu. Çellodan bir aşk fısıltısına dönüşmesini, kemandan ani bir çıkışı müjdelemesini, kornodan düzensiz bir tutukluk isteyebilirdi...

Gözlerini kapatmayı ve müziğin büyük ve geniş bir ırmak gibi kendisini uzaklara, konser salonunun koşullarının dışına, aralıksız yağan Alman bombaları altındaki Londra’da bir *blitz* gecesine götürmesini isterdi. *Mösyö* Berlioz’un orkestrasının ve korosunun *Feldmarschall* Göring’i yenip, Hitler’in bizzat kendisine korkunun korkunç güzelliğiyle yanıt verdiği bir geceye gidebilmeyi isterdi. Ona senin korkun korkunç, çok korkunç, yüceliği eksik, sefil bir korku çünkü, anlaşılmıyor, asla anlaşılamayacak; ölümsüzlük, yaşam, ölüm ve günah iç ruhumuzun aynasıdır; senin zalim ve geçici dışının değil demek isterdi... Faust insana bilinmez bir maske takıyor, onu tanıyamaz oluyor, ama yine de insanı evlat ediniyordu işte. Zaferi buydu. Faust Şeytan’ın topraklarına giriyor, geçmişi, kayıp efsaneyi, orijinal korkunun mekânını, ne Tanrı’nın ne de Şeytan’ın değil, insanın eserini yeniden bulmak istiyordu. Faust Mefisto’yu yenmişti çünkü Faust dünyevi korkunun, korkutulanın, yersiz yurtsuz bırakılanın, gömülenin ve mezarından çıkartılanın efendisiydi: Faust’un uğradığı korkunç bozguna karşın kendi kendine okumayı bırakmadığı insan krallığı...

Maestro gözlerini kapatmak, düşündüklerini düşünmeye devam etmek, Berlioz'la, orkestrayla, koroyla, bu büyük ve biricik şarkının kolektif müziğiyle, insanoğlu Şeytan'ın tekil bir yeniden yaratılış değil de yedi başlı kolektif bir canavar olduğunu keşfettiğinde edindiği şeytani güçle bir olmak istiyordu; *jas jas Mefisto -hop hop hop-,* Atlan-Ferrara elindeki otoriter gücü reddetmek ya da reddettiğini sanmak istiyordu. Bu güç ona, Avrupalı genç, yetenekli orkestra şefi 'Gabriel Atlan-Ferrara'ya verilmişti. Bu durum onu kibir ve övünmenin yalnızca orkestra şefinin hakkı olduğu akıcı, kolektif bir bütünlüğün kaçınılmaz diktatörü kılıyordu. Maestro'yu günahlarından arındırma göreviyse orkestranındı. Atlan-Ferrara konser salonunda, kendisinin olmayan -ya da yalnızca kendisinin olan-, her şeyden önce Hector Berlioz adında bir yaratıcının eseri olan bir sanatın mihrabında gücünü reddeden küçük bir tanrıydı. Atlan-Ferrara yönetiyordu, orkestra şefiydi, Berlioz'u yorumluyordu; yine de her bakımdan kendi gücünün nesnesi olan yorumların yetkesi önündü. Koro, solistler, orkestra.

Sınır izleyicilerdi. Sanatçı dinleyicinin merhametine kalmıştı. Dinleyici cahil, kaba, aklı başka yerde, öngörülü, uzlaşmaz bir *connaisseur* ya da son derece gelenekçi, akıllı ama yeniliğe kapalı olabilirdi. Örneğin dinleyici Beethoven'ın İkinci Senfonisi'ne dayanamamıştı. Bilmiş bir eleştirmen *'Fina*le'nin gelmesini acı çekerek beklerken, havada kuyruğunu savuran kaba bir canavar' diye söz etmişti yapıttan. Bir başka yetkin Fransız eleştirmen *Le Revue de Deux Monde*'da Berlioz'un *Faust'u* için 'Biçimsiz, kaba, insan gırtlağı için bir şey yazmayı beceremeyen bir bestecinin elinden çıkma tuhaf sesler' dememiş miydi? Haklı olarak, diye iç çekti Atlan-Ferrara, dünyanın hiçbir yerinde bir edebiyat ya da müzik eleştirmeninin anısına dikilmiş anıt yok...

Hector Berlioz'un şarkısı olan bu hem çok arzulanan hem de çok korkulan cehennemin sesli güzelliğine kendini bırakmak isteyen Gabriel Atlan-Ferrara, iki yaratımın -bestecininkinin ve orkestra şefininkinin- arasındaki hassas dengede duruyordu. Bu dengeyi ve buna bağlı olarak orkestra şefinin ruhsal huzurunu kimse sarsmamalıydı. Ancak her şeyden önemlisi, kahramanın bireysel hatasını ve çekeceği cezayı ölümcül biçimde esinleyebilmek için *Faust'un Lanetlenmesi*'nin sesi kolektif olmak zorundaydı.

O gece, Londra'daki o *blitz* gecesinde, Atlan-Ferrara'nın gözlerini kapatarak ellerini ahengin klasik ve romantik, terbiyeli ve vahşi ritmine, zihnini Berlioz'un kompozisyonuna bırakamamasının nedeni neydi?

O kadındı.

Bir haçın çevresinde diz çökmüş koronun ortasında dimdik duran o korist: *Sanda Maria ora pro nobis, Sancta-Magdalena ora pro nobis;* evet herkes gibi diz çökmüş, ama dimdik, mesafeli. Korist hiç kırpmadığı gözleri gibi kapkara, kızıl saçları gibi elektrikli, art arda kırılan dalgalar gibi akıl çelici ve manyetik bir sesle korodan ayrılıyor, bütünün birlikteliğini bozuyordu çünkü başı olan kızıl haleli güneşin ve gecenin kadifesi olan sesinin altında kendini farklı, tekil kılıyordu. Atlan-Ferrara'nın o gece *Luftwaffe'nin* bombaları Londra'nın tarihi merkezini yakıp kavururken büyük bir dikkat ve incelikle kurduğu kaosun dengesini sarsıyor, savunmasız bırakıyordu.

Maestro değnek kullanmazdı. Sol yumruğunu sağ avucuna vurarak alışılmadık bir öfkeyle provayı kesti. O kadar sert bir darbeydi ki bu, sahnenin ortasında, Azize Meryem'in mihrabı önünde çömelmiş ama dimdik bedenden yayılan ve insanı kapıp götüren, küstah değil ama ısrarlı ses dışında herkes sustu.

Kadının yüksek, billur gibi sesi *ora pro nobis* dedi, kendisini sahne uzamının bütünlüğünde susturmak isteyen jest -orkestra şefinin yumruğu- kadını ele geçirmişti ya da ona arka çıkıyordu sanki: Ses yüksekti, titreşimliydi, sedef renkliydi; şarkıcının saçları kızıl, bakışları karaydı; söz dinlememişti, yalnızca orkestra şefinin değil, tek bir sesin öne çıkmasına, koroyu ele geçirmesine izin vermeyen Berlioz'un da sözünü dinlememişti

Sessizlik dışarıda sürüp giden bombardımanın uğultusunu duyulur kılmıştı; pek çok kez küllerinden doğmuş olan bu Anka Kuşu kenti yazdan beri yakıp kavuran *fire bombing.* Bu kez ne bir kazaydı ne de yerel bir terör eylemi; dışarıdan gelen bir saldırganlıktı, *Faust*'un son perdesindeki gibi havada savrulan üzengilerini ısırarak koşturan bir ateş yağmuruydu; herkes göklerdeki ateşin kentin iç organlarında kaynayan bir depremden

kaynaklandığı hissine kapılıyordu: Gök gürlemelerinin nedeni topraktı, gök değil...

Atlan-Ferrara'yı da yakan bomba yağmurunun böldüğü bu sessizlik oldu. Durumu iki kez düşünmeyen Maestro, kızgınlığının nedenini dışarıda olanlara ya da kendi içinde olana değil, kaosa ahenk katabilmek için bıçak sırtında kurmuş olduğu müzikal dengenin bu sesle bozulmasına bağladı. Yüksek ve derin, yalıtılmış ve gururlu, kadife gibi 'kara', ateş gibi 'kırmızı' bir sesti bu. Kadınlar korosunu ele geçirmiş, kendisinin olmayan bir yapıtın başrol oyuncusu olduğunu onaylatıyordu sanki. Oysa eser hepsinindi, yalnızca Berlioz'un ve orkestra şefinin, orkestranın, solistlerin ve koronun değil hepsinin ve kuşkusuz, 'müzik benim' diye iddia eden kadının yumuşak karşıtlıklarla dolu sesinindi de.

"Bu Puccini değil, siz de Tosca değilsiniz hanımefendi, adınız her ne ise!" diye haykırdı Maestro. "Kendinizi ne sanıyorsunuz? Ben kendini ifade etmesini bilemeyen bir salak mıyım yoksa? Belki de siz beni anlamayan bir geri zekâlısınız ha! *Tonnerre de Dieu!"*

Gabriel Atlan-Ferrara sözleriyle bir kez daha konser salonunun kendi alanı olduğunu ilan etmiş, temsilin başarısının orkestra şefinin enerjisi ve iradesiyle orkestranın bütününün itaatkârlığı ve disiplini arasındaki dengeye bağlı olduğunu ifade etmişti aslında. Elektrik saçlı ve kadife sesli kadın patrona başkaldırmıştı. Bu kadın kendi sesine âşıktı; onu okşuyor, tadım çıkartıyor ve yönetiyordu: Kadın kendi sesine orkestra şefinin orkestranın bütününe yaptığını yapıyordu; onu yönetiyordu. Orkestra şefine meydan okuyordu. Ona acımasız bir kibirle şöyle soruyordu: Buradan çıkınca kimsin sen? Sahneden inince kimsin? Ve Atlan-Ferrara içinden sessizce şöyle soruyordu kadına: Sesinin yalnızlığını ve yüzünün güzelliğini koronun yarısına göstermeye nasıl cesaret edersin? Bize nasıl böyle saygısızlık yaparsın? Kimsin sen?

Maestro Atlan-Ferrara gözlerini yumdu. Kontrol edemediği bir arzunun tutsağı olmuş ya da ona yenilmişti. Berlioz'un operasının özü olan müziğin ve ritmin kusursuz kaynaşmasını tuzla buz eden kadından nefret etmek ve onu aşağılamak için doğal, hatta vahşi bir itki vardı içinde. Ama kadının

sesinden büyülenmişti işte. Müziğin kendisine sunduğu şahane bir trans haline girdiğini düşünerek gözlerini kapadı, ama aslında kadının asi ve bilinçsiz sesini yalıtmak, yapayalnız duymak istiyordu. Bunun farkında değildi henüz, kadını kendisinin yapmak istediğinin, sesine sahip olmak istemesinin bilincinde olmadığı gibi.

"Yapıtı bölmek yasaktır *matmazel!"* diye bağırdı çünkü hem canı isteyince bağırmaya hakkı vardı hem de gürleyen sesinin dışarıdaki bombardımanın gürültüsünü tek başına bastırıp bastıramayacağım merak etmişti. "Siz bir kilisede, ayin sırasında ıslık çalıyorsunuz!"

Kadın her gün kullandığı olağan ses tonuyla, "Yapıta katkıda bulunduğumu düşünmüştüm," dedi, Maestro'ya göre olağan sesi şarkıcı tonundan bile güzeldi. Klasikler "Çeşitlilik bütünlüğe zarar vermez," der.

"Siz söz konusuyken veriyor," diye gürledi Maestro.

"Bu sizin sorununuz," yanıtını verdi kadın.

Atlan-Ferrara kadını kovma dürtüsünü zor engelledi. Bu onun otoritesini değil, zayıflığını gösteren bir davranış olurdu ancak; kaba bir öç, çocuksu bir isyan olurdu. Ya da daha kötüsü...

"Hor gören bir aşk," diye gülümseyerek omuzlarını silkti Gabriel Atlan-Ferrara; orkestranın, solistlerin ve koronun alkışları ve kahkahaları arasında kollarım indirdi.

"Rien âfaire!" Derin bir iç çekti.

Atlan-Ferrara kuliste çıplak kalçalarını, yüzünden ve ensesinden akan teri, göğsünü ve koltuk altlarını kurularken aynaya bakarak, genç olduğunu, dünyanın en genç orkestra şeflerinden biri olduğunu bilmenin kibrine boyun eğdi, otuzlarını ancak geçmişti. Burnunun kemerli profilini, kara ve kıvırcık saçlarını, duyarlı dudaklarını hayranlıkla izledi. Kaslı ve esmer teni Akdenizli ve Orta Avrupalı omuzlarına yakışıyordu. Şimdi siyah bir boğazlı kazak ve yine koyu renkli bir pantolon giyecek, omuzlarına ona bir *kob,* tarih öncesi çayırlarda avlanan bir antilop havası veren, yakası İspanyol

şövalyelerinin zırhlarının gümüş yakalıkları gibi parlayan bir pelerin atacaktı...

Aynada hayranlıkla kendini süzerken (ve baştan çıkartırken) gördüğü yalnızca kendisinin övüngen imgesi değil, bu imgeyi silen bir kadının, tek bir kadının, Hector Berlioz ve Gabriel Atlan-Ferrara'nın müzikal evreninin tam merkezine kendi bireyselliğini koymaya cesaret eden kadının imgesiydi.

Bu olanaksız bir imgeydi. Ya da yalnızca zor. Bunu kendi kendine itiraf etti. Onu yeniden görmek istiyordu. *Blitz-krieg* Alman gecesinin Londra'nın üzerine çöktüğü açık havaya çıkarken bu düşünce hem içini sıkıyor hem de peşini bırakmıyordu. Bu ne ilk savaştı ne de adamın kurt-adama karşı verdiği sonsuz savaşın ilk terörü. Alarm sesleri arasında sığınağa inmek için kuyruğa girmiş insanların, nezleli bürokratların, saçı sakalı birbirine karışmış yorgunların, bebeklerini kucaklamış annelerin, termoslarına sarılmış ihtiyarların, battaniyeleriyle sürüklenen çocukların, yorgun ve gözleri kızarmış, uykusuz insanların arasından geçmek için kendisine yol açarken, bir tek o kadınla kendisinin savaşların 'tarihine' olsalar da, *bu* savaşın, yerine başka bir şey konulamaz gerçekliğine ait olmadıklarını düşündü. Bir gecede bin beş yüz kişinin öldüğü bir kentte o neydi ki? Atlan-Ferrara bombalanmış işyerlerinin tabelalarında BUSINESS AS USUAL yazan bir Londra'da neydi ki? Tiyatrodan iki yanı kum torbalarıyla siperlenmiş Bow Street'e çıktığında bir işyerinin patlayan penceresinden üzerine yağan cam kırıklarının korkusuyla, alevlerden ve kıskıvrak ele geçirilmiş kenti aydınlatan kızıl haleden ürken bir atın kişnemesi arasında iki büklüm olmuş, acınası bir figürden başka neydi ki?

Sığmağa girmek için sıra bekleyen kuyrukların arasında kendine yol açarken dinlediği sesleri unutabilme ihtimalinin ve yumuşak bir yatağın kendisini beklediği Picadilly'deki oteli Regent Palace'a doğru yöneldi.

"Gazmetreye bir şilin bile harcama sakın."

"Tüm Çinliler birbirine benziyor, nasıl ayırt ediyorsun?"

"Birlikte uyuyacağız, o kadar da kötü değil."

“Tamam ama kiminle? Dün yanımda kasap yatıyordu.”

“Bak, biz İngilizler ta ilkokuldan beni acımasız cezalara alışığız.”

“Tanrı’ya şükür, çocuklar taşradalar.”

“Pek de sevinme, Southampton, Bristol ve Liverpool’u da bombalamışlar.”

“Liverpool’da hava savunması bile yokmuş, görevi terk etmişler.”

“Bu savaş da Yahudilerin suçu, her zaman olduğu gibi.”

“Lordlar Kamarası’nı, Westminster Manastırı’nı ve Londra Kulesi’ni bombalamışlar, evinin hâlâ ayakta olması sana da tuhaf gelmiyor mu?”

“Bak, direnmeyi biliriz arkadaş, direnebiliriz.” “Ve hiçbir zaman etmediğimiz gibi birbirimize yardım edebiliriz.”

“Hiçbir zaman etmediğimiz gibi.”

Baş kemancı, “İyi geceler Bay Atlan,” demişti, soğuk gecede hastalanmamak için beyaz bir örtüye sarınmıştı, Faust kaçkını bir hayaleti andırıyordu.

Gabriel onurla başını eğmişti, ama o sırada daha onursuz aciliyetlerin saldırısı altındaydı, işemek istiyordu, yolu kısaltmak için bir taksi çevirdi, taksi sürücüsü sevecenlikle gülümsedi.

“Bakın, bayım, birincisi ben bu kenti tanırım. İkincisi sokaklar cam kırığıyla dolu ve lastikler ağaçtan toplanmıyor. Üzgünüm bayım, ama gitmek istediğiniz yön fena halde yerle bir oldu.”

Atlan-Ferrara ilk ara sokağa saptı, Brewer’s Yard ile St. Martin’s Lane arasındaki pek çok ara sokaktan biriydi bu. Ortalık kızarmış patates, kuzu eti, domuz yağı, çürük yumurta kokuyordu. Tüm kentte tuhaf kokan hüzünlü bir hava solunuyordu.

Pantolonunun önünü açtı, penisini çıkardı ve zevkle işedi.

Koristin gülüşüyle başını çevirdi ve akan sıvı havada dondu sanki.

Kadın sevecen, şakacı bir tavırla ve dikkatle adama bakıyordu. Sokakta durmuş öylesine gülüyordu.

Birden kadın, *"Sanda Maria, ora pro nobis!"* diye bağırdı. Bir canavarın kovaladığı, gece kuşlarının kanatlarının yüzünü yaladığı, kan yağan gökyüzünde dörtnala giden atların nal seslerinin kulaklarını yırttığı korkmuş bir kadının sesiydi bu...

Kadın korkuyordu. Yeraltı sığınaklarıyla dolu Londra, taşradan da banliyölerden de daha güvenli olmalıydı.

Gabriel soğuğa ve rüzgâra rağmen üstü açık olan sarı MG'yi büyük bir hızla sürerken, "O zaman çocukları neden taşraya gönderiyorlar?" diye sordu.

Kadın yakınmıyordu bu durumdan. Berlioz'un operasındaki karanlık gece kuşları gibi yüzünü yalamamaları için kırmızı saçlarına ipek bir eşarp bağlamıştı. Maestro ne derse desin, başkentten uzaklaşmak, deniz kıyısına gitmek, Fransa'ya, Hitler'in istila ettiği Avrupa'ya yaklaşmak demek değil miydi?

"Poe'nun 'Çalıntı Mektup'unu anımsa. En iyi gizlenme biçimi kendini-göstermektir. Ortadan kaybolduğumuzu düşünerek bizi arayacak olsalar, kimsenin aklına en göz önünde olan yere bakmak gelmez."

Kadın orkestra şefinin iki kapılı, üzeri açılır arabayı müziği idare ettiği gibi hükümranlıkla, ferah ve özenli bir dikkatle yönetebileceğine pek' güvenmiyordu belli ki. Maestro dört yandan esen rüzgârlara hükmetmek, böylece Anglo-Amerikanların dediği gibi yalnızca bir *'long haired musician'*, yani neredeyse budala bir eğlencenin aktörü olmadığını kanıtlamak istiyordu sanki.

Kadın dikkatini hıza, yola ya da korkuya vermeyi keserek nerede olduğunu görmeye çalıştı, çevrede Gabriel Atlan-Ferrara'nın 'Kent ölürken doğa ebediyete kalacak' sözünü doğrulamak istercesine bir bolluk vardı. Kadın

beş duyusunu da yol kenarındaki bostanlara, ormanlara, ölü yaprak kokusuna, dört mevsim yeşil yapraklardan damlayan sise banmak istiyordu. Yalnızca insanoğlunun doğaya sokabileceği türden kötücül bir delilikten, başı sonu olmayan bir ırmak gibi yenilmez ve besleyici bir özsu doğup akacaktı sanki.

“Baykuşları duyuyor musun?”

“Hayır, motor çok gürültü çıkarıyor.”

Gabriel güldü. İyi bir müzisyen olmanın koşullarından biriydi aynı anda pek çok şeyi dinlemesini bilmek ve hepsine *dikkat edebilmek.*

Baykuşları duymak gerek. Onlar kırların sadece gece bekçisi değil, çilekeşleridirler de.

Gabriel soru sormaktan daha çok onaylar bir tavırla, “Biliyor musun, baykuşlar öbür fare avcılarının hepsinden daha fazla fare avlarlar,” dedi.

Kadın pek de aldırmadan, “O zaman neden Kleopatra kedilerini Nil’den Roma’ya kadar götürdü?” diye sordu.

Kadın baykuşları kıskanç kâhyalar gibi eve almaya değip değmeyeceğini düşündü, ama gece kuşlarının ulumasında kim uyuyabilir ki?

Kadın Londra’dan denize kadar olan yol boyunca dikkatini yusyuvarlak dolunaya verdi. Alman uçaklarının saldırılarına bir yardımcıydı sanki ay. Ay bir süreden beri romantik bir bahane değildi zaten. *Luftwaffe'nin* feneriydi. Savaş her şeyin zamanını değiştirmişti, ama ay her şeye rağmen saatlerin geçişini saymakta ısrarcıydı ve saatler her şeye rağmen zaman olmayı, zamanların zamanı, saatlerin anası olmayı bırakmıyorlardı... Ay olmasaydı, gece bomboş kalacaktı. Ay sayesinde gece bir anıt gibi kendini resimliyordu. Otomobilden daha hızlı, gümüş renkli bir tilki karşıdan karşıya geçti.

Gabriel fren yaptı ve yolu tilkiye bırakarak ay ışığının tadını çıkarmaya koyuldu. Ara sıra duraklayan, mırıltılı bir rüzgâr esiyordu Dumover

düzlüklerinde; dimdik, incecik karaçamlar hafif hafif sallanıyor, açık yeşil, yumuşacık yaprakları Casterbridge dolunayının kusursuz dairesine doğru uzanıyordu.

Gabriel kadına ay ve tilkinin otomobilin kör süratini kesmek ve onları dışarı davet etmek için anlaşmış olduklarını söyleyerek arabadan indi, kapıyı açtı ve ona elini uzattı. Birlikte Romalıların İngiltere'nin meskûn kırlarında bıraktıkları tiyatroya doğru yürüdüler. Hadrianus'un lejyonlarının artlarında bıraktıkları gladyatörler ve hayvanlar Casterbridge Arenası'nın yeraltı hücrelerinde ölmüşlerdi.

"Rüzgârı duyuyor musun?" diye sordu Maestro.. "Şöyle böyle."

"Burası hoşuna gitti mi?"

"Şaşırdım, İngiltere'de böyle bir yer olabileceğini asla tahmin edemezdim."

"Biraz daha uzağa, Casterbridge'in kuzeyine, Stonehenge'e kadar gidebiliriz, geniş dairesel bir ören yeri. Beş bin yaşında, ortasında sütunlar, kum-taşından yapılma dikilitaşlar var ve antik bakır. İlk insandan kalma bir kale sanki. Duydun mu?" "Affedersin neyi?"

"Buranın sesini."

"Hayır, söyle bana nasıl?"

"Şarkıcı, büyük bir şarkıcı olmak istiyor musun?"

Kadın yanıt vermedi.

"Müzik cisimsiz dünyanın imgesidir. Casterbridge'deki Roma arenasına bak. Stonehenge'deki binlerce yıllık ören yerini düşün. Müzik onları yeniden yaratamaz çünkü müzik dünyayı kopyalamaz. Sen düzlüğün kusursuz sessizliğini dinlersin ve duyunu yeterince keskinleştirirsen tiyatroyu zamanı olmayan bir yerin tınılarıyla dolu bir kutuya dönüştürürsün. İnan bana Berlioz'un *Faust'u* gibi bir yapıtı yönetirken

zamanı ölçmeyi reddederim. Müzik bana ihtiyacım olan tüm zamanı verir. Takvimlere ihtiyacım kalmaz."

Vahşi ve kara gözleriyle kadına baktı ve tek bir sözcük bile söylemeden adamı dinleyen kadının kapalı gözkapaklarının ay ışığında şeffaflaştığını görerek şaşırdı.

Dudaklarını kadının dudaklarına yaklaştırdı, kadın ne karşı koydu ne de onayladı.

Gabriel İngiltere'de konser yönetmeye ilk başladığında, savaştan önce kiralamıştı kır evini, yani *cottage'ı.* Yüzünü buruşturup gülümseyerek, "Akılcı bir kararmış," dedi, "Fransa'nın bu kadar çabuk teslim olacağını ne ben bilebilirdim ne de başkası." Sıradan bir kır eviydi. İki dar kat ve iki oluklu bir çatıdan oluşuyordu. Salon, mutfak ve yemek odası aşağıda, iki yatak odası, giyinme odaları ve banyo da yukarıdaydı. Peki çatı katı?

"Tavan arası olarak kullanılıyor," diyerek gülümsedi Gabriel. "Bir müzisyenin epeyce öteberisi vardır. Yaşlı değilim ama mesleğimin ardında bir yüzyıl var, partisyonlar, notalar, krokiler, kostüm resimleri,

senaryolar, referans kitapları, aklına ne gelirse..."

Gözlerini kırpmadan kadına baktı.

"Ben salonda uyuyabilirim."

Kadın omuzlarını silkecekti ki, merdivene baktı, bu onu hareketi yapmaktan alıkoydu. Merdiven o kadar dikti ki neredeyse düşey duruyordu, yalnızca ayaklarla değil, tıpkı bir sarmaşık, bir hayvan, bir maymun gibi ellerin de yardımıyla, basamak basamak tırmanılması gerekiyordu.

Gözlerini merdivenden ayırdı.

"Nasıl istersen."

Gabriel sessizdi, geç olduğunu söyledi, mutfakta yumurta, sosis, kahve, bayat bir ekmek ve daha da bayat cheddar peyniri olmalıydı.

Kadın yemek istemedi, bir an önce denizi görmek istiyordu.

“Görülecek pek bir şey yok.” Adamın hiçbir koşulda bir parça alay bulaşığı nazik gülüşünü bırakmaya niyeti yoktu. “Burada kıyı alçak ve dramatik değil. Asıl güzellik karanın iç kesimlerinde, Casterbridge ve Roma kalıntıları. Duraklayarak esen fısıltılı rüzgâr. Daha çorak yerler de hoşuma gidiyor; taşlıklar, tepeler, yüzlerce yıllık balçık. Tüm bunlar insanı denize doğru itermiş gibi, sanki İngiliz toprağının gücü ve güzelliği denize doğru ilerlemesinden, kendi karanlık ve yağmurlu yalnızlığını başkalarından kıskanmasından kaynaklanıyor... Bak şurada, ağaçların arkasında küçük bir çorak ada var, kayalık bir adacık, deniz yükselince topraktan kopuyor; bin değil, milyon yaşında.”

Kolunu uzatarak gösterdi.

“Şimdi savaş nedeniyle adadaki deniz feneri sönük. To *the Lighthouse!* Artık Virginia Woolf da yok!” Gabriel güldü.

Kadının bu kış gecesine dair izlenimleri tümüyle farklıydı. O donmuş kırların alev alev güzelliğini ve koyu yeşilini sevmişti daha çok; sık ağaçlıklı patikalara minnet duymuştu; kendisini yanan havadan, gökyüzünden gelen ölümden koruduklarını düşünmüştü.

“Doğu kıyıları gerçekten de güzel,” diye devam etti Gabriel. “Cornwall da denize doğru iteklenen bir bozkır. Atlantik Okyanusu’na. Bu kıyıda olan ne biliyor musun, bir çarpışma. Kaya denizi zorluyor, deniz de kayayı. Tahmin edebileceğin gibi kazanan deniz oluyor. Su akışkan, cömert, her zaman sunabileceği yeni bir biçim var; toprak katı, şeklini, konumunu yitiriyor, bu çarpışma muhteşem bir şey. Granit duvarlar denizden üç yüz metre yükselir, Atlantik dalgalarının şiddetine, gel-gitlere karşı koyarlar; sarp kayalıkların biçimlendirilmesi denizin alçalıp yükselen dalgalarının işidir. Bunun avantajları da var.”

Gabriel elini şarkıcının omzuna koydu. Deniz kıyısında şafak soğuktu. Kadın itiraz etmedi.

“Toprak ilkçağlardan kalma taşıyla denize karşı kendini savunur. Mağaralar çoktur buralarda; kum gümüş gibidir. Mağaralarda kaçakçıların saklandığı söylenir. Avrupa’nın kalorifer sistemi olan Meksika Körfezi akıntısı sayesinde iklim daha yumuşak ve bitki örtüsü sıktır.”

Kadın adamın kolundan biraz uzaklaşarak baktı.

“Ben Meksikalıyım. Adım İnez. İnez Rosenzweig. Neden sormadın?”

Gabriel’in gülüşü genişledi ve iki kaşının arasındaki çatıkla birleşti.

“Benim için ne adın var ne de milliyetin.”

“Lütfen güldürme beni.”

“Özür dilerim. Sen benim için kendini korodan ayırarak, güzel, tekil ama hâlâ vahşi, hâlâ eğitime ihtiyacı olan sesini sunan şarkıcısın...”

“Teşekkür ederim. Duygusallık istemem...” “Hayır, sadece daha eğitime ihtiyacı olan bir ses. Bu nedenle İngiltere’ye geliriz değil mi?”

İnez tedirginlikle adamın kolundan sıyrıldı. “Meksika’daki dar görüşlülüğü bir bilsen.”

“Sonuçta adı olmayan, anonim, bir gece yaşamla kesişen bir varlık. Yaşı olmayan bir kadın.” “Romantik!”

“Ve beni bir sokak arasında işerken gördün üstelik!”

Her ikisi de kahkahalarla güldü. Kadın kendini daha çabuk toparladı.

İnez eşarbını çıkartarak kızıl saçlarını şafak rüzgârına saldı, “Pazartesi unutmak için hafta sonu yanında getirdiğin bir kadın.”

Ona sarılan Gabriel, “Hayır,” dedi, “yaşamıma giren, yaşamıma özdeş bir kadın, yaşam şartlarıma eşdeğer bir kadın...”

Ne demek istiyordu? Duyduklarından kafası karışan İnez bir şey söylememeyi yeğledi.

Mutfakta kahve içtiler. Aralıkta günler kısa, şafaksa yavaştı. İnez çevresindeki ayrıntıları, evin basitliğini ayrımsamaya başlamıştı. Salonda kitaplar vardı; genellikle Fransız klasikleri, biraz İtalyan edebiyatı, Leopardi’nin ayrıbasımları, Orta Avrupa şairleri. Eski bir koltuk. Bir sallanan koltuk. Bir ocak ve Gabriel’in çok gençken, belki yirmi yaşındayken çekilmiş bir fotoğrafı. Kendinin tam zıddı, sapsarışın bir genci kucaklamıştı, her ikisi de çekincesiz gülüyorlardı, gülüşlerinde hiçbir gizli anlam yoktu. Açık, kendinden emin bir dostluğun fotoğrafı, birbirleriyle gençken karşılaşan, gençlikte tanışan insanlar. Yaşamda yan yana olduklarım onamanın biricik fırsatını kaçırmayan gençler. Hiç ayrılmayacaklar. Hiç...

Salondaki iki tahta tabure İnez’in kabaca yaptığı hesaba göre birbirlerinden uzanıp yatmış bir insan boyu ayrıktılar. Gabriel İngiltere’deki kır evlerinde üzerlerine tabut yerleştirmeye yarayan birbirinin aynı iki taburenin eksik olmadığını söyledi. Evi aldığında tabureleri böyle bulmuş ve dokunmamıştı. “Ya batıl inançtan,” dedi gülümseyerek, “ya da evdeki hayaletleri rahatsız etmek istemediğimden.” İnez kahve fincanının kıyısını dudaklarına yaklaştırırken Maestro’nun yaptığı folklorik açıklamalara aldırmaksızın, gözlerini fotoğraftan ayırmadan, “Kim bu?” diye sordu.

Gabriel gözlerini taburelerden ayırarak basitçe, “Kardeşim,” dedi.

“Hiç benzemiyorsunuz.”

“Arkadaşım der gibi *kardeşim* dedim.”

“Biz kadınlar aramızda *kardeş* ya da *arkadaş* demeyiz.”

“Aşk, arkadaş...”

“Neyse, ısrar etmemeliyim, meraklı değilim.” “Hayır, hayır, sözlerimin bir değeri var İnez. İstersen, ısrar edersen değil, istersen, anladın mı; sana kendimden söz edebilirim, ama sen de bana kendinden söz edeceksin.”

Gabriel’in olayları bu biçimde ele almasından hoşlanan İnez gülerek, “Tamam,” dedi.

Genç Maestro hiçbir lükse sahip olmayan *cottage'ının* çevresine bakarak kendisi için hiçbir eşyanın, hiçbir aletin önemli olamayacağını söyledi. Boş evlerde yalnızca yankılar olurdu: Yankılar büyürdü, , eğer sesleri dinlemeyi bilirsek. O buraya kardeşinin sesini dinlemeye gelmişti. Derin derin İnez’e baktı. “Kardeşinin mi?”

“Evet, çünkü o aynı zamanda benim yoldaşımdı da. Yoldaş, kardeş; *ceci, cela,* neyse işte...”

“Peki şimdi nerede?”

Gabriel bakışlarını yere indirmekle kalmadı, onları yitirdi sanki.

“Bilmiyorum, her zaman uzun ve gizemli yokluklardan hoşlanır.”

“Seninle iletişim kurmuyor mu?”

“Kuruyor.”

“O zaman nerede olduğunu bilirsin.”

“Kartlarda ne tarih var ne de adres.”

“Nereden geliyorlar?”

“Ben onu Fransa’da bıraktım, o nedenle burayı kiraladım.”

“Kim getiriyor sana?”

“Burada Fransa’ya daha yakınım. Normandiya kıyılarını görebilirim.”

“Ne yazıyor kartlarda?.. Özür dilerim... Bu kadarına izin vermemiştin.”

“Elbette verdim, dert etme. Bak, gençlik anılarımızdan söz etmekten hoşlanır. Anılar, ne bileyim; ben en güzel kızı dansa kaldırırdım, o da kız pistte pırıl pırıl parladığında beni kıskanırdı, böyle şeyler. Beni kıskandığını söyler, kıskanmak yaşamda kendimize saklamak istediğimiz kişiye önem vermektir, kıskanmak İnez, imrenmek değildir. İmrenmek bir başkası olmak istemektir. Kıskançlık cömerttir, ötekinin ben olmasını isteriz.”

“Nasıldı? Dans etmez miydi?”

“Hayır. Beni dans ederken izlemeyi, sonra da kıskandığını söylemeyi yeğlerdi. Böyleydi. O benim aracılığımla yaşardı, ben de onun. Böyle dokunaklı bir bağ vardı aramızda. Dünya bunu pek anlamaz ve hep yok etmeye kalkışırdı, bizi işlerimize, kadınlara olan tutkularımıza, iki insanın ayrılması için gereken ne varsa ona mahkûm ederdi işte... Tarih.” “Belki de böylesi daha iyidir, Maestro.” “Gabriel.”

“Gabriel. Belki de gençliğin bu eşsiz yakınlığı sürseydi, ışıltısını yitirecekti.”

“Nostalji baki kalır demek istiyorsun.”

“Bu tür bir şey Maestro... Gabriel.”

Atlan-Ferrara aniden konuyu değiştirerek, “Peki sen İnez?” diye sordu.

“Özel bir şey yok. Adım İnez Rosenzweig. Amcam Londra’da diplomat. Küçükken sesimin iyi olduğunu fark ettiler. Meksika’da konservatuvara girdim ve işte Londra’dayım.” Güldü, *“Faust’un Lanetlenmesi*’nin koro düzenini bozup, ünlü ve genç orkestra şefi Gabriel Atlan-Ferrara’nın sinirlerini tepesine sıçratıyorum.”

İnez fincanını şampanya kadehi gibi kaldırınca parmaklan yandı. Maestro’ya “Sana kartları kim getiriyor?” diye sormak üzereydi ki, adam daha önce atıldı:

“Sevgilin yok mu? Meksika’da kimseyi bırakmadın mı?”

İnez başını hayır anlamında sallayınca kızıl saç-lan dalgalandı. Parmaklarını baldırları hizasında sinirli sinirli eteğine sürttü. Artık yükselmiş olan güneş genç kızın saçlarının çevresindeki haleye saklanmış, ona imreniyordu sanki. İnez gözlerini Gabriel ve yoldaş-kardeşinin fotoğrafından ayıramıyordu. O kadar güzel bir genç adamdı ki; Gabriel’den çok farklıydı; tıpkı bir kanaryayla bir karga gibi.

“Adı neydi?”

“Adı ne, İnez, ölmedi. Ortadan kayboldu sadece.”

“Ama kartlarını alıyorsun, nereden geliyorlar? Avrupa dünyanın geri kalanından yalıtıldı...”

“Onu tanımak ister gibi konuşuyorsun...” “Elbette. Çok ilginç ve çok güzel.”

Gabriel’in Latin kişiliğinden öylesine uzak bir kuzey güzelliğiydi ki bu. İyi bir insan mıydı, yoksa sadece *etkileyici* miydi acaba? Kendi sorusu İnez’i rahatsız etti. Genç adam için bir şey hissetmeden fotoğrafına bakmak olanaksızdı. Aşk olabilirdi bu, kaygı, cinsel arzu, yakınlık ve belki de buz gibi bir hor görme; ama kayıtsızlık olamazdı. Dalgaların hiç bulandırmadığı gölleri andıran bakışlar, gerçek ve kusursuz bir pelikanın kanatları gibi düz, sarı saçlar, ince, narin ama sağlam bir gövde.

Genç adamların ikisinin de üstleri çıplaktı, fotoğraf baldırlarına kadardı. Sarışın genç adamın taşa oyulmuş bir heykelin hatlarının üst üste yerleştirilmesinden oluşmuş gövdesi, ince ve kalkık bir burun, ince dudaklar ve sanki kırılmışlar ya da silinmişler gibi duran kaygan, düz elmacık kemikleriyle bitiyordu.

Adı olmayan genç *ilgiyi* hak ediyordu. İnez böyle dedi kendi kendine. Bu kardeş ya da yoldaşın istediği aşk *tetikte olunması gereken* bir aşktı belli ki. Fırsatların kaçmasına izin verilemezdi. Dikkatin dağılması kabul

edilemezdi. Onun için hazır olmak gerekirdi çünkü o senin için hazır olacaktı.

“Bu fotoğraf seni duygulandırdı.”

“Sana karşı açık olacağım. Fotoğraf değil, o.”

“Ve de ben. O orada tek başına değil.”

“Ama sen burada, yanımdasın, fotoğrafa gerek yok”

“Peki ya o?”

“O yalnızca onun imgesi. Hiç o kadar güzel bir adam görmedim.”

“Nerede olduğunu bilmiyorum,” dedi Gabriel. Kadına kızgınlık ve pişmanlıkla karışık bir kibirle baktı. “İstersen kartları benim yazdığımı düşün. Hiçbir yerden gelmiyorlar, ama bir gün tutup da ortaya çıkarsa şaşırırsın.”

İnez ne yılmak istiyordu ne de şaşkınlık göstermek. Kendine güvenini kaybetmemeliydi. Gabriel Atlan-Ferrara söz konusu olduğunda uyulması gereken kural şuydu: yüce müziğin yaratımı dışında ne koşulda olursa olsun normal davranmak. Adamın baskın yaratıcılığının ateşini besleyen olmayacaktı. Adam haber vermeden evdeki tek banyoya girdiğinde gülmeye niyeti de yoktu -kapı yan aralıktı, ama Gabriel hiçbir tabuyu yıkmıyormuş gibi davranıyordu. Adam aynanın önünde bir hindi gibi kabarıyordu çünkü aynadaki yansısının farkındaydı. Sonra Gabriel'in gülümsemesi duyuldu, zoraki bir gülümsemeydi bu, saçlarını tararken omuzlarını silkerek hor gören bir tavırla anlatmaya başladı:

“Benim annem İtalyan. Güzelliğe önem veririm. Kaygılanma, bu sadece erkekleri etkilemek için, kadınları değil. İtalya’nın sim bu.”

İnez’in yanında çantasına alelacele tıkıştırdığı pamuklu sabahlıktan başka bir şey yoktu. Maestro çırılçıplaktı, kadına yaklaştı, tahrik olmuştu, İnez kendisine sarılan adamı itti.

“Üzgünüm Maestro, buraya yalnızca bir gam gibi geldiğimi mi sanıyorsun? Senin cinsel çağrının yanıtı mıyım ben?”

“Yatak odasını al lütfen.”

“Hayır. Salondaki koltuk yeter.”

İnez düşünde evin örümceklerle ve kapalı kapılarla dolu olduğunu gördü. Düşten kurtulmak istiyordu ama evin duvarlarından kan boşanıyor ve önünü kesiyordu. Hiçbir açık kapı yoktu, görünmez eller duvarları yokluyordu, rat-tat-tat, rat-tat-tat... baykuşların fareleri yediğini hatırladı. Düşten kaçmayı başardı ama henüz düşü gerçeklikten ayıramıyordu. Sarp bir kayalığa yaklaştığını gördü, gölgesi gümüş renkli kumların üzerine düşüyordu. Gölge ona bakıyordu, kendini eve kaçmak zorunda hissetti. Bir gül bahçesinden geçerken hastalıklı bir çocuğun ölü bir hayvana ninni söylediğini gördü; çocuk kan lekeli kusursuz dişlerle İnez’e gülümsedi. Hayvan biraz önce Tanrı’nın eliyle yaratılmış, gümüş renkli bir tilkiydi.

İnez uyandığında Gabriel Atlan-Ferrara’nın yanı başına oturmuş, onu uyurken izlediğini gördü.

Adam son derece normal bir sesle, “Karanlıkta daha iyi düşünürüz,” dedi. Sesi o kadar normaldi ki, sanki prova edilmişti. “Malebranche yalnızca perdeler kapalıyken yazabilirmiş. Demokritos gerçek bir filozof olabilmek için gözlerini oymuş. Ve Milton ancak kör olunca balçıktan doğan ve Tanrı’ya beni yarattığın toza dönüştür diye isyan eden Adem’in bedenini görebilmiş.”

Kara ve vahşi kaşlarını kaldırdı.

“Kimse dünyaya gelmeyi istemedi İnez.”

Yumurta ve sosisle kahvaltı ettikten sonra deniz kıyısında dolaşmaya çıktılar. Adamın üzerinde dik yakalı kazağı ve siyah pantolonu vardı; kadın saçlarına eşarbını bağlamış, terzi elinden çıkma kaba yünden takımım giymişti. Gabriel İngiltere’nin bir av cenneti olduğunu söyleyerek şaka yapmaya başladı. “Dikkat edersen, besin bulmak için uçan uzun gagalı kıyı

kuşlarını, toprağa bakarsan süpürge otunda kahvaltısını arayan kurtçukları, kızıl ayaklı keklikleri, inci uzun boyunlu zarif sülünleri, vahşi ördekleri, mavi ördekleri... görebilirsin, ‘Ve ben sana yalnızca düellolar ve belalar verebilirim’, tıpkı Don Kişot gibi.”

Önceki gece için kadından özür diledi. Kadının onu anlamasını istiyordu. Sanatçının sorunu bazen gündelik normallik olarak kabul edilenle ve yine gündelik kabul edilen, yani özel olmayan *yaratıcılık* arasındaki farkı ayırt edememesiydi. ‘Esin’in gelmesini uman sanatçının omlet ve sosis yiyerek bekleye bekleye öldüğü biliniyordu. Onun için, yani Gabriel Atlan-Ferrara için evren her anda ve her nesnede vardı, canlıydı; taştan yıldıza kadar.

İnez hipnotik bir içgüdüyle çok uzaklarda, denizin ufkunda yansıyan adaya baktı. Ay uyumakta gecikmişti, gökte, tam başlarının üzerinde asılıydı.

Gabriel, “Gündüz ajanı gördün mü?” diye sordu.

“Elbette,” yanıtını verdi kadın, “pek çok kez.” “Bugün deniz neden bu kadar yüksek biliyor musun?”

Kadın hayır dedi ve o devam etti: “Çünkü ay tam üzerimizde, manyetik gücünün doruğunda.”

“Ay, Dünya’nın çevresinde her yirmi dört saat, elli dakikada iki yörünge döner. Bu yüzden deniz her gün iki kez gel-git yaşar.”

Kadın eğlenerek, meraklı, densizce adama bakarak kendi kendine sessizce tüm bunların nereye varacağını sordu.

“*Faust’un Lanetlenmesi* gibi bir yapıtı yönetmek, doğanın tüm güçlerini bir araya çağırmayı gerektirir. İlk nebula orada olmalıdır; bir gün patlayıp tüm gezegenlere dağılan bizimkinin ikizi bir güneş hayal etmen gerekir; tüm evreni başı ve sonu olmayan, sürekli genişleyen bir gel-git olarak hayal etmen gerekir; birkaç milyon yıl içinde öksüz, oksijensiz kalacak, bir çocuğun patlak topu gibi sönecek olan güneş için kederlenmen gerekir...”

Bir orkestra yönetir gibi tek kolunu uzatıp yumruğunu sıkarak konuşuyor, akustik güçleri bir araya topluyordu sanki.

“Operayı içinde dışarıdan görülmeyen bir nesneyi gizleyen bir nebulanın içine hapsetmen gerekir. Bu Berlioz’un müziğidir, ancak şarkının, orkestranın, orkestra şefinin elinin aydınlığı sayesinde ışığını dışarı yansıtan donuk, dumanlı bir galaksinin merkezinde çalınır, söylenir... Senin ve benim sayemde.”

Bir an sustu, sonra döndü ve gülümseyerek İnez’e baktı.

“Burada, İnez, İngiltere’nin bu kıyısında deniz her yükselip alçaldığında, dünyanın bizimkinin tam zıddı bir noktasında da aynı biçimde alçalıp yükseliyor. Kendime ve sana şu soruyu soruyorum: Deniz dünyanın birbirinin tam zıddı iki noktasında alçalıp yükselirken, zaman da bir var olup bir yok oluyor mu? Tarih ikiye katlanıp rastlantısal biçimde ortadan yok olmak ve sonra yeniden var olmak için zamanın karşıtı olan aynadan yansıyor mu?”

Kıvrak bir hareketle yerden bir çakıl taşı alarak denizin üzerinde sektirdi.

“Bazen de durup dururken hüzünleniyorum. Benim neşem yoksa, dünyanın keyfi yerinde olmuş neye yarar? Denizi dinle İnez, onu ben yönetir ve sen şarkı söylerken dinlediğin müzisyen kulağınla dinle. Balıkçının ya da bardaki garson kızın duyduklarının aynısını mı duyuyoruz? Belki de hayır, çünkü balıkçı şafak vaktinin avcı kuşundan avını çalmayı ve garson kız kendisini taciz eden müşteriye haddini bildirmeyi biliyor. Hayır çünkü sen ve ben doğanın güzelliğindeki sessizliği tanımaya zorunluyuz, ama bu sessizlik gerçek sessizlik olan Tanrı’nm sessizliğiyle kıyaslandığında bir çığlık gibi...”

Denize bir taş daha attı.

“Müzik, Tanrı ve doğa arasındaki yolun yansıdır. Biraz şansın varsa onları konuşturur. Biz müzisyenler sanatımızla Tann ve doğa arasındaki aracıla-nz. Beni dinliyor musun? Çok uzaklardasın. Ne düşünüyorsun? Bana bak. Öyle uzaklara dalma. Orada, ötede bir şey yok.”

“Sislerin arasında bir ada var.”

“Hiçbir şey yok.”

“Ben de ilk kez görüyorum. Sanki gece doğmuş gibi.”

“Bir şey yok.”

İnez sonunda “Fransa var,” dedi. “Dün kendin söyledin. Burada yaşıyorsun çünkü Fransa kıyılarını görebilirsin. Ama ben Fransa’nın ne olduğunu bilmiyorum. Ben buraya geldiğimde Fransa teslim olmuştu. Fransa nedir?”

“Yurt,” dedi Gabriel duraksamadan. “Yurt, sadakat ya da sadakatsizlik demektir. Berlioz çalıyorum çünkü bu *Fransa* adını verdiğimiz bölgesel bir varlığı doğrulayan kültürel bir olaydır.”

“Peki ya yoldaşın ya da kardeşin.”

“Ortadan yok oldu.”

“Fransa’da değil mi?”

“Olabilir. Farkında mısın İnez, sevdiğin biri hakkında hiçbir şey bilmiyorsan, onu her durumda hayal edebilirsin.”

“Hayır, sanmıyorum. Bir insanı tanıyorsan... ne olduğunu... diyelim ki olasılıklar dağarcığının ne olduğunu bilirsin. Köpek köpeği ısırmaz, yunus yunusu öldürmez...”

“Çok sakin bir çocuktu. Bu sükûnetini anımsadığım zaman' onu mahvedenin bu olduğunu düşünüyorum. Güzelliği, sükûneti.”

Güldü.

“Belki benim taşkınlıklarım meleklerin kaçınılmaz tehlikesine karşı bir tepkidir.”

“Bana asla adını söylemeyecek misin?”

“Diyelim ki Schlom, Süleyman, Lomas, Solar. İstediğin adı koy. Önemli olan onun adı değil sezgi-siydi. Görüyor musun? Ben sezgimi sanata çevirdim. Müziğin benim için konuşmasını istiyorum, bir yandan da müziğin yalnızca kendisi için konuştuğunu ve bizden müzik olmamız için içine girmemizi istediğini biliyorum. Müziği dışarıdan göremeyiz çünkü o zaman müzik için var olamazdık...”

“O, bana ondan söz et,” diye sabırsızlandı İnez.

“O. Noel. Herhangi bir ad uyabilir ona.” Gabriel sinir içindeki genç kıza dönerek gülümsedi. “Durmadan sezgilerini engellerdi. Her yaptığını, her söylediğini en ince ayrıntısına kadar irdelerdi. Her şeyi ince eler sık dokurdu. Bu nedenle kaderinin ne olduğunu kestirmek çok zor. Kendini modern dünyada rahatsız hissederdi, düşünmekten, kendini tutmaktan, hayatta kalabilmek için sakıngan davranmaktan hoşlanmazdı. Doğal, özgür, baskıcı kuralların olmadığı bir dünya özlerdi sanırım. Ona bunun hiç olmadığını söyledim. Onun arzuladığı özgürlük, özgürlük arayışıydı. Asla ulaşılamayan ama uğrunda savaşarak bizi özgürleştiren bir şey.”

“Sezgisiz kader yok mudur?”

“Hayır. Sezgilerin yoksa güzel olabilirsin, ama tıpkı bir heykel gibi hareketsizsindir.”

“Senin kişiliğinin tam tersi.”

“Bilmem. Şarkı söylemek, bestelemek, bir orkestra yönetmek için gereken esin, enerji, o umulmadık *imge* nereden kaynaklanır, nereden çıkıp gelir? Sen biliyor musun?”

“Hayır.”

Gabriel alaycı bir şaşkınlıkla gözlerini açtı.

“Ben bir kadının doğuştan bir adamın tüm yaşamı boyunca kazanabileceğinden daha deneyimli olduğunu düşünürdüm.”

İnez sakin bir tavırla, “Bunun adı sezgi mi?” diye sordu.

“Hayır!” diye sıçradı Gabriel. “Emin ol ki bir orkestrayı yönetmek sezgiden daha fazlasını gerektirir. Daha fazla kişilik, güç, disiplin gerektirir, neden biliyor musun, orkestra şefi yaratıcı değildir.”

Yasak bölgeye girdiğine dair bir kaygısı ya da korkusu bulunmayan İnez, “Peki ya kardeşin?” diye ısrar etti.

“Il est ailleurs,” diye kuru bir yanıt verdi Gabriel.

Bu onama İnez’e özgür varsayımlarda bulunabileceği ufuklar açtı. Bunların en gizlisini, genç adamın fiziksel güzelliğini kendisine sakladı. Daha görünür olanları, Fransa’yı, kaybedilen savaşı, Alman istilasını dile getirdi...

“Kahraman ya da hain, öyle mi Gabriel? Fransa’da kaldıysa...”

“Hayır, kahraman değil, bu kesin. O soylu ve kendini adamış biridir, tersini düşünmeni istemem... Ama yerinden kımıldamadan direnir.”

“O zaman öldüğünü düşünebilirsin.”

“Hayır, esir olduğunu hayal ediyorum. Onun esir alındığını düşünmeyi yeğlerim. Biliyor musun, çocukken bir dünya haritası ya da yerküre alır ve parmaklarımızı kullanarak Kanada’nın, İspanya’nın ve Çin’in sahibi olmak için kavga ederdik. Bayılırdık buna. Birimiz ya da ötekimiz parmağıyla bir toprak kazandığında çığlıklar atmaya başlardı. Biliyor musun İnez, dün sizlerin attığı *Faust*’un çığlıkları gibi; hayvanlar gibi, alanım korumak için ciyak ciyak çığıran ve kendi varlığını ormandaki tüm öbür maymunlara ilan eden maymunlar gibi bağırırdık. Bu benim toprağım! Bu benim alanım!”

“Demek ki kardeşinin alanı bir hücre olabilir.” “Ya da bir kafes. Bazen onu kafese kapattıklarını hayal ederim. Daha da ileri gidelim. Kafesi bulan ve bunu özgürlük sanan onun ta kendisi.”

Gabriel’in kara gözleri Manş Denizi’nin öte yanına baktı.

Çekilmiş olan deniz yavaş yavaş eski sınırlarım dolduruyordu. Gri ve buz gibi bir öğle sonrasıydı. İnez bir atkı getirmemiş olduğuna hayıflandı.

“Ola ki sakıngan bir hayvan gibi alanını savunmuştur kardeşim, Fransa’nın toprağını ve kültürünü demek istiyorum. Uzak ve şeytani düşmana, Nazi Almanya’sına karşı.”

Gece kuşları uçarak üzerlerinden geçti. Gabriel merakla kuşlara baktı.

“Bu kuşa şarkısını kim öğretir? Ana babası mı? Belki de sadece düzensiz sezgilere sahiptir, aslında ona miras kalan'hiçbir şey yoktur, her şeyi baştan öğrenmesi gerekir.”

Dönüp kadını hoş olmayan bir şiddetle kucakladı, İnez vahşi bir maçoluk, onu konser sahnesine canlı geri götürmeme konusunda bir kararlılık sezdi... En kötüsü de adamın kendini gizlemesiydi; cinsel iştahını sanatsal aşırılıklarının, babacan duygularının ardına gizliyordu.

“Her şeyi hayal etmek mümkün mü? Nereye gitti? Hangi yolu tutturdu? En parlağımız oydu. Benden çok daha parlaktı. O zaman neden zafer bana ve bozgun ona yazıldı İnez?” Gabriel kadını giderek daha fazla kendine bastırıyor, bedenini bedenine yaklaştırıyor, ama yüzünden, dudaklarından kaçınıyordu, sonunda dudaklarını kadının kulağına bastırdı.

“İnez, sana bunları beni sevmen için anlatmıyorum. Anla bunu. O var. Fotoğrafını gördün. Bu varlığının kanıtı. Ben de fotoğrafa bakarken senin gözlerini gördüm. Bu adamı arzuluyorsun. Ne yazık ki o burada değil. Burada olan benim. İnez sana tüm bunları beni...”

Kadın iğrenmesini saklayarak sakince adamdan sıyrıldı. Adam itiraz etmedi.

“O burada olsaydı İnez, ona da bana davrandığın gibi mi davranacaktın? İkimizden hangisini yeğlerdin?”

“Adını bile bilmiyorum.”

“Scholom, sana söyledim.”

İnez bu durumun üzerinde yarattığı tatsız etkiyi gizlemeye gerek duymadan, “Uydurup durma,” dedi. “Gerçekten de abartıyorsun. Bazen erkeklerin bizi sevdiğinden kuşku duyuyorum. Asıl sevdiğiniz başka adamlarla rekabet etmek ve bizleri onların elinden almak, kazanmak yani... daha savaş boyalarını çıkarmadınız bile. Scholom, Süleyman, Solar,

Noel... İstismar ediyorsun.”

Birdenbire ısrarcı olan Gabriel Atlan-Ferrara, “Düşün İnez, denizden dört yüz metre yükseklikte bir kayalıktan kendini atarsan daha denize düşmeden ölürsün,” dedi.

“Sen onun olamadığını mı oldun yani?” diye sordu İnez bir kez daha sezgileriyle düşünerek. “Belki de o senin olamadığın her şey...”

Gabriel duygularının ve yüreğindeki baskının ağırlığından elini yumruk yapmıştı. İnez zorla onun yumruk haline getirdiği elini açtı ve tam avucunun ortasına bir şey koydu. Kristal bir mühürdü bu; kendi ışıltısıyla yanıyordu, üzerinde anlaşılmaz birtakım işaretler vardı.

“Bunu tavan arasında buldum,” dedi İnez, “bana kalırsa senin değil, bu yüzden sana hediye etmeye cesaret ediyorum. Utanmaz bir ziyaretçinin armağanı bu, tavan arasına girdim, fotoğraflara baktım.” “İnez bazen fotoğraflar yalan söyler. Üzerinden zaman geçince bir fotoğrafa ne olur sanıyorsun? Bir fotoğrafın yaşayıp ölmediğini mi zannediyorsun?” “Söylediğin gibi. Zamanla portrelerimiz bile yalan söyler, biz olmaktan çıkarlar.”

“Sen kendini nasıl görüyorsun?”

“Bakire,” dedi İnez tedirginlikle gülerek. “İyi bir ailenin kızı. Meksikalı. Burjuva. Olgunlaşmamış. Öğrenme aşamasında. Sesimi buluyorum. Bu nedenle hiç istemediğim bir zamanda anıların üzerime gelmesini anlayamıyorum. Sanırım belleğim çok yetersiz. Diplomat olan amcam pek çok anının yedi saniyeden ya da yedi sözcükten fazla sürmediğini söyler.”

“Ailen sana bir şey öğretti mi? Ya da daha doğrusu ailen sana ne öğretti?”

“Ben yedi yaşındayken öldüler.”

Gabriel gözlerini Manş Denizi’nin öbür yakasına dikerek, “Benim için geçmiş farklı bir yerdir,” dedi. .

İnez kendisine ait değilmiş gibi duran kollarım tedirgin bir hareketle oynatarak, “Benim unutacak hiçbir şeyim yok,” dedi, “yine de geçmişi arkamda bırakmak konusunda bir aciliyet hissediyorum.” “Ben tam tersine kimi zaman geleceği ardımda bırakmak istiyorum.”

Sahilin kumu ayak seslerini yuttu.

Gabriel savaş zamanı olmasına aldırmaksızın, veda bile etmeden İnez’i sahildeki evde bırakarak çekti gitti.

Gabriel Yarbury Ormanları’ndan, Durnover’den, Froom Irmağı’nın kıyısından koşarak tepelik bir araziye vardı. Oradan kıyı görünmüyordu. Arazi koruyucu bir sınırdı sanki; sınır çizgileri olmayan bir sınır, tavanı olmayan bir barınak, dikilitaş ve kum taşından sütunları olmayan ıssız bir harabe. İngiltere’nin göğü o kadar hızlıydı ki, insan hareketsiz durup gökle birlikte hareket ettiğini düşünebilirdi.

Ancak orada bir kadının aşağılık bir biçimde kendini teslim etmesiyle, mutlak bir saflık arasındaki farkı ayırmayı hiçbir zaman bilemediğini kendi kendine itiraf edebilirdi. İnez’in onu affetmesini istiyordu. Ne yaparsa yapsın bundan böyle İnez onu yanılmış bir adam olarak anımsayacaktı... Ne kadını arzuladığını reddediyordu ne de terk etmek için duyduğu ihtiyacı. Kadının onu bir hain ya da korkak olarak anımsamamasını diledi. Atlan-Ferrara’yı ötekine, *başka bir yerde olan* yoldaşa, kardeşe dönüştürmemesini diledi... Genç Meksikalının zekâsının o ve öteki arasındaki ayrımı yapmayı her zaman bilmesi için yalvardı; o bugünün dünyasında yaşıyordu, yerine getirmesi gereken zorunlulukları vardı, yolculuk yapmalı, emir vermeliydi. Öteki özgürdü, seçebilirdi, gerçekten kadınla ilgilenebilirdi. Onu sevebilirdi, evet, bunu bile yapabilirdi hatta. Kadını sevebilirdi... O başka bir yerdeydi, Gabriel buradaydı.

Gabriel kadında ne gördüyse, kadın da Gabriel'de aynısını görmüş olmalıydı. Bilinmeyene uzanan bir yol. Mantıklı kalabilmek için üstün bir güç harcayan Atlan-Ferrara, İnez'le birbirlerine asla seksle bağlanmamaları gerektiğini düşündü. Kadın onu reddetmişti çünkü Gabriel'in bakışında ötekini görmüştü. Gabriel de kadının ona değil, ötekine baktığının farkındaydı, aradan ne kadar zaman geçerse geçsin, Gabriel'le İnez birbirlerinin gözünde aynı zamanda hem kendileri hem de başkaları olmayacaklardı kuşkusuz.

Gabriel yanmış kente geri dönerken, "Kardeşimin olan yeri kötüye kullanmayacağım," dedi.

Ağzında bir acılık vardı. "Her şey bir veda sahnesi gibiydi," diye mırıldandı; "yol, deniz, anı, ölüm tabureleri, kristal mühür."

Güldü: İnez'in sahnesi.

İnez, Londra'ya geri dönmek için hiçbir şey yapmadı. *Faust'un Lanetlenmesi*'nin provalarına geri dönmeyecekti. Onu burada tutan bir şey vardı. Denizin karşısındaki bu evde oturmaya mahkûmdu sanki. Deniz kıyısında gezdi ve korku duydu. Kış martılarının dövüşmesi ona atalardan kalma bir işaret gibi geldi. Vahşi kuşlar bir şey yüzünden itişiyorlardı, onun göremediği, ama uğrunda dövüşmeye ve didiklenerek ölmeye değer bir şeydi bu.

Bu manzara İnez'in içine korku saldı. Rüzgâr düşüncelerini bulandırıyordu. Başı çatlaklarla dolu bir kristaldi sanki.

Deniz onu korkutuyordu. Korkuyu anımsıyordu.

İngiltere'yle Fransa kıyılan arasında, kubbesiz bir gökyüzünün altında, hatları giderek daha fazla belli olan ada İnez'i korkutuyordu.

Issız, hiçbir zaman olmadığı kadar ıssız bir yolda, ormanların mırıltıları ve mezar sessizliği arasında gezinmek İnez'i korkutuyordu.

Bir adama uzanan bu denizin yakınında gezinmek tuhaf bir duyguydu; her ikisi de birbirine çekiliyor, her ikisi de birbirinin cesaretini kırıyordu... Gabriel gitmişti, ama İnez'in içine ektiği özlem yerli yerindeydi. Fransa, genç, sarışın güzel adam; Fransa ve genç adam Gabıiel'in açıkça ifade edebileceği bir özlemde birleşmişlerdi. İnez onun gibi ifade edemezdi bunu. Adama kin besliyordu. Atlan-Ferrara kadının içine ulaşılması imkânsız olanın imgesini ekmişti. Her zaman arzulayacağı ama asla tanıyamayacağı bir adam. Atlan-Ferrara onu tanıyordu ama. Güzel ve sarışın adamla benzerliği onun mirasıydı. Kayıp bir toprak. Yasak bir toprak.

İnez dayanılmaz bir ayrılık sezdi. O ve Atlan-Ferrara arasında aşılmaz bir yasak vardı artık. Hiçbiri bunu delmek istemeyecekti. Yapayalnız mırıldanarak evden denize, denizden eve gidip gelen İnez'in sezgisine zorla sızmıştı bu yasak. Kimsenin zorlamak istemediği iki zamansal sınır arasında sıkışıp kalmış hissediyordu kendini.

Eve girdi, kendini göstermeye cesaret edemeyen biri inip çıkıyormuş gibi durmadan gıcırdayan merdivenleri dinledi.

Deniz kıyısındaki evde bulunan iki cenaze taburesinin arasına yattı; bir ceset gibi dimdik, kaskatı yattı. Göğsünün üzerine arkadaş-yoldaş-kardeşlerin *Gabriel'e tüm sevgimle* imzalı fotoğrafını koydu. Ancak genç ve güzel sarışın fotoğraftan yok olmuştu. Artık orada değildi. Gabriel çıplak göğsü ve açık koluyla tek başınaydı, kimseyi kucaklamıyordu. İnez onun şeffaf gözkapaklarının üzerine iki kristal mühür yerleştirdi.

Böyle yatmak o kadar da zor değildi; tıpkı bir ceset gibi, iki cenaze taburesinin arasında, bir düş dağının altına gömülmüş.

3

Denizin karşısında duracaksın. Buraya kadar nasıl geldiğini bilmeyeceksin. Ne yapman gerektiğini bilmeyeceksin. Elinle bedenini yoklayacaksın ve yapışkan olduğunu göreceksin. Ayaklarından başına kadar yoğun bir maddeyle kaplısın ve bu madde yüzüne de sıvanmış. Ellerini temizleyemiyorsun, onlar da yapış yapış. Başın seni kör edecek denli balçıkla sıvanmış bir kuş yuvası gibi.

Uyandığında bir ağacın dallan arasında olacaksın, dizlerin yüzünde, asla senin saklandığın derinliklere tırmanamayacak olan yılanı sopayla vura vura öldüren maymunun çığlıklarını duymamak için ellerinle kulaklarını kapatacaksın. Maymun senin yapmak istediğini yapıyor. Yılanı öldürüyor. Artık yılan ağaçtan inmene engel olamayacak. Ama maymunun yılanı öldürürken sergilediği güç seni sürüngenin tehdidinden bile daha fazla korkuttu.

Orada, ormanın kubbeleri altında tek başına ne kadar yaşayacağını bilemiyorsun. Öyle anlar var ki, hiçbir şeyi seçemiyorsun. Yılanın tehdidiyle, maymunun yılanı öldürüşündeki şiddeti ayırt etmek için pek çok kez elini alnına götürüyorsun, ama bu senin korkuna çare olmuyor. Önce yılanın seni tehdit ettiğini düşünmek için büyük çaba harcıyorsun, bu *önceydi, önceydi* ve sonra maymun yılanı sopayla vura vura öldürdü, *sonra, daha sonra.*

Maymun kayıtsız bir tavırla sopasını ardında sürükleyerek giderken somon balığı renkli dilini şapırdatarak gürültü çıkartıyor. Somon balıklan akıntının tersine, nehir yukarı yüzerler. Bu anı içini aydınlatıyor, kendini mutlu hissediyorsun, bir saniyeliğine de olsa bir şey hatırladın, ama bir sonraki an düş gördüğünü, hayal ettiğini sanacaksın: Somon balıklan yaşam vermek ve yaşam kazanmak için, yumurtlamak ve yumurtalarını beklemek için akıntıya karşı yüzerler... ama... maymun yılanı öldürdü... bu kesin. Maymunun işini bitirince ağzını şapırdatması kadar kesin, yılanın çatallı

diliyle tıslaması kadar kesin ve şimdi yabandomuzları yaklaşıp hareketsiz yılanın orman rengi derisini yüzerek ay rengi etini yiyecekler. Ağaçtan inmenin zamanı geldi. Artık tehlike yok. Orman seni sonsuza dek koruyacak. Her zaman geri dönüp, güneşin asla parlamadığı derinliklerde gizlenebilirsin...

Güneş...

Ay...

Gördüğünü tanımlamaya yarar sözcükler kullanmaya çalışacaksın. Sözcükler merkezi olmayan, şaşırtmacasız, düzenli hareketlerin döngüsü gibi. Orman kendine eşitlendiği anda kapkaranlık olacak ve yalnızca bir yabandomuzunun sırtının renklerini andıran renklerle yanar döner bir küre bazı dalların arasından görünmeyi başarabilecek. Ve başka bir anda, orman kuşların hızlı kanatlarına benzer ışık huzmeleriyle dolacak.

Ormanda yaşamaya devam edersen biricik eşlikçin olacak sesleri dinlemek için gözlerini kapatacaksın: kuşların fısıltısı, yılanların tıslaması, böceklerin ince elenip sık dokunmuş sessizliği, maymunların cayırtıları. Yabandomuzlarının ya da kirpilerin yenecek bir hayvan artığı bulma umuduyla ortalarda dolanmaları.

Senin sığınağın bu olacak, ondan zorla ayrılacaksın ve ormanı dünyanın gerisinden ayıran ırmağı aşacaksın, tanımadığın yerlere korku, iğrenme ya da çare olmayan bir duyguyla, çevrende olup biteni tanıma duygusuyla yaklaşacaksın; ama öncenin ve sonranın yokluk duygusunu hiç kaybetmeyeceksin çünkü sen yalnızca şimdi var olabilirsin, şimdi, şimdi, şimdi...

Coşkun ve girdaplı ırmağı aşacak, ikinci derin haline gelen ölü yapraklardan ve ağacın dalında balçıkla sıvalı yaşarken üzerini saran aç mantarlardan yıkanacaksın. Kıyının kahverengi çamuruna bulanmış olarak sudan çıkacak, umutsuzlukla öbür kıyıya geçmeye çalışacak, toprağın sarsıntılarına ve ırmağın gücüne karşı koyacak, sonunda öbür kıyıya vardığında dizlerinin üzerine düşüp yorgunluğa teslim olacak ve ayağa kalkamadan uyuyakalacaksın.

Seni uyandıran toprağın sarsılmaları olacak.

Saklanacak bir yer arayacaksın.

Işıksız gökyüzünün altında hiçbir şey olmayacak, gök yansımalı bir taş gibi mat olacak. Önünde düzlükten, arkanda ırmaktan ve ırmağın öte yanında ormandan başka bir şey olmayacak; düzlükteki dev, tüylü dört ayaklı yaratıkların adımlan yeri, uyumsuz ürkütücü gürlemeleri göğü titretecek.

Bu kez seni uyandıran küçük, çirkin, sivri hortumlu bir yaratığın eşelenmesi ve fare-örümcek karışımı tuzağına takılan börtü böceği arayıp bulup, yutması olacak. Yüksek sesle çığlıklar atmıyor ama her yerde kendisi gibi binlerce yaratık var; bir araya gelip toprağın üzerinde iğrenç, kaygılı, tatminsiz bir sıçan sürüsü oluşturdular bile; düzlüğü yerinden oynatacak başka bir sarsıntının kehanetini haber vermekteler sanki. .

Ortaya dev, boynuzlu yaratıkların çıkmasıyla sıçanlar saklanacak, yaratıklar sakin, kendilerini sergiliyorlar, düzlükte dolaşıyorlar ancak başka boynuzluların yanma sokulur sokulmaz o toprak parçasının efendilerince şiddetle kovuluyorlar. Efendi geyikle onun toprağını ele geçirmek isteyen arasında vahşi bir dövüş olacak. Saklandığın yerden izleyeceksin bu kızıl savaşı; kanlı boynuzlar, savaşın heyecana getirdiği dimdik cinsel organlar; hayvanlardan her biri bir bölgeyi ele geçirene kadar süren dövüş, kan. Uzun boynuzlu ve iri erkeklik organlı geyikler belli alanları ele geçirip de kibirle ortada salınmaya başladıklarında, sürünün dişileri kafalarını yerdeki otlardan kaldırmadan ve yemeğe ara vermeden muzaffer erkeklere kendilerini gösterecekler. Erkekler uğursuz gökler gibi gürleyerek sırf bu ânın keyfini sürmek için dövüşürken, her şey bitene dek sessiz, kayıtsız kalan dişiler...

Tüm bu dövüşün ardından gelen karanlıkta tek başınasın, tek başına haykırıyorsun, erkek geyikler ve dişileri düzlüğü ele geçirdiklerinde oldukları gibi yalnızsın şimdi, buradan kaçman gerektiğini seziyorsun, uzaklara gitmelisin; ırmağın kıyısında rahatça otlayan bir geyiğin seni görmesinden, tuhaf kokunun, kızıl yelenin, dört ayak üzerinde yürümenin yaratığın kafasını karıştırmasından korkuyorsun fena halde...

Güneşler sonra deniz kıyısına varacaksın. Ve ne yapacağını bilemeyeceksin. Elinle bedenini yoklayacaksın ve yapışkan olduğunu göreceksin. Ayaklarından başına kadar yoğun bir maddeyle kaplısın ve bu madde yüzüne de sıvanmış. Ellerini temizle-yemiyorsun, onlar da yapış yapış. Başın seni kör edecek denli balçıkla sıvanmış bir kuş yuvası gibi. Hem görmek isteyeceksin hem de görmemek.

İki balık var, denizin iki sakini, iki yayıldıkça yayılmış *sen* gibi geniş; alt alta üst üste kavga ederek denizi dalgalandırıyorlar, birbirlerine dosdoğru ve ölümcül saldırılarda bulunuyorlar; her iki balık da gagalarını maymunun değneğini kullandığı gibi kullanıyorlar, sivri dişleriyle saldırıyorlar, göreceğin bu.

Neden böyle dövüştüklerini anlamayacaksın. Taşlı sahilde dolaşırken yalnızlık, terk edilmişlik ve hüzün duyacaksın ve boylan hariç her bakımdan büyüklerin eşi olan pek çok küçük balık göreceksin; parçalanmış, ölü bedenlerinde büyük balıkların diş izleriyle taşlı sahillerde yatıyor olacaklar; bedenlerine kazınmış -ve birden gökten gelen bir ışık gibi şu anı düşecek aklına- dağların korunaklı kovuklarında çakmaktaşlarıyla çizilmiş tuhaf işaretlere benzeyen izler bunlar.

Büyük balıkların denizde birbirlerine, öldürmek için, kaçmak için saldırdıklarını göreceksin; bu dövüşü anlayabilirsin belki ama yavru balıkların öz ebeveynlerinin eliyle gelen ölümünü hiç anlamayacaksın; büyük balıkların art arda küçük balıklara saldırdıklarını ve onların ölü bedenlerini sahillerde terk ettiklerini göreceksin...

Daha sonra bu iki büyük, beyaz balığın dalgaların arasında birlikte oynadıklarına, denizi bir eğlence alanı gibi görüp dev taklalar attıklarına tanık olacaksın. Nasıl düşünmen gerektiğini kestirmeye çalışacaksın çünkü düşündüklerini anımsayabilmek istiyorsun. Hem anımsamak istediğin şeyler olacak hem de unutmak istediğin ya da unutmaya gerek duyduğun.

Hatırlamak ve unutmak kafanda birbirinden ayırması zor iki an haline gelecek ve bunu ne zaman düşünsen, içgüdüsel olarak elini alnına götüreceksin; daha çok kısa bir süre önce ne 'önce' vardı senin için ne de

‘sonra’; yalnızca şimdi, yalnızca bu an, içinde bulunduğun ve yapman gerekeni yaptığın zaman vardı. Bir gün başka bir yaşta olduğunu, ölü balıklar gibi küçük olduğunu, seni koruyan bir kadına yapışık yaşadığım hayal etmeye başlasan da tüm anılarını yitireceğin, her şeyi tam şu anda bu taşlı sahilde yaptığını sanacağın bir zaman olacaktı. İçinde bulunduğun ânın bir öncesinin ve sonrasının olmayacağı, ‘önce’yi ve ‘sonra’yı hayal etmenin senin için çok zor, aşın zor olacağı bir zaman gelecekti. Donuk bir güneşin sabahı olacaktı bu, iki büyük beyaz balık kendi çocuklarını öldürdükten sonra denizde taklalar atarak oynayacaklar, ölü bebeklerini taş sahillerde terk edeceklerdi ve yaşamında ilk kez, ilk kez kendine böyle bir şeyin olamayacağını söyleyecektin; bu olmamalıydı; neşeli ve katil balıkların içinde taklalar atarak oynaştıkları dalgalara benzeyen bir duygu kabaracaktı yüreğinde. Ama daha değil...

Böylece içinden gelen bir şey seni sahilde hareket etmeye zorlayacak, kollarını eğip bükecek, uzatacak, avuçlarını yumruk yapacak, göğüslerini sallayacak, bacaklarını açacak, doğuracak gibi, işeyecek gibi çömelecek ve kendini arzuya bırakacaksın.

Bağıracaksın.

Bağıracaksın çünkü denizin, beyaz balıkların oyununun ve katledilmiş yavruların yanında duran bedeninin söylemek istedikleri o kadar şiddetli, o kadar arzulu, o kadar azgın ki, bir biçimde ifade etmek zorundasın: Bunun üzerine hiçbir zaman olamayacağın kuş gibi haykıracaksın, gırtlağından kopan tuhaf bir şarkıya boynunun iki yanındaki damarlarını kabartarak ses vermezsen, yalnız olduğunu söylemek için haykırmazsan, dans etmenin sana yetmediğini anlatamazsan, bir şey anlatabilmek için beden hareketlerinden daha fazlasını yapmazsan, sahildeki anlık hareketlerinin daha ötesine varan çığlıklar atmazsan, her şey yinelenecek ve sen şiddetle patlayacaksın. Maymun yeniden yılanı öldürecek, yılanı yabandomuzu yiyecek, sen ağaçtan inip ırmağı geçeceksin; soluk soluğa uyuyacak ve düzlüğü tüylü, dev yaratık sürülerinin sarmasıyla uyanacaksın; geyikler kendi alanlarını belirlemek ve dişileriyle çiftleşmek için dövüşecekler; denizin yanma varacaksın. Balıkların dövüştüğünü, öz çocuklarını

öldürdüklerini ve neşe içinde oynaştıklarını göreceksin. Orada olduğunu, var olduğunu, hazır olduğunu söylemek için tutkuyla bağıracaksın, sen...

Bu yalnız topraklarda sana benzer hiç kimsenin olmamasından korkarak uzun süre dolaşacaksın.

'Uzun süre'yi düşünmesi çok zor, ama bu sözcüğü her söylediğinde kendini tek bir yerde ve tek bir anda, o hareketsiz kadının yanında yaşarken göreceksin.

Yavaş yavaş dolaşmaya başlıyorsun şimdi ve hâlâ kimseyle birlikte değilsin, bu haşin bir terk edilmişlik gibi ağırlığını koyuyor yaşamına; gördüğün, hissettiğin ve dokunduğun hiçbir şey gerçek değil sanki.

Daha o koruyucu kadın yok, sıcaklık yok, besin yok.

Etrafına bakacaksın.

Yalnızca seni çevreleyenleri göreceksin, ama bu sen değilsin; bir tek sen olmak istediğin olabilirsin.

Yeniden ormana dönmek istiyorsun çünkü açsın. Yaşamını aramak ihtiyacıyla ormandan çıktığını ve şimdi yine aynı ihtiyacın seni boş ellerle sık ormana döndüreceğini biliyorsun. Susuzluk hissedeceksin ve neşeli balıkların oynaştığı denizin susuzluğunu yatıştırmayacağını bileceksin. Girdaplı ırmağa geri döneceksin. Yolda kan rengi meyveler görüp yiyeceksin ve lekeli ellerine bakacaksın. Gezeceksin, yiyeceksin, uzanacaksın ve sükûnetle uyuyacaksın.

Neden şimdi birden denizin dansını tekrarladığını, bedenini arzuyla oynattığını anlamayacaksın; kalçalarını, kollarını, boynunu, dizlerini, tırnaklarını...

Seni kim görecek, kim sana dikkat edecek, yeniden ormanda gizlenmek için koşarken gırtlağından kopacak kaygılı çağrını kim duyacak? Dikenler bedenini çizecek, yeni bir düzlüğe tırmanırken soluk soluğa kalacaksın, yokuş yukarı koşacaksın, tırmanışın süresini kısaltmak ve acısını

yatıştırmak için gözlerini kapatacaksın ve bir çığlık seni durduracak, gözlerini açtığında uçurumun kenarında olduğunu fark edeceksin. Adımlarının ucunda boşluk var. Yeşilliklerle kaplı derin uçurumun öte yanında, kireçtaşından bir düzlüğün üzerinde sana bağıran, kollarım sallayan, dikkatini çekmek için atlayıp zıplayan, bedeninin her hareketi ama hepsinden çok sesinin gücüyle dur, düşme, tehlike... diye haykıran biri var.

O da çıplak olacak. Senin gibi çıplak, senin kadar çıplak. İlk kez bir şey geldi başına. Başka zamanlarda ikinizin de örtündüğünü göreceksin ama şimdi değil, şimdi çıplaklık onu tanımlıyor; derisi, kıllan, başı, her yeri kum renginde solgun bir adam, sana bağırıyor, dur diyor, tehlike diyor; ama sesler senin kulağına *e-dé, e-mé, yardım etmek, sevmek* olarak çarpıyor; bakışlarında, hareketlerinde, sesinde yalnızca o anda, yalnızca öte yandaki adama bağırdığında farkına vardığın bir şeyler var şimdi: O bana bakıyor, ben ona bakıyorum; o bana bağırıyor; orada, onun olduğu yerde kimse olmasaydı, böyle bağıramazdım; farklı bağırırdım, kara kuşları kaçırmak için ya da bir hayvandan korktuğum için bağırırdım, ama ilk kez bir başkasından bir şey isteyerek, bir başkası için bir şey isteyerek bağırıyorum; o da bağırıyor, benim gibi biri ama benden farklı ve ihtiyaçtan değil, istekten bağırıyor; *e-dé, e-mé, yardım et bana, sev beni...*

Boşluğa düşmeni ve uçurumun dibindeki sivri kayalara çarparak parçalanmanı engelleyen bu sese teşekkür etmek istiyorsun, bağırmazsan sesin ulaşmayacak, seni kurtaran adama nasıl sesleneceğini bilemiyorsun, sesini yükseltiyorsun, seni boşluğun öte yanından duyabilmesi için ondan daha yüksek sesle bağırman gerek; teşekkür etmek için göğsünden, boğazından, ağzından çıkan bu sesi üzerine devrilen bunca aylar ve güneşler boyunca hiç duymadın sen. Sesinin mırıltısı senin kendinin bile ‘bağırtı’ olarak niteleyemeyeceğin bir bağırtı sayesinde yalnız göçüne bir son veriyor; sanki bu ses yalnızca acıya, şaşkınlığa, korkuya, açlığa bir tepki...

Bağırdığın zaman beklemediğin bir şey olacak; bu kez bir şeye ihtiyacın olduğu için değil, bir şeyi istediğin için sesini yükselteceksin. Sesin şu âna kadar dinlediklerinin, ırmaktaki sazların, kınlan dalganın, nerede olduğunu bildiren maymunun, soğuktan kaçma emri veren kuşun, yapraklar düşünce

mırıldanan geyiklerin, güneş uzun vakitler gökte kalmaya başlayınca deri değiştiren bizonların ya da derilerinin katmanları arasına sığınan gergedanların, aslanın bıraktığı cesedin artıklarını yiyen yabandomuzunun sesinin bir taklidi olmayacak...

Çok uzakta ve çok yakında onun kısa seslerle yanıt vereceğini bileceksin, kuşların ıslıkları gibi, a, aaaaaah, o, ooooooh, em, emmmmmm, i, iiiiii; ama yüreğine bir sıcaklık yayılacak. Bunu önce ‘kendini ondan daha fazla hissetmek’, sonra, ‘onun olabileceği neyse ona eşit hissetmek’ olarak yorumlayacaksın; kısa sesleri birbirine bağlayacaksın; a-o, a-em, a-ne, a-nel, boşluğun üzerindeki, uçurumun dibindeki kaya mezarlığında yatan hayvan iskeletlerinin üzerindeki çığlık: Bağıracaksın ama çığlığın artık başka bir şey olacak, önceki ihtiyaçların nedeniyle bağırmıyorsun, yeni bir şey var: *a-nel.* Basit bir çığlık bu, basit bir hareketle ilintili, göğsün üzerinde birleşmiş duran kolları açıp elleri karşı taraftaki adama uzatmaktan ibaret bir hareket. *A-nel, a-nel,* bu ses ve bu hareketten farklı bir şey doğacak, biliyorsun bunu, ama adını koyamıyorsun bir türlü, belki o sana yardım edebilir, belki o zaman bu yaptığına bir ad verebilirsin...

Açlık hissedeceksin ve yakındaki bir ormanda yetişen küçük, kızıl meyvelerden toplayacaksın. Uçurumun kıyısına geri geldiğinde gece inmiş olacak ve her zaman yaptığın gibi hemencecik uyuyacaksın.

Ancak bu gece uykunda görüntüler var, daha önce hiç görmediğin şeyler; bir ses sana şöyle diyecek: Yeniden var olacaksın.

Güneş doğunca onu kaybetmekten ürkerek kalkacaksın. Aradığın, uçurumun senden ayırdığı adamın varlığı.

Orada olacak. Kolunu kaldırmış sallıyor.

Sen de aynı biçimde yanıt vereceksin.

Bu kez bağırmayacak, senin geç vakit yaptığını yapacak o da.

Sesini alçaltacak ve *a-nel, a-nel* diye tekrar edecek, parmağını uzatıp kendi göğsünü gösterecek ve yeni yumuşak, sana tanıdık olmayan bir güçle

yineleyecek, *ne-il, ne-il...*

Önce nasıl yanıt vereceğini bilemeyeceksin, sesinin sana yetmeyeceğini sanacaksın, deniz kıyısındaki anları yeniden yaşayacaksın sanki, bedenin burulup bükülecek, ama sen bir şeyin taklidini yapmadan da o seni görebilecek, tuhaf bir hareket yapacak, mesafeli bir hareket ya da bir tür uzaklaşma, onaylamama; kollarını kavuşturarak sesini yükseltecek, *a-nel, a-nel;* anlayacaksın, dans etmeyi bırakacaksın, daha yüksek ve daha yumuşak bir sesle kuşların şarkısını, denizin mırıltısını, ağaçların hışırtısını, maymunların oyununu, gergedanların dövüşünü, ırmağın akışını tekrarlayacaksın; sesler birleşecek, birbirlerinin üzerine binecek, birinin boğazına sardığı bir şey gibi; bir şey, biri, koruyucu olacaksın sen, unutulan, yeniden karşılaşılması gereken.

A-nel.

Sen olacaksın.

Yineleyeceksin ve diyeceksin ki benim, ve o diyecek ki işte, benim.

Bir yol gösterecek, onun sesinde senin sesinin

yanı sıra bir başka ses, ete topraktan daha yakın bir ses daha var; adamın sesinde *ne-el* duyacaksın, tenin sesine bir çağrı.

Tenin şarkısı. Bir şarkı. Yalnızca bir bağırış olmayan söze ne denir?

Bir şarkı.

Artık yalnızca bir ses olmayacak.

Bu sözleri söyleyeceksin ve çığlıklar, homurtular, böğürtüler, dalgaların üst üste yığılması, fırtınalar ve kum taneleri geride kalacak.

O, *-ne-el?-* senin de taklit edeceğin yakarır gibi hareketlerle kayadan iniyor ve şimdi, her ikisi de adımlarını yönlendiren uyumsuz çığlıklar atıyor; birbirleriyle karşılaşmanın aciliyetiyle *a-nel* ve *ne-el* adlarının yumuşacık

uyumunu unutmuş gibiler, homurtuya, uğultuya, hırıltıya dönüyorlar kaçmama-dan; her ikisi de karşılaşmayı hızlandırmak için çılgın bir titreyiş içindeler, bu nedenle bağırtıya ve önceki hareketlerine dönüverdiler ama bunun hiç önemi yok çünkü *a-nel* ve *ne-el* diyerek, *e-dé* ve *e-mé* demiş oldular bir kez; ama aynı zamanda korkunç bir şey yaptılar, yasak bir şey yaptılar: Yaşadıkları âna başka bir an daha kattılar, zamanları birbirine geçirdiler ve yasak bir alana girdiler, *önceden yaşamış oldukları zaman bu.*

Bu sahne sana özlediğin sonrayı ve önceyi verecek. Orada her keresinde daha fazla yükselen güneşin altında yeniden boynuzlu primatların yaşadıklarını canlandıracaksın gözünde: Düzlüğü çevrelemelerini, kalabalıklaşmalarını, çığlıklar ve kan ter içinde patlayan savaşı, kum rengi tüylerini, alev alev gözlerini, boynuzlarının seni düzlüğe yapıştıran vuruşma seslerini, ormanın güvenliğini özlemeni, parmaklarınla sayabildiğin kadarıyla her geyik düzlüğün bir parçasının sahibi olana kadar savaşmaya devam etmelerini.

Bu duygu o kadar canlı olacak ki, derin gerçekliği düşüncenin sürmesine tolerans gösteremiyormuş gibi ânında dağılacak. An onları hareket etmeye, kımıldamaya, bağırmaya zorlayacak.

Ancak hem bu şiddetli eylem hem de sözcüklere dökülemeyen çığlık her ikisini ayıran dağların yatağında yok olacak; birbirlerine bakacaklar, birbirlerini süzecekler; her biri ayrı ayrı bağıracak, ayrı ayrı hareket edecek, kollarını uzatacak, ayaklarını kuma gömecek, çömelecekler; her ikisi de fiziksel eylemi tüketene dek parmaklarıyla kumda daireler çizecekler ve derin derin birbirlerine bakıp sözcükler olmadan *e-dé, e-mé* diyecekler; birbirimize ihtiyacımız var, birbirimizi seveceğiz, asla birbirizi tanımadan önceki gibi olmayacağız.

Yeniden... var olmak? Kadın ilk önce çok alçak sesle telaffuz ettiği sözcüklerle bir maceraya atılacak ve sesini bir gün ikisinin birden bir 'şarkı' olarak adlandıracağı bir şeyi söyleyene dek yükseltecek: *Jas, jas...*

Sonra adam sana bir taş kristal verecek; ağlayacaksın, taşı dudaklarına götürecek, sonra göğüslerinin arasına koyacaksın, bundan başka bir süsün

olmayacak.

Jas, jas, *merondor dirikolitz,* diyecek o.

Jas, jas, fory mi dinikolitz, yanıtını vereceksin şarkı söyleyerek.

Artık tükendiniz, birlikte uçurumun yatağında uyuyacaksınız. Sırtüstü yatacak, bedeni semsert; sen bildiğin tek uyku pozisyonunu alacaksın, dertop olacak, dizlerini çenene doğru çekeceksin ve ne-el sana kolunu uzatacak ki, başını yaslayabilesin.

Gün doğunca ikiniz birlikte dolaşacaksınız; sana yol gösterecek; bu tek, başına dolaşmaktan farklı. Daha önceki yürüyüşün sana hantal ve çirkin geliyor şimdi, çünkü onun bedeninin yakınındaki bedeninin hareketleri daha doğal. Deniz kıyısına gideceksiniz, daha önceki hareketlerinin şiddetli ve sert olduğunu bileceksin, sanki içinde patlamak isteyen bir şey vardı, ama şimdi öyle değil, ne-el'in eli seni yatıştırıyor, adamın ritmi ve sana eşlik eden yeni duyguların sayesinde ağzından çıkan seslerin sessel bir karşılığı var ilk kez.

Birlikte dolaşacaklar, sessizce yiyecek ve su arayacaklar.

Görüşlerinin rehberliğinde, öylesine, doğrusal bir çizgi izlemeden ilerleyecekler.

Düzlüğün gölgesinde bir geyik cesediyle karşılaşacaklar; aslan, boynuzlu hayvanın yumuşak iç organlarını çiğneyerek uzaklaşıyor. Ne-el paramparça cesedin kalanını götürmek için aceleci, sabırsız aslanın unuttuklarını almasına yardım etmen için sana el işaretleri yapıyor, önce geyiğin yağlı parçalarını, sonra da dikdörtgen, kuru bir kemikten oluşan sırt kemiğini kapıyor; ganimetinizi sürükleyerek geyiğin hâlâ sıcak zamanlarındaki gibi kırmızı olan etine bir yabandomuzu yaklaşmadan hemen önce sık bitkilerin arasına saklanıyorsunuz.

Elinde sırt kemiğini tutan ne-el seni bir mağaraya götürüyor.

Gölgeliğin kapısına varmak için bakışlar kadar yüksek düzlüklerden, gümbürtülü sularla çağlayan ırmaklardan ve derin ormanlardan geçecekler.

Adamın bildiği bir geçitten karanlığa dalacaklar, durduklarında ne-el iki şeyi birbirine sürtecek ve dikenli kavdan titrek bir ışık yayılacak. Ne-el'in sana işaret ettiği duvarlardaki figürlere can verecek, fal-taşı gibi açık gözlerinle, yüreğin deli gibi çarparak bakacaksın.

Bir çift geyik, düzlükte dövüşenlerin aynısı, ama senin anımsadığın gibi değiller; erkek uzun, sahiplenici ve kavgacı, dişiyse boyun eğmiş ve kayıtsız.

İki birbirini seven hayvan, erkek ağzını dişisine uzatmış, dişi ona aşk dolu başını sunmuş, erkek dişinin alnını yalıyor, arka bacaklarının üzerine çökmüş, dişi erkeğinin önünde dinleniyor.

Mağaradaki imgeler seni şaşırtacak, a-nel, ve seni ağlatacak, önce şaşıracaksın, sonra kaybettiğin bir şeyi düşüneceksin, unuttuğun ama her zaman ihtiyaç duyduğun, her zaman yanında olsun isteyeceğin bir şey bu; ne-el'e seni buraya getirdiği için, senin için çok yeni olan bu ışığı gösterdiği için müteşekkirsin; elleri çalışmak için seninkilerden uzaklaşıyor şimdi.

Geyikten süzülen yağ dikenli çalının üzerindeki kavı harlatıyor.

Işık harlıyor, titriyor, duvardaki âşık geyik figürleri canlanıyor ve şefkat dolu oyunculluklarını uzatıyorlar sanki. A-nel parmaklarını geyiklerin kanının ikizi bir kırmızıya, hayvanların kıllarının renginin eşi bir renge banarak resimlere devam edip onları renklendirmeye başlayınca, sen de içinde uyanan tuhaf bir duyguyla sesini yükselterek onun yaptığı resmi kutlamaya, çoğaltmaya, tamamlamaya çalışacaksın ya da ne yapmaya çalıştığını anlayamayacaksın.

Hem kafan karışmış hem de sevinçli hissede-çeksin kendini, içindeki bir şeyin sesinde biçimlenmesine izin vereceksin, bunlar daha önce hiç düşünmediğin şeyler, göğsünden yeni bir güç fışkırarak dudaklarına ulaşacak, yankılanacak, senin ayırdın-da bile olmadığın, içinde bir yürek gibi atan şeyleri açığa vuracak.

İçinden fışkıran senin daha önce hiç hayal edemediğin bir şarkı. Bu âna kadar kendin hakkında bilmediğin şeylerle dolu bir şarkı: Ormanda, deniz kıyısında, yalnız düzlükte yaşadıkların doğallıkla, güç, şefkat ve özlem dolu bir vurguyla içinden çıkmak zorunda şimdi ve bunun yardım, korku ya da açlık çığlıklarıyla hiçbir ilgisi yok. Bileceksin ki yeni bir sesin olacak ve bu gereksiz bir ses, sesteki bir şey, sesin ta kendisi bunu bilmeni sağlayacak. O duvarı boyarken senin söylediğin şarkı yiyecek aramak, kuşları avlamak, kendini domuzlara karşı savunmak, kıvrılıp uyumak, ağaçlara tırmanmak ya da maymunları kandırmak gibi gerekli bir şey değil.

İşte bu; şarkı söyleyeceksin, bu bir çığlık değil.

Sen ve o birbirinize bakarak dinleneceksiniz; artık birlikte olacağınızı ikiniz de bileceksiniz, iki olacaksınız ama bir gibi düşüneceksiniz çünkü birbirinizin imgesi olacaksınız, tıpkı onun duvara çizdiği geyikler gibi. O geyikleri çizerken ondan biraz uzaklaşarak öbür duvara kendi söylediğin şarkının sözleriyle sana bundan sonra ne olacağını anlatan adamın gölgesini çizmeye koyuluyorsun; işte sen bu olacaksın ve ben de bu olacağım ve biz birlikte olacağız çünkü yalnızca sen ve ben bundan sonra yapacağımızı yapabiliriz.

Her gün çıkıp sivri taşlar, en sert kayaları çizen kayalar bular&k mağaraya getirecek ve yontacaklar.

Hayvan artıkları bulacaklar çünkü düzlük dev bir mezarlık gibi. Başka hayvanların istemedikleri parçaları alacaklar; ilik kemiğini alacaklar, ne-el kemiği kaynatarak içinden yalnızca onlar için olan besini çıkartacak çünkü öbür hayvanlar böyle bir şeyi bilmiyorlar ve bilmeyecekler.

Beslenmek, ateşlerini düşürmek, ağrılarını dindirmek, dışkıladıktan sonra temizlenmek, bir yaranın kanını kurutmak için yapraklar ve otlar arayacaklar; kavgalardan çırılçıplak ve yaralı dönen o olmasına ve senin mağaradan giderek daha az çıkmana karşın, bu şifalı bitkilerin nasıl kullanıldığını öğretecek sana.

Bir gün aydönümünde kanamayacaksın ve ne-el önünde durup ellerini birleştirerek sana yardım edeceğini, her şeyin iyi gideceğini söyleyecek,

hiçbir şey kolay değil.

Sonra uzun ve soğuk geceler gelecek, eskiden hareket halinde yapılan her şeyi artık gecenin dinlencesinde ve sükûnetinde yapacaklar.

Birlikte yatmayı ve birlikte olmayı sevinçle kutlamayı öğrenecekler.

“O merikariu! O merikariu!”

Ne-el başını şişen kamının üzerine koyacak.

Yaklaşan bir sesin daha olduğunu söyleyecek.

İkisinin sesi farklı vurgulara bürünecekler çünkü aşk ve seks değişecek, farklılaşacak ve kendilerine eşlik edecek farklı sesler isteyecekler.

Sonraki şarkılar giderek özgürleşecek ve ikisinin zevki ve arzusu birbirine karışacak.

Artık ne-el’in daha sık mağaradan çıkması ve besin araması gerekecek, sen bunu sana dilsiz döndüğü ayrılıklar olarak algılayacaksın. Ne-el bir hayvan avlamak için sessiz olması gerektiği yanıtım verecek. Her çıkışında ona pek çok kuşun şarkısı eşlik edecek, dünya vurgular, çığlıklar ve elbette yakınmalarla dolu.

Hepsinin ötesinde senin sesini duyacak, a-nel.

Sana kıyıdan balıklar getireceğini söyleyecek ama su her keresinde daha uzağa çekiliyormuş ve kabuklularla istiridyeler toplayabilmesi için hep daha öteye gitmesi gerekiyormuş. Neredeyse eskiden puslu ve uzakta görünen, neşeli ve katil balıkların olduğu öbür kıyıya yaklaşabilecekmiş. Ama şimdi değil, şimdi uzak yaklaşıyor.

Bunun ona korku verdiğini söyleyecek çünkü sensiz başkalarıyla ama yalnız yaşayacak.

Ne-el besin aramaya çıkacak, yalnız, bir söz söylemesine gerek yok. Araçlarını alması yeterli. Ama aceleyle dönecek mağaraya çünkü orada

kadını görecek, kadınla olacak.

“Merondor dinkorlitz.”

Kadın ona yalnız çıktığında kendi hissettiklerini hissedip etmediğini soracak, aletlerini almaktan başka bir şeye ihtiyacı yoksa eğer, yapması gerekenden başka şey yapmasına gerek yoksa eğer, o zaman her şey alındığında ya da yapıldığında yok olmayacak mı?

İşaret kalmayacak.

Anı kalmayacak.

Evet, diyor adam, ama biz beraber, tekrar anımsayabiliriz.

Onu dinlerken şaşıracaksın. Fark etmeden yavaş yavaş hatırlamaya başlamışsın, ama yalnızken bu alışkanlığını yitiriyorsun, oysa sesin ne-el olmadan da pek çok şey ifade ediyor, ama her şeyin ötesinde bir acı ve ıstırap çığlığı.

Evet diyecek ne-el, bir hayvana saldırırken bağıracağım, ama buraya geri dönene kadar senin için hissettiklerimi düşüneceğim, ve sana söylediklerim hem avlanırkenki hem de severkenki bedenimin sözü olacak.

Bunu sana borçluyum, a-nel. (A-nel, tradiun)

Ne-el... Sana ihtiyacım olacak. (Ne-el... Trundixe)

Ne zaman olacağını söyle bana. (Merondor aixo)

Her zaman. (Merondor)

Kadının ne-el’e o gece söylediği şarkı, uzun ve tek bir aaaaaaaaaa-aaaaaaa olacak, aklına ve bedenine geleceğin tüm acılan dolacak, söylediği gibi yardım isteyecek ve adam yardım edecek; kadın yardım istemek için gerekenden fazlasını söylemeyecek, bakışlan karşılaşacak ve ihtiyaç yenildiği zaman zevkin yeniden doğacağını söyleyecekler; bunu bir kez buldular madem, kaybetmek istemezler. Çocuğunu bildiğin gibi doğurmanı

engelleyen adama bunu söyleyeceksin; sen tek başınasın a-nel; ne-el'e de söyleyeceksin bunu; uzanmış, çocuğunu kendin yakalamak için kollarını uzatmışsın, bu durumuna eşlik eden acı doğal, ama bu doğal acıya doğal olmayan bir acı daha ekleniyor; çocuğunu kimsenin yardımı olmadan tek başına yakalayabilmek için harcadığın çabadan sırtın yanıyor, omurgan acıyor; ama bu hep böyle olageldi, hep, hep; daha önce.

Hayır - diye bağıracak ne-el - böyle değil a-nel, böyle değil... (Caraibo, caraibo...)

Adama nefret duyacaksın, sana bu engin acıyı veren o, şimdi de tek başına doğurma arzuna karşı çıkacak, iki büklüm olmuşsun; kamından, kendi kamından çıkan meyveyi sen koparacaksın; kendi bedeninden o kanlı bedenciği sen çıkaracaksın, senin kabilenin kadınlarının hep yapmış oldukları gibi; adam kendin olmanı, kendi kanının kadınları gibi olmanı engellemeye çalışıyor, seni uzanmaya, kendi çocuğunun doğumundan uzaklaştırmaya çalışıyor, yüzüne vuracak, sana bağıracak. Belini kırmaya çalışıp çalışmadığını soracak, bir çocuk böyle doğmaz diyecek, sen bir kadınsın, bir hayvan değil, bırak çocuğumuzu ellerimin arasına alayım...

Kaygılı ellerini cinsel organından ayırmaya zorlayacak seni, minik kızı o alacak ellerinin arasına, sen değil; tükendin, ateşler içindesin, sarsıldın, ondan bebeğini almak isteyeceksin, senin olması için onu yalamak, üzerindeki kanlı deriyi çıkarmak, göbek bağını dişlerinle koparmak istiyorsun, ama ne-el kızını elinden alıp göbek bağını kesecek ve karlı dağların ırmaklarından getirdiği temiz sularla yıkamaya götürecek.

Duvarlardaki geyikler birbirlerini sevmeye devam edecekler.

Ne-el bebeği senin aç memenden alınca ilk yaptığı şey mağaranın duvarına götürmek.

Serin duvarın üzerine bebeciğin elini çizecek.

Orada sonsuza dek kızının elinin izi kalacak.

İkinci yapacağıysa bebeğin boynuna ucunda kristal mührün sallandığı deri bir kordon asmak.

Sonra ne-el kızına gülümseyecek ve kalçalarından birini hafifçe ısıracak...

4

Gabriel her zaman şaşırtıcı insanları sevmişti. Nereye varacağı önceden belli olan davranışlar kadar canını sıkan bir şey yoktu. Köpek ve ağacı. Maymun ve muzu. Oysa örümcek hep aynı ağı yapar, ama asla aynı şeyi yinelemezdi... Dağarcıklarda yer alan parçalar sıkıcıydı. *La Boheme* ya da *La Traviata* benzersiz, yerine başkası konulamaz ve şaşırtıcı müzik parçalan oldukları için değil; dinleyicilerin çok hoşuna gittikleri için sahnelenirler. Cocteau'nun ünlü 'şaşırt beni'si Gabriel için basit bir *bouta*de'dan daha fazlasıydı. Estetik bir düzendi. Perde Rodolfo'nun *mansarde'ının ya da Violeta'nın salonunun üzerinde kalktığında bu düzene ilk kez tanık oluruz.*

Gabriel Atlan-Ferrara çarpıcı bir şey sahneleye-meyecekse operayla ilgilenmez ve hemen türün saygınlığını bozanlar arasına katılırdı. Opera bir kürtajdı, yanlış bir türdü, doğayla ilgili hiçbir çağrışıma sahip değildi, şairin ve müzisyenin birbirlerine karşılıklı işkence yapmak için araç olarak kullandıkları şiirin ve müziğin 'kuruntulu bir bileşimi'ydi.

Faust'un Lanetlenmesi'yse böyle değildi. Yapıt ne kadar tekrar edilirse edilsin, orkestra şefini, müzisyenleri ve dinleyicileri şaşırtırdı. Berlioz'un kusursuz bir şaşırtma yeteneği vardı. Bunun nedeni şarkının her defasında başka bir müzisyen grubu tarafından yorumlanması değildi -tüm yapıtlarda söz konusuydu bu-; yapıtın kendisinin, yani Berlioz'un operasının her temsilinde *ilk kez* sahnelenmesiydi.

Daha önceki temsillerin bir anlamı olmazdı. Aslında şöyle demek daha doğruydu: Yapıt her temsil edilişinde bu etkinliğin içinde doğar ve ölürdü. Her keresinde bir sonraki ses ilk ses olur ve yapıt kendi geçmişini sırtlanırdı. Belki de bu yapıtın her durumda dinlenmemiş bir geçmişi olacaktı.

Bu bir gizemdi ve Atlan-Ferrara'nın bunu açığa çıkarmaya hiç niyeti yoktu. Bırakırdı bu giz olsun, meydana gelsin, kendini yaratsın. *Faust* orkestra

şefinin kendinin bile bilmediği sırrıydı. Faust bir polisiye roman olsaydı, sonunda kimin katil olduğu ortaya çıkmazdı. Suçlu bir kâhya olmazdı.

Belki Maestro, İnez'in kapısına o sabah bu nedenlerle gitmişti. Bu davranışının masum olduğunu iddia edemezdi elbette, kadın hakkında pek çok şey biliyordu. İnez soyadını daha teatral bir soyadla değiştirmişti. Artık İnez Rosenzweig değil, İnez Prada'ydı bu sessiz harflerden değil de seslilerden oluşan, daha 'Latin' ve her şeyden önemlisi, afişlere yazması ve okuması daha kolay bir addı:

İNEZ PRADA

Londralı öğrenci dokuz yıl içinde *bel* canto'nun ustalarından biri olmuştu. Atlan-Ferrara kadının plaklarını dinlemişti ve İnez Prada'nın ününü hak ettiğini düşünüyordu. (Eski, çatlak sesli yetmiş sekizlikler, yeni otuz üçlük LP'ler olmuştu artık, önemsemeden dağarcığında tuttuğu bir bilgiydi bu çünkü Maestro'nun hiçbir yorumu kaydedilmeye-cekti.) İnez'in yorumladığı *La Traviata* örneğin, biri teatral, öbürü müzikal iki tür yeniliğe sahipti. Bu yeniliklerin her ikisi de biyografikti aslında ve Verdi'nin kişiliğine yalnızca yapıtı zenginleştirmekle kalmayan, aynı zamanda onu tekrar edilemez kılan bir boyut kazandırıyorlardı. İnez Prada bile Violeta Valery'nin o yüce ölüm sahnesini aynı biçimde iki kez söyleyemezdi.

İnez Prada bu sahnede dünyadan elini eteğini çekerken 'göğüsten gelen' bir do ile sesini yükselteceğine yavaş yavaş söndürerek *(E strano* / *Cessarono* / *Gli spasmi del dolore)* küstah ve erotik mutluluğun şerefine kaldırılan kadehlerle mayınlanmış bir gençlikten fedakârlığın acısına geçiyor, neredeyse dinsel bir alçakgönüllülükle yaşamın tüm anlarını ele geçirerek ölümde değil de, ihtiyarlıkta doruğa ulaşan bir ıstırabı anlatıyordu. İnez Prada'nın *La Traviata'nın* finalini söyleyen sesi ölümünden hemen önceki anda tüm yaşamının muhasebesini yapan ve kaderin kendisine yasakladığı çağa, yaşlılığa atlayan hasta bir ihtiyarın sesiydi: Tıpkı bir ihtiyar gibi ölen yirmi yaşında bir kadının sesiydi. Yaşamda kaçırdıklarını ölüm sayesinde yaşayacaktı.

In mi rinasce m'agita

Insolito vigore

Ah! Ma io ritomo a vivere...

İnez Prada, Verdi'ye ihanet etmeden oğul Dumas'nın kitabının ölümcül başlangıcını yakalamıştı sanki; Armand Duval Paris'e geri dönmüş, soylunun evine Margarita Gautier'yi aramaya gitmiş, altüst olmuş eşyalar ve korkunç haberle karşılaşmıştı: Kadın ölmüştü. Armand, Pére Lachaise Mezarlığı'na gitmiş, mezarlık bekçisine rüşvet yedirmiş, birkaç hafta önce ölen Margarita'nın mezarına koşmuş, mezar taşlarını kırmış, tabutu açmış ve sevgilisinin bozunmakta olan cesediyle karşılaşmıştı: Kadının yüzü yeşilimsiydi, açık ağzı böceklerle doluydu, göz yuvaları boştu, kara ve yağlı saçları karmakarışık olmuş, çökmüş elmacık kemiklerine yapışmıştı. Canlı adam kendini tutkuyla ölü kadının üzerine atmıştı. *Oh, gioia!*

İnez Prada hikâyenin sonunu sahnelerken başını haber veriyordu. Bu, onun oyuncu ve şarkıcı olarak dehasıydı. Kendini hiçbir duygusallığı olmayan, sevgilisinin yaşamına pençelerini geçirmiş, acımasız, Rodolfo'yu yazmaktan alıkoyan, ilgiyi üzerine çekmek için elinden geleni ardına koymayan bir Mimi olarak gösteriyordu. Esnaf babasından utanan ve hiçbir pişmanlık duymadan babasının patronu dükü baştan çıkartan Gilda oluyor, zalim bir haz duygusuyla mutsuz Rigoletto'nun haklı ıstırabının nedenine dönüşüveriyordu. Hakkaniyetsiz mi? Kuşkusuz, zaten bu nedenle çok eleştirilmişti. Gabriel Atlan-Ferrara, İnez'i her dinlediğinde kadının bu aykırılığını çok kullanılmış, saf, Yunanca kökenli HAIRETICUS sözcüğüyle tanımlıyordu; *seçen, ayıklayan.*

Onu Milano'da, Paris'te, Buenos Aires'te hayranlıkla dinlemişti. Asla gidip kadım tebrik etmemişti. Kadın adamın onu dinlediğini ve uzaktan izlediğini hiç bilmemişti. Gabriel bırakmıştı kadın kendi aykırılığını yaşasın. Şimdi her ikisi de 1940 yılındaki o *blitz* gecesinden sonra ilk kez bir araya gelip çalışmaları gerektiğim biliyorlardı. Bir araya gelmelerini isteyen kadındı. Ve adam bunun profesyonel nedeninin ayırdındaydı. Verdi ve Puccini'de İnez lirik bir sopranoydu. Berlioz'un Margarita'sı bir mezzosoprano. Aslında İnez'in bu rolde şarkı söylememesi gerekirdi, ama kadın ısrar etmişti.

“Benim sesim ne istismar edildi ne şu zamana dek bir sınavdan geçti. Sadece Mimi, Gilda ya da Violeta’yı değil, Margarita’yı da söyleyebileceğimi biliyorum. Ancak benim sesimi ortaya çıkartabilecek ve yönetebilecek tek bir maestro var, o da Gabriel Atlan-Ferrara.”

‘Birbirimizi Covent Garden’dan, benim *Faust’* un korosunda söylediğim zamandan beri tanıyoruz’ diye eklememişti.

Adamı seçen kadındı. 1949 yazında şarkıcının Mejrico’daki apartmanının kapısına giden adam da bir inanca ihanet eder gibi kadını seçmişti. *Faust’un Lanetlenmesi*'nin Güzel Sanatlar Sarayı’ndaki provasını beklemek yerine gündüz vakti saat on ikide, kadının uyuyup uyumadığını, dışarı çıkıp çıkmadığını bile bilmeden, ilk provadan önce onu özel olarak ve yalnız görebilmek için kapısına gidecek kadar özgürce -hatta sakınımsız- davranma hakkını vermişti kendine.

Apartman Avenida Mazatlân’da, Kontes adında bir binada, farklı seviyelerdeki merdivenlerden, kapı ve numaralardan oluşan labirentin bir parçasıydı. Ressamların, yazarların, Meksikalı müzisyenlerin ve Avrupa'nın düşüşünden sonra Yeni Dünya’ya kadar sürüklenen Avrupalı sanatçıların tercih ettikleri bir yerdi. Polonyalı Henryk Szeryng, Viyanalı Ernst Röhmer, İspanyol Rodolfo Halffter, Bulgar Sigi Weissenberg. Yabanıl ve zor beğenir Gabriel Atlan-Ferrara, Güzel Sanatlar’ın davetini yaşamlarının Auschwitz’de ya da Bergen-Belsen’deki tifoda sona ermesi son derece olası olan tüm bu kadınlara ve erkeklere kucak açmış Meksika’ya ne denli müteşekkir olduğunu bildirmek istercesine, hoşnutlukla kabul etmişti. *El Distrito Federal,* Meksika’nın Kudüs’üydü sanki.

İnez’le ilk kez provada karşılaşmak istememesinin basit bir nedeni vardı. Aralarında süregiden bir hikâye, özel bir anlaşmazlık yaşanmıştı ve bunu ancak mahrem bir ortamda çözebilirlerdi. Bu da Atlan-Ferrara’nın profesyonel bencilliğiydi. Kadını Dorset kıyısında terk ettiği ve kadının da sonrasında Covent Garden’daki provalara gelmediği o şafak vaktinden sonra birbirleriyle ilk kez sahnede karşılaşmanın gerilimini böylece aşacağını düşünmüştü. İnez 1945 yılında, Chicago Operası’nda göz alıcı bir *debut* ile ortaya çıkana kadar kaybolmuş, gerçek bir Çin prensesi gibi

yürüyebilmek için ayaklarını sararak Turandot'a farklı biçimde hayat vermişti -Gabriel bunu hatırlayınca güldü-.

Bu gereksiz önlem sayesinde İnez'in sesi daha iyi olmamıştı kuşkusuz, ama Kuzey Amerikalı izleyiciler nezdinde bir *Çin* havai fişeği gibi yükselmiş, yükseldiği yerde de kalmıştı. Daha sonra eleştirmenler sevinç içinde şu popüler söylemi yinelemişlerdi: İnez Prada *La Bohéme'i* yorumlamak için verem oldu; *Aida'yı* söylemek için bir ay Büyük Giza Piramidi'nin dehlizlerine kapandı; *La Traviata*'nın hüznünü hissedebilmek için fahişe oldu. Bunlar Meksikalı divanın ne yalanladığı ne de onayladığı söylentilerdi. Sanatta kötü reklam diye bir şey yoktur ve İnez de tıpkı Diego Rivera, Frida Kahlo, Siqueiros ve *maybe* Pancho Villa gibi kendi mitlerini kendileri yaratanların ülkesi Meksika'dandı... yoksul, tükenmiş bir ülke, zengin mi zengin karakterlerle dolu bir hazine sandığı. Meksika: yiyecek bir lokma ekmekleri olmadığı halde aklı bulutlarda gezenlerin ülkesi.

İnez'i şaşırtmak.

Bu bir riskti elbette; kadın karşı durmayı beceremezse, adam İngiltere'deki gibi baskın çıkacaktı. Ama kadın eski maestrosunun yanında da aslında olduğu gibi *ilahi diva* olabilecekse, Berlioz'un *Faust'n* kalite, olumlu bir gerilim, yaratıcılık, paylaşım kazanacaktı.

Faust'un dili Gabriel'in nefret ettiği geleneksel dil olmayacaktı, çünkü bu tutkulu durumları ortaya dökmenin yolu değildi. Operanın teması arzuyu temsil eden sesti -tüm operanın teması buydu- ve o solistinin kapısını çalarken şansını zorluyordu.

Kararlılıkla kapıyı çalarken kendi kendine korkacak bir şey olmadığını söyledi; müzik kendi öz ortamının, sesselliğinin olağan sınırlarını aşan bir sanattı. Kapıyı çalmak da bildik mesajın (açın, sizi arayan biri var, biri size bir şey getirmiş) ötesinde bir anlam taşıyordu (açın, şaşkınlıkla karşınızdaki yüze bakın, karmaşık bir tutkuya, kontrolsüz bir tehlike- • ye, zararlı bir aşka yol verin).

Kadın kapıyı belli ki aceleyle bir banyo havlusuna sarınmış olarak açtı.

Arkasında esmer, tamamen çıplak, şaşkın, gözleri çapaklı, kafası karışmış genç bir adam vardı. Saçlar karışık, sakal seyrek, bıyık gür.

O gün öğleden sonraki prova Maestro'nun beklediği her şey ve fazlasıydı. İnez Prada, operanın başkahramanı Margarita rolünde neredeyse bir mucizeydi: İnez tüm dünya tutkularını yağma etmeye, elinden almaya çalışırken kendinden bile gizlenen, kaçan bir ruhu sergiliyordu neredeyse; bu tutkular Mefisto ve Faust'un İbis Kuşu'nun yasak meyveleri gibi kadına sundukları tutkulardı

İnez/Margarita bu kendini onaylayan reddedişle Pascal'ın gerçeğini ortaya koyuyordu: Kontrolsüz tutkular zehir gibidir. Uyuklarken kötücüldürler, ruha besin sunarlar ve ruh buna kanar, beslendiğini sanır; aslında kendi tanımadığı, uyumsuz tutkusuyla zehirlenmiştir. Din düşmanlarının ya da *cataro*'ların iddia ettiği gibi insanın kendini tutkudan arındırmasının en iyi yolu tutkuyu hiç frenlemeden sergilemek, tüketmek midir acaba?

Gabriel ve İnez birlikte gizli tutkuların görünmezliğini görünür kılmayı başardılar. Gözler müziğin sanat olabilmek için gizlenmesi gerektiğini gördü. Atlan-Ferrara neredeyse ara vermeden provaya devam ederken, eğer bu yapıt bir şiir olsaydı, kendini sergilemeye, temsil etmeye, göstermeye gerek duymayacaktı, diye düşündü. Atlan-Ferrara'ya kalırsa İnez'in buğulu sesi, bu sesin sopranodan mezzoya geçerken çatlamasındaki olası kusurluluğuyla yapıt kendisiyle daha rahat ileşitim kurulabilir bir hale gelmiş, Margarita daha inandırıcı olmuş ve kendi kusuru sayesinde müziğini iletebilmişti.

Şarkıcı ve orkestra şefi arasında inanılmaz bir işbirliği kurulmuştu. Yapıtın küçük kusurunu bilip buna göz yumarak sımsıkı bir kutsallıkla sarmalanmasına engel olmak. Gerçek şeytanlar İnez ve Gabriel'di burada, *Faust*'un içine kapanmasını önleyerek onu iletişim kurulabilir, âşık ve hatta onurlu kılmışlardı... Mefisto'yu bozguna uğratmışlardı.

Acaba bu sonucun o sabahki beklenmedik karşılaşmayla bir ilgisi var mıydı?

Seven İnez, kadının yirmi, adamın otuz üç yaşında olduğu dokuz yıl öncesinin bakiresi olmayan İnez. Kime verdi bakireliğini? Bunun Gabriel için bir önemi yoktu; ayrıca o sabah öfkeden kudurmuş, hakarete uğramış, şaşırmış, kabalaşmış, bu yabancının gelişini şiddetle protesto etmek isteyen adam İnez'in kesin ve tartışmasız emriyle karşılaşmıştı:

“Giyin ve çek arabanı!”

Gabriel'i Meksika yazının kaprisli yağmuru konusunda uyarmışlardı. Sabahlar güneşli olurmuş, ama öğleden sonra saat ikiye doğru gökler kararır ve dört civarında da bardaktan boşanırcasına bir yağmur, neredeyse bir Asya musonu yağarmış. Vadinin üzerine boşalan bu su kuru gölün tozlarını yatıştırır ve ölü kanalları canlandırırmış.

Gabriel ellerini ensesinde birleştirmiş, yeşeren akşamüstünün havasını içine çekiyordu. Toprağın kokusunun çekiciliğine kapılarak ayağa kalktı ve pencereye gitti. Kendini tatmin olmuş hissediyordu ve bu duygu onu sakıngan kılmalıydı: Mutluluk bizi sürekli mutsuzluklardan soyutlayan geçici bir tuzaktır ve bizi mutsuzluğa karşı her zamankinden daha savunmasız kılar.

Mexico City'nin üzerine gece iniyordu ve Gabriel'in kendini vadide yeşeren kokunun huzuruyla kandırmaya niyeti yoktu. Fırtınanın ardından havada asılı kalan kokular burnuna kadar ulaşıyordu. Ay kandırmacalarını sırtlamış gökyüzünde yavaş yavaş yükseliyor, gümüşi göz kırpışlarına inanmamızı istiyordu. Bir gün dolunay, ertesi gün daha küçük, bu gece kusursuz bir Türk hilali; tüm bu değişik biçimler çeşitli kandırmacalardı elbette. Yağmurun getirdiği onca koku Gabriel Atlan-Ferrara'nın önyargısız ama sakınarak geldiği bu toprağın yapısını, yontusunu, gerçeğini gizlemiyordu elbette. Orkestra şefinin tek bir ereği vardı: *Faust*'u yönetmek, onu İnez şarkı söylerken, kadına seslerin dünyasının hiç de kolay olmayan değişimlerinin yollarında rehberlik ederek yönetmek.

Ayakta durarak uyuyan kadına baktı. İnez çıplaktı, sırtüstü yatıyordu. Gabriel kendi kendine dünyanın yaratılmasının tek nedeninin iki kusursuz dolunaya benzeyen, hilalleri ya da dönenceleri olmayan bu iki göğsün

goncalanması olup olmadığını sordu. Kadının beli arzu ve zevk haritasında yumuşak ve dayanıklı bir sahildi, bacaklarının arasındaki esmer sorguç sürekli bir yalnızlığın, yalnızca görüntüde girilebilen, bizi birbiri ardına pek çok kez ele geçirmek için geri çekilirmiş gibi yapan bir düşman gibi güvenilmez bir yalnızlığın habercisiydi. Hiçbir zaman öğrenmeyiz. Seks bize her şeyi öğretir. Hiçbir şey öğrenmemek ve aynı zevkli tuzağa düşüp durmak bizim suçumuzdur...

İnez'in bedeni tam da opera gibiydi belki de. Onu görünür kılan bedeninin yokluğuydu -kaybettiğimiz ve özlediğimizdi-, bizi gözle görülür biçimde. teslim alandı bu.

Gabriel'in içinden Ingres ya da Vermeer'in açık bir penceresinin aydınlığında yatağın yanına düşmüş olan çarşafı alarak İnez'in edebini örtme duygusu geçti, ama kendini tuttu çünkü ertesi gün yapıt, müzik, İnez'in bu çıplaklığının örtüsü olacak, müzik bazı nesneleri gözlerden gizleyerek onları hayal gücüne teslim etmek görevini yerine getirecekti.

Müzik yalnızca görüntüyü değil, sözü de çalmaz mı peki?

Cennet'in kılık değiştirmiş hali değil midir müzik? Utançlarımızın gerçek asma yaprağı, ölümlü görüşümüzün son -ölüme en yakın olan- yücelişi: beden, söz, edebiyat, resim. Bir tek müzik soyuttur, görülebilir bağlan yoktur, ölümlü ve bedensel sefilliğimizin aklanması ve yanılmasıdır.

Bilinçdışına itilen ve belki de orada kış uykusuna yatan dokuz yıllık bir arzunun ardından seviştikten sonra uyuyan İnez'e bakmak. Önceden tahmin edilmesi imkânsız, böylesine tutkulu>bir aşk. Gabriel kadını örtmedi, edebin ihanet olacağı bir durumdu bu. Çok yakında bir gün, bir sonraki hafta, Margarita usta oyuncu Mefisto'nun sanatı sayesinde Faust tarafından baştan çıkarılan bir bedenin tutkularının esiri olacak, bir melekler korosu tarafından Cehennem'den apar topar göğe çıkarılacaktı. Atlan-Ferrara, Berlioz prodüksiyonunda kahramanın göğe çıplak yükselmesine cesaret edebilmek isterdi; kadın kendi çıplaklığından arınmış, meydan okumalı, arzu duymalı, ıstırap çekmeli, affedilmeli, ama aldığı zevkin zaferini inkâr etmemeli, seksten zevk almasını sağlayan dişil özgürlüğünü kabul

etmeliydi. Günah işlemedim, siz melekler bunu biliyorsunuz, beni Cennet'e götürüyorsunuz, sevgilimin kollarında yaşadığım cinsel sevinci kabul etmekten başka çareniz yok; bedenim ve aldığım zevk Mefisto'nun şeytani oyunlarını ve Faust'un kaba tensel iştahını alt etti: Kadın olarak yaşadığım orgazm her iki adamı da bozguna uğrattı, aldığım cinsel zevk her iki adamdan da bağımsız hale geldi artık.

Tanrı bunu biliyor. Melekler biliyorlar, bu nedenle opera Margarita'nın Meryem'in de rızasıyla göğe yükselmesiyle bitiyor. Ben, Gabriel Atlan-Ferrara, Meryem'in yüzünü Veronica'nın peçesi... belki de Magdalena'nın peleriniyle örteceğim.

Gabriel aniden kesilen yağmurun ardından Meksika gecesine baktı. Yollar kömür karası görünüyordu. Cızırdayan iç yağının, ısıtılan *tortilla'*ların ve bu toprağın tanrılarının yeniden doğuşu olan mısırın kokusu sağanağın getirdiği kokuları bastırdı.

Londra'nın kokuları, fısıltıları, saatleri ve işleri ne kadar da farklıydı; solgun güneşle yanşan bulutlar, gel-gitlerin kentin ruhuna kadar sinen kokusu, yalıtılmışlıklarının hem bir tehdit hem de korunma olduğu adalıların temkinli ama kararlı adımlan, parkların kör edici yeşili, kentin sırtına binmiş her şeyi küçük gören ırmağın çer çöpü... ve ne olursa olsun soyut ve kayıtsız kibarlığından ödün vermeyen İngiliz hüznünün ekşi kokusu.

Dünyadaki her kentin doğaya saygı duymak için gece ve gündüzle yaptığı farklı anlaşmalar vardı sanki: Dostoyevski'nin sarı ciltlerinden birinde köprüler, ışıklar, yüzler, kapılar, Petersburg'un sarı ırmakları olarak tanımladığı, *kent* ya da *rastlantısal kavim* adını verdiğimiz, yasalarla yönetilen ortak harabeler için yapılmış kısa ama yine de gerekli süreye sahip anlaşmalar bunlar...

İnez, Gabriel'in düşüncelerini bölerek birden dışarıdan gelen müziğe uyarak şarkı söylemeye başladı: "Benim tüm ağlayışlarımın, şaşkınlığımın ve hüznümün nedeni sen, yalnızca sensin."

Otuz dokuz yaşındaki Gabriel orkestrayı, onu savaşların en vahşisinden çıkmış dünyanın en kararlı ve başarılı orkestra şeflerinden biri yapan bir enerjiyle yönetiyordu. Bu savaş tarihin tüm savaşlarından daha fazla ölü bırakmıştı ardında; Meksikalı koro hem gündelik yaşam hem de iç savaş yüzünden ölümle ilgili anılarla dolu bir belleğe sahipti. Yüzyılın ilk yarısında dünyanın imzası olmuş o adların bitmek tükenmek bilmez yok edilişine, çektikleri işkenceye, döktükleri gözyaşına ve umutsuzluklarına bir ağıt olarak söylüyordu *Faust'*u: Şarkı söylerken Chunking'de bombalanmış bir demiryolu istasyonunun orta yerinde çığlık çığlığa ağlayan çıplak bir bebek görüyorlardı; Picasso'nun resmettiği Guemica'nın sessiz çığlığını duyuyorlardı; bu acılar içinde bir haykırış değildi üstelik, bir yardım çığlığıydı, yalnızca ölü bir atın, havadan yapılan mekanik bir savaşta işlevselliği kalmamış bir atın kişnemesinin yanıt verdiği bir çığlıktı. Berlioz'un kara kuşlarının kanatlarıyla şarkıcıların yüzlerini yalayarak yaptıkları savaş, atların yelelerini kabartarak titremeleri ve inlemeleri, toza dönüştükleri büyük mezarlıktan kurtulmak için ölüm Pegasusları gibi havalanmaları...

Gabriel Atlan-Ferrara, Güzel Sanatlar'da ortaya konulan prodüksiyonun final sahnesi için ilginç bir fikir geliştirmişti: Cehennemden dörtnala çıkış sırasında, arka planda ölüm kamplarında bulunan toplu mezarların keşfedilişinin filmini oynatacaktı. Böylece Berlioz'un korkunç kehaneti gözle görülür olacaktı. Yüzlercesi üst üste yığılmış iskelete dönmüş cesetler, aç, iffetsiz, sırf kemik kalmış bedenler, kel kafalar, müstehcen yaralar, utanç verici cinsel organlar; hepsi de sanki arzu ölüme kadar sürermiş gibi tahammül edilemez bir erotizmle birbirlerine sarılmış: *Seni seviyorum, seni seviyorum, seni seviyorum...*

"Sanki kendilerini öldüren şeyi seviyorlarmış gibi bağırıyorlar!"

Ancak yetkililer ölüm kamplarının filmlerinin sergilenmesine izin vermedi. Durmadan papağan kakası rengi çantasının düğmesini açıp kapatan aptal bir memur, Güzel Sanatlar'a eğitimli, onurlu ve aklı başında bir izleyici gelir; buraya hakarete uğramak için gelmezler, dedi.

Berlioz'un yapıtı zaten yeterince etkileyici, dedi genç bir Meksikalı müzisyen Maestro'ya. Provalara neden katıldığı hiç açıklığa kavuşmamıştı ancak amacının isyankârlığıyla ünlü, *yabancı* ve Meksika bürokrasisi için *kuşkulu* bu orkestra şefini izlemek olduğu besbelliydi.

"Bırakın da besteci cehennemin korkunçluğunu ve dünyanın sonunu kendi araçlarıyla anlatsın," demişti bürokrat müzisyen. Sesinde Meksikalılara özgü yumuşak, alçak, neredeyse sessiz denebilecek kadar mesafeli bir ton vardı: "Neden ısrar ediyorsunuz ki Maestro? Neyi *aydınlatmak* amacındasınız?" Atlan-Ferrara kendini cezalandırdı ve iyi huylu Meksikalıya hak verdi. Böylece kendi kendini inkâr etti. Bir gece önce İnez'e operanın görünürlüğünün göz önündeki bazı şeyleri saklayarak müziğin onları çağrıştırmasından ibaret olmadığım; olan biteni tematik bir resme ya da orkestra şefi ve bestecinin birbirlerine karşılıklı işkence yaptıkları 'kuruntulu bir bileşim'e alçaltmak olmadığını söylememiş miydi? Meksikalı dişlerine ve diş etlerine yapışmış lezzetli ve kirletici bir yemeğin artıklarını emerek, "Opera edebiyat değildir," dedi; "düşmanları öyle iddia eder, ama değildir, onlara haklı çıkarmayın." Gabriel bu sevimli adama hak verdi, Allah bilir ne biçim bir müzisyendi, ama iyi bir politikacıydı. Atlan-Ferrara neyin peşindeydi? Latin Amerikalıların Avrupa'nın içinde bulunduğu çelişkilerden bir ders çıkarmasını mı amaçlıyordu? Tarihi vahşeti gözler önüne sererek onları üzmek, utandırmak, mıydı derdi?

Meksikalı dişlerinin arasına takılıp da kendisini rahatsız eden et ve tortilla parçasını gizlice yuttu. "Latin Amerika'daki savaş çok daha vahşiydi Maestro, çünkü hem görünmez bir savaştı hem de belli tarihleri yoktu. Ayrıca kurbanları saklamayı ve onları gece gömmeyi de öğrendik."

Atlan-Ferrara eğlenmişti: "Siz Marksist misiniz?" diye sordu.

"Diyelim ki moda olan antikomünist fobisine sahip değilim."

"O zaman Berlioz'un *Faust'u* kendisinden başkasına kendisini onaylatmak zorunda kalmadan burada sahnelenebilir."

"Öyle. Dikkatleri başka yere çekmeye gerek yok, ikimizin de neden söz ettiğimizi çok iyi bildiğimize eminim. Kutsalla korku birbirinden fazla uzak

değildir. İnanç bizi ölümden muaf kılmaz."

Orkestra şefi gülümseyerek, "İnançlı biri misiniz yoksa?" diye sordu.

"Meksika'da ateistler bile Katolik'tir Don Gabriel."

Atlan-Ferrara kendisine bu öğütleri veren genç bürokrat-besteciyi dikkatle süzdü. Hayır, sarışın, mesafeli, uzun ve narin, orada değilmiş izlenimi veren biri değildi. Meksikalı, esmer, sıcaktı, peynirli kiş ve kırmızı Meksika biberi dolması yemekle meşguldü, renkli Mapache yerlisi çizgileri yüzünün her köşesine dağılmıştı. Kariyer yapmak istediği fark ediliyordu. Ayrıca çabucak şişmanlayacaktı.

Atlan-Ferrara kurşuni bir nostaljiyle, özlenen, aranan ilk gençlik arkadaşı o değil, o değil, diye düşündü...

"Neden beni sahilde terk ettin?"

"Bir şeye engel olmak istemedim."

"Anlamadım. Hafta sonumuza engel oldun. Beraberdik."

"Kendini bana hiç teslim etmedin."

"Ne yani. Arkadaşlığım yeter sandım." "Benimki sana yetmiş miydi?"

"Ne saçma! Neden davetini kabul ettim sanıyorsun? Döl yatağım sızladığı için mi?"

"Ama beraber değildik."

"Şimdiki gibi değil."

"Olmayacaktık da."

"Evet. Bunu sana söylemiştim."

“Daha önce bir adamla birlikte olmamıştın.” “Olmamıştım. Bunu da söyledim.”

“Benim ilk olmamı istemiyordun.”

“Ne senin ne de başka birisinin. O zaman ben başka biri olacaktım. Yirmi yaşımdaydım. Amcamlarla yaşıyordum. Fransızların dediği gibi, *iyi yetiştirilmiş bir kız.* Yeni başlıyordum. Belki kafam karışıktı.”

“Emin misin?”

“Başka biriydim diyorum sana! Kendim olmayan birinden nasıl emin olabilirim?”

“Arkadaşımın fotoğrafına nasıl baktığını gördüm...”

“Kardeşin olduğunu söylemiştin...”

“Bana en yakın insan demek istemiştim.”

“Orada değildi.”

“Oradaydı.”

“Bana orada olduğunu söylemedin.”

“Fiziksel olarak hayır.”

“Seni anlamıyorum.”

“Tavan arasında bulduğun fotoğrafı anımsıyor musun?”

“Evet.”

“Oradaydı. Benimle. Gördün.”

“Hayır Gabriel, yanılıyorsun.”

“O fotoğrafı ezbere bilirim. İkimizin yan yana durduğu tek fotoğraf o. O ve ben.”

“Hayır, fotoğrafta yalnızca sen vardın. O yok olmuştu.”

Gabriel merakla kadına baktı. Böyle yapmasaydı paniğe kapılacaktı.

“Bana gerçeği söyle. Hiç fotoğraftaki o genç oldun mu?”

Maestro, Güzel Sanatlar’da yönetimi altındaki orkestraya müziğin insan tutkularının yapay bir portresi olduğunu söyledi. Bu gerçek bir operaymış gibi davranmayın. Siz Latin Amerikalıların umutsuzca aslında size çok uzak olan akıl ve mantığa tutunmaya çalıştığınızın farkındayım, atalarınızdan beri sizin olan doğaüstü bir imgelem gücünden kendinizi kurtarmaya çalışıyorsunuz; çünkü böyle taklide dayalı ve utanç verici bir biçimde asla ulaşamayacağınız ‘ilerleme’ adı verilen bir varsayımın ışığında bakıldığında bu kaçınılması gereken ve her şeyden önemlisi değersiz bir kavram. Baylar bayanlar; bir Avrupalı için şu ‘ilerleme’ sözcüğü her zaman tırnak içinde telaffuz edilmelidir, *s’il vous plaît.*

Ciddi ifadelerle maestrolarını dinleyen orkestraya gülümsedi.

“Bu işinize yaramazsa şunu düşünün: Şarkı söylemek doğanın seslerini taklit etmektir.”

Yetkin bakışlarım sahnede gezdirdi. Gerçek bir hindi rolünün nasıl da üstesinden geliyordu! Kendi kendine güldü.

“Her şeyden çok Berlioz’un *Faust*’u gibi bir opera hepimizi yanıltabilir ve kendinizi şiddetle kendi kendisinin sınırlarına itilen bir doğanın mimesis’ini dinliyor sanabilirsiniz.”

Gabriel korno çalan İngiliz’e ısrarlı bakışlarını dikerek adamın gözlerini kaçırmasını sağladı.

“Bu açık. Ancak müzikal anlamda gerekli değil. Size yararı olacaksa, bu korkunç son sahnesinin coşkuyla akan bir ırmağın sesini ya da bir şelalenin

çağıltısını yinelediğini düşünün...”

Cömert bir hareketle kollarını açtı.

“Hoşunuza gidiyorsa bir ormanda rüzgârın mırıl tısını taklit ederek şarkı söylediğinizi düşünün, bir ineğin melemesini, bir taşın duvara çarpmasını, cam bir nesnenin kırılmasını taklit edebilirsiniz; hoşunuza gidiyorsa atın kişnemesi ya da kargaların kanat çırpışlarıyla şarkı söyleyin...”

Kargalar konser salonunun turuncu kubbesinin üzerinde rastgele uçmaya başladılar; inekler meleyerek tiyatronun koridorlarına doluştular; bir at dörtnala sahneden geçti; bir taş Tiffany’nin kristal perdesinde patladı.

“Ancak şunu bilmelisiniz ki, gürültü daha fazla gürültüyle temsil edilemez, dünyanın sesselliği şarkıya dönüşmelidir; bu, rastgele çıkan seslerden öte bir şeydir. Bir müzisyen bir eşeğin anırmasını istiyorsa, ona şarkı söyletmelidir.”

Koro Gabriel’in istediği gibi engin doğada motivasyon bulan, içine nüfuz edilemez ve yırtıcı seslerle ona yanıt verdi; yalnızca sen bitimsiz usancıma son verebilirsin, gücümü yenileyip beni yaşama döndürebilirsin...

“Bildiğiniz gibi baylar ve bayanlar, bir koro ilk kez kendi sesini doğanın gürültülerinin bir uzantısı ya da doğanın gürültülerine bir yanıt sanmıyor elbette...”

Onları susturdu, yavaş yavaş, teker teker; koronun gücünü zayıflattı, zalimce dağıttı.

“Biri şarkı söyler çünkü kuşu duyduğunu zanneder.”

Marisela Ambriz kanatsız kaldı.

“Öteki kaplanı taklit eder.”

Sereno Laviada bir kedi gibi mırıldandı.

“Biri daha içindeki şelaleyi dinler.”

Bürokrat müzisyen parterde gürültülü sesler çıkarıyordu.

“Bunların hiçbiri kesin değil. Müzik yapaydır. Ah, diyeceksiniz ki, insan tutkuları yapay değildir ama... Kaplanı unutalım Bay Laviada, kuşu da Bayan Ambriz, gökgürültüsünü de adını bilmediğim şu gürleyen bay,” dedi parteri işaret ederek.

“Cosme Santos, hizmetinizdeyim,” dedi adam mekanik bir kibarlıkla. “Cosme Santos.”

“Ah, çok iyi Don Cosme. Müziğin ortaya çıkardığı tutkudan söz edeceğiz. Jestlerle ve bağırtılarla kendini gösteren ilk dil, bir tutku duyduğumuz anda kendimizi içinde bulduğumuz ruh halini pek yansıtamaz.”

Ellerini kara kıvırcık, Çingene saçlarında sinirle dolaştırdı.

“Neden orkestra üyelerinin hepsinin ve her birinin adını ezbere öğrendiğimi biliyor musunuz?” Gözleri iki sonsuz yara gibi açıldı.

“Hepinizin; erkeklerin, kadınların ve hayvanların kullandığı günlük dilin etkili olduğunu anlayabilmeniz için. Bu çığlıkların, orgazmların, mutlulukların, kaçışların, fısıltıların ve derin yakınmaların dili...”

Ve açık yaralar iki kara göldü.

“İşte bu,” şimdi gülümsüyordu, “sizin her birinizin söylediği şarkı, Bay Moreno, Bayan Ambriz, Bayan Lazo, Bay Laviada; her birinizin söylediği şarkıda ilk yaptığınız tutkuların doğal diline ses vermek.”

Gabriel Atlan-Ferrara’nın dramatik biçimde sözüne ara verme alışkanlığı. İnez gülümsedi. Kimi kandırıyordu ki? Herkesi, daha çoğunu değil.

“Elbette içimizde kalan duygular bizi bir iç patlamayla öldürebilir. Şarkı bunlara özgürlük kazandırır, onlara karakter kazandıran sesi bulur. Müzik ilkel, durağan duygulan bir araya getiren bir enerji türüdür. Otobüse binerken bunları ortaya dökemezsiniz Bay Laviada, ya da siz kahvaltı hazırlarken Bayan Lazo, ya da siz çiçeklerinizi sularken -pardon- Bayan

Ambriz... Sesin ezgisel vurgusu ve dans eden bedenin hareketleri bizi özgürleştirir. Zevk ve arzu birbirine karışır. Vurguları ve çığlıkları dikte eden doğadır ve bunlar en eski sözcüklerdir, bu nedenle ilk dilin tutkulu bir şarkı olduğunu söyleyebiliriz.” Bürokrat, belki de sansürcü müzisyene dönerek, •

“Öyle değil mi Bay Santos?” diye sordu.

“Elbette Maestro.”

“Yalan! Müzik doğal seslerin yapay seslerle yüceltilerek yer değiştirmesi değildir.”

Gabriel Atlan-Ferrara durdu, bakışlarını gezdireceğine ya da yönlendireceğine bakışlarıyla şarkıcılarının hepsinin ve her birinin içine girdi.

“Müziğin her şeyi yapaydır. Şarkının ve konuşmanın orijinal birliğini yitirdik. Buna üzülebiliriz. Doğaya ses veren ağıttır! RIP.”

Hüzünlü bir hareket yaptı.

“Dün sokakta bir şarkı duydum: ‘Benim tüm ağlayışlarımın, şaşkınlığımın ve hüznümün nedeni sen, yalnızca sensin.’”

Bir kartal konuşabilseydi, böyle bakardı.

“Bu popüler şarkıcı müzikle ruhunu mu ifade ediyor? Olabilir. Ama Berlioz’un *Faust*’u bunun tam tersi. Baylar bayanlar,” diye devam .etti Atlan-Ferrara, “söylediğinizden ayrılığınızı vurgulayın. Seslerinizi bir tanımı olan her türlü duygu ve tutkudan arındırın. Bu operayı bilinmeyenin kantatı yapın, öncesi olmayan sözler ve seslerden oluşsun, sahip olduklarından daha fazla duygu ifade etmesinler, bu mahşeri an aynı zamanda yaratımın da ânı olsun: zamanlan altüst edin, müziği zamanın *tersine çevrilmesi* olarak düşünün, başlangıçtan gelen bir şarkı, gün doğuşunun sesi, öncesi ve sonucu olmayan...”

Yapmacık bir alçakgönüllülükle başını eğdi.

“Hadi başlayalım.”

İnez dokuz yıl önce ona teslim olmak istememişti. Adamın gelip önünde eğilmesini beklemişti.

Adam İngiltere kıyısında kadını sevmek istemiş, hayal ettiği, düşlediği, arzuladığı ya da bu duyguların hepsini birden hissettiği o an için birkaç gülünç cümleyi daima kendine saklamıştı: “Birlikte denizin dibinde dolaşabilirdik.” Belki de sevgilisini bir anda kovabilecek mesafeli bir kadını bulmak içindi her şey.

“Giyin ve çek arabanı!”

Bunu o zavallı bıyıklıya söylediği gibi ona, Maestro Gabriel Atlan-Ferrara’ya da söyleyebilirdi. Provalarda adama boyun eğiyordu. Hatta daha da fazlası: Aralarında kusursuz bir anlayış vardı. Sanki o ışık yayı, sahnedeki *art nouveau* adamı kadına bağlıyor, orkestra yuvasındaki eller orkestra şefiyle şarkıcının mucizevi buluşmasında bir arada uzanıyor, bu tenor Eaust ve bas Mefîsto’yu da heyecanlandırıyor, onları tensel ilişkilerindeki karmaşanın ve tekliğin aksine sanatsal yorumlarında böylesine uyumlu ve bağdaşmış olan İnez ve Gabriel’in sihirli çemberine yaklaştırıyordu.

Kadın egemendi.

Adam kabulleniyordu.

Güç kadındaydı.

Adam buna alışkın değildi.

Gabriel aynaya baktığında kendini her zaman ulu, kibirli, yüceliğin hayali kubbeleriyle sarmalanmış hissederdi.

Kadın adamı duygusal olarak çıplak anımsıyordu. Adam bir anıya teslim olmuştu. Başka bir gencin anısı. Bir daha kimse kendisini göremeyeceği için yaşlanmayan delikanlı. Fotoğraflardan kaybolan delikanlı.

Bu yokluk -bu boşluk- İnez'in Gabriel'e egemen olmasına olanak tanıyordu. Adam bunu hissediyor ve kabulleniyordu. Kadının her iki elinde de bir kırbaç vardı. Biriyle Gabriel'e seni çıplak gördüm, kurtulmak istediğin bir sevginin karşısında savunmasızdın diyordu. Ötekiyle de ona haddini bildiriyordu: Sen beni seçmedin, ben seni seçtim. Seni özlemedim, eksikliğini duymadım, şimdi de özlemiyorum. Yapıtın uyumunu güvence altına almak için sevişiyoruz. Temsilİer bitince biz de biteceğiz, sen ve ben...

Gabriel Atlan-Ferrara tüm bunları biliyor muydu? Biliyor ve kabul ediyor muydu? İnez'in kollarında evet diyordu, İnez'in tadını çıkarmak için her anlaşmaya, her aşağılanmaya razıydı. Neden kadının her zaman üstte olması gerekiyordu ki? Adam altta sırtüstü yatar haldeyken, kadın üstte cinsel oyunu yönetir, teslim olmuş, nesne, kul konumundaki adamdan boyun eğmekten başka çaresi olmadığı zevkler talep ederdi.

Gabriel başının yastığın altında olmasına alışmıştı, uzanır, üzerinde duyarlı bir anıt, kendinden geçmiş bir et sütunu gibi dimdik duran kadına bakardı. İnez açılmış kasları, adamın testislerinin üzerinde ata biner gibi sallanan kalçalarıyla onunla birleşmiş, beline doğru akan soylu ve yalnız bir seks ırmağıydı sanki. Üst tarafında zıplayıp hoplayan sem-sert memelerle iki kola ayrılıyor, sonra yeniden birleşiyor, ten devam ediyor, boğazında neredeyse insana hakaret eden bir beyazlığa erişiyor, yüzü uzaklaşıyor, kızıl bir saç yığınının ardına gizleniyor, saçları kayıp bir duyguyu gizleyen bir maske oluyordu...

İnez Prada. ("Afişlerde İnez Rosenzweig'den daha iyi duruyor ve yabancı dillerde daha rahat söyleniyor.")

İnez Öç. ("Ben her şeyi geride bıraktım. Sen?")

Neyin, Tanrım, Olup bitenlerden sonra neyin acısını çıkarmaya çalışıyor ki? ("Yasak her ikimizin de saygısızlık etmek istemediği iki farklı zamana ait.")

Gösteri gecesi Maestro Atlan-Ferrara beklentisi yüksek izleyicilerin alkışları arasında sahneye çıktı.

Debussy, Ravel, Mozart ve Bach'tan kuşku götürmez sesler -gizli sesler değil kayıp sesler- söküp alan genç orkestra şefiydi o.

Herkes o gece ilk kez Meksika'da konser verecek olan bu kişiliğin gücünü tahmin etmek istiyordu. Tıpkı fotoğraflarındaki gibiydi Maestro: uzun, kara, kıvırcık saçlar, delilik ve düş arasında gidip gelen bakışlar, Mefisto'nun makyajını sıfıra indiren kötücül, karmakarışık kaşlar, yalvarıp yakarmasıyla Faust'un arzu dolu jestlerini beceriksiz kılan eller...

Solistlerinden daha üstün olduğu söylenirdi. Gabriel Atlan-Ferrara, yatakta uyuyan ve sahnede tetikte olan bu âşık ile İnez Prada arasındaki kusursuz, çoğalan hayranlık uyandırıcı uyum her şeye egemendi kuşkusuz. Kadın ikisinin eşitliği için ne kadar savaşırsa savaşsın, sahnede baskın olan adamdı; oyunu yöneten, kadının üzerine binen, onu eril arzusunun nesnesi yapan, kadını yapıtın sonunda melek-çocukların ellerinden tutmuş olarak sahnenin ortasına yerleştiren hep adamdı. Gabriel göksel ruhların arasında şarkı söyleyen İnez'in kuşkularının aksine, ilişkilerinde egemen olanın yine de kadının kendisi olduğunu fark etmesini sağlayacaktı (ikisinin de düşünmekten bir an olsun vazgeçmedikleri gibi). İlişkinin merkezinde eşitlikten söz edilebilmesinin biricik nedeni kadının yatağın kraliçesi, adamın tiyatronun efendisi olmasıydı.

Operanın final sahnelerini yöneten Maestro bir yandan da mırıldanıyordu: *Böylesine tatlı bakireler susturacak ağlamam, Margarita, senden dünyanın ıstırabını söküp alacaklar ve yüreğini yeniden umutla dolduracaklar;* aslında İnez olan Margarita korodaki çocuklardan ikisinin elini tutmuştu, çocuklar da birbirlerinin elini tutmuş ve son çocuk elini göksel koronun şarkıcılarından birine uzatmıştı ve o da kendi yanındaki arkadaşına... böylece tam ortasında Margarita/İnez olan koro, herkesin el ele tutuşmasıyla birleşip tek bir beden olmuştu. Sahnede oluşan bu yarım dairenin iki ucundaki melekler ellerini sahnenin en yakınındaki locada oturan izleyicilere uzatmışlar, bu izleyiciler de en yakınlarındaki kişinin ellerini tutmuştu. Böylece tüm Güzel Sanatlar Tiyatrosu herkesin el ele

tutuştuğu tek bir koro haline gelmişti. Koro, *umudunu koru ve mutlulukla gülümse* diye şarkı söylüyordu, ama tiyatro büyük bir alev gölüydü sanki ve yavaş yavaş herkesin ruhunun derinlerinde korkunç bir sır yerleşiyordu: Herkes hep birlikte cehenneme gitmişti; cennete yükseleceklerini sanıyorlardı ama bula bula cehennemi bulmuşlardı. Gabriel Atlan-Ferrara zaferle bitirdi: *Jas! Irimuro karabao, jas, jas, jas!*

Gabriel herkesin çıktığı salonda tek başına kaldı. İnez alkışların ortasında ona elini uzatarak,

“Bir saat sonra senin otelinde görüşürüz,” demişti.

Gabriel Atlan-Ferrara boş tiyatroda ilk sıradaki koltuklara oturdu, Tiffany’nin sanatçılarının neredeyse iki yılda tamamladıkları cam perdeyi izlemeye koyuldu. Binlerce minicik cam parçası bir ışık *ırmağı* oluşturacak biçimde bir araya getirilmiş, döküldüğü yerde Meksika Vadisi’nin korkunç ve sevgili volkanları oluşturulmuştu. Volkanlar tiyatronun, kentin ve biten temsilin ışıklarıyla birlikte sönüyorlardı... ama cam perdenin ışıkları kristal mühürler gibi parlamaya devam ediyordu.

Gabriel Atlan-Ferrara, İnez Rosenzweig-Prada’nın alkışlar ve izleyicilerin teşekkürleri arasında avucunun içine bıraktığı kristal küreyi elinde tutuyor, okşuyordu.

Salondan pembe renkli mermerlerden yapılmış giyinme odalarına geçti; çarpıcı duvar resimleri ve göz alıcı bakır enstalasyonlar vardı, her şey 1934 yılında tamamlanmıştı ve *art nouveau* tarzındaydı. İnşaata 1900 yılında Sezarvari bir şatafatla başlanmış, iç savaş yüzünden ara verilmişti. Güzel Sanatlar Sarayı dışarıdan bakıldığında Adamo Boari adında bir İtalyan mimar tarafından tasarlanmış pastel bir düğün alayını andırıyordu, Meksikalı yapı Romalı Kral Victor Emmanuel Anıtı’nın geliniydi kuşkusuz. Evlilik mereng çarşafların, mermer penislerin ve kristal vajinaların arasında tamamlanacaktı. Ancak 1916’da İtalyan mimar devrimden korkarak kaçmıştı; hayallerinin Zapata ve Villa’nın atlılarınca çiğneneceğini düşünmüş olmalıydı.

Böylece yalnızca yırtıcı görünümlü bir iskelet kaldı, Gabriel Atlan-Ferrara sarayın önündeki meydana çıkınca bunu gördü: çıplak, soyunmuş, çeyrek yüzyıl boyunca paslanmış, Mexico City'nin kindar balçığına gömülmüş demirden bir kale.

Alameda Bahçesi'ne doğru yürüyerek caddeyi geçti, granitten bir maske onu selamlayarak içini neşeyle doldurdu. Beethoven'in ölüm büstü gözlerini kapamış ona bakıyordu, Gabriel eğilerek iyi geceler diledi.

Kimselerin olmadığı parka girerek yürüdü, tek eşlikçisi Ludwig Van'ın kendisiyle sohbet eden dizeleriydi, ona müziğin gerçekten kendini ifade araçlarını aşan tek sanat dalı olup olmadığını soruyorlardı. Müzik kendini bir Meksika gecesinin sessizliğinde ortaya koyabilir miydi? Aztek kenti, Meksika'nın Kudüs'ü, Gotik taşın ve. Ren Nehri'nin mırıltısını duyabilen sağır bir bestecinin büstü önünde diz çökmüştü.

Ağaçların tepeleri yağmurun ardından tatlı tatlı sallanıyor, göğün evcil gücünün damlaları düşüyordu. Berlioz arkada kalmıştı, mermer mağarada hâlâ Fransızca'nın cesur seslileri yankılanıyor, 'sözlerin korkunç bir biçimde teker teker söylendiği' sözel zırhlara sarmalanmış Cermen tarzının, Kuzeyli sessizlerin hapishanesini yıkıyordu. *La Valkiria*'nın alevleriyle yanan gökyüzü dekordu. Kara kuşların ve dizginlerinden boşanmış atların cehennemiyse, etten ve kemiktendi. Paganizm asla kendisine inanmaz çünkü asla kendisinden kuşku duymaz. Hıristiyanlık kendine inanır çünkü inancı sürekli sınanır. Bir zamanlar bu sakin Alameda Bahçeleri'nde kolonyal Engizisyon kurbanlarını infaz ederdi, daha da önceleri, yerli tüccarlar köle alır, satarlardı; artık yüksek ve ezgili ağaçların gizlediği beyaz, hareketsiz ve erotik, yalnızca mermer oldukları için iffetli heykellerin çıplaklığından ibaret.

Uzaktan gelen bir şarkı gecenin sessizliğini ilk bozan ses oldu: "Nereye gitsem, yalnızca senin ölümcül gölgen, kötücül gölgen izler beni ısrarla."

Gabriel ilk yumruğu ağzına yedi. Kollarından tutarak hareket etmesine engel oldular. Sonra seyrek sakallı gür bıyıklı adam tekmeleriyle kamını, testislerini dövdü, yüzünü göğsünü yumrukladı. Gabriel bu sırada anal bir

aşağılanma duruşunda dizlerinin üzerine çökmüş bir kadın heykeline bakmaya çalışıyordu. Kadın *malgrû tout,* her şeye rağmen Gabriel Atlan-Ferrara'nın kendi kanıyla lekelenmiş aşk dolu ellerine mermer kalçalarını sunuyor; Gabriel kulağına çalınan sesleri anlamaya çalışıyordu: İbne, o...pu çocuğu, bir daha benimkine yaklaşırsan, ta...larını koparırım, o kadın benim!... *jas, jas, Mefisto, hop*, *hop, hop!*

İngiliz kıyısındaki davranışı için bir açıklamaya gerek var mıydı? Sevgililerin eskimiş evliliklerdeki gibi bir tavır içinde oldukları durumlardan her zaman kaçtığını söyleyebilir miydi? Zevkin ertelenmesi gerçek erotizmin hem pratik hem de kutsal bir ilkesiydi.

"Ah demek bir balayı sanmıştın da yanılmıştın..." diye gülümsedi İnez.

"Hayır, benim sende kalan anımın sevgili ve gizemli olmasını istedim."

"Küstah ve tatminsiz." İnez artık gülümsemiyordu.

"Diyelim ki seni sahildeki evde bırakmamın nedeni masumiyetin merakını korumaktı."

"Bir şey kazandığımıza inanıyor musun Gabriel?"

"Evet, cinsel birlik geçicidir ancak ne kadar uçucu görünürse görünsün kuşkusuz süreklidir de. Buna karşılık müzik sanatı süreklidir, yalnızca gerçekten anlık olanın süreğenliği karşısında geçiciliği ortaya çıkar. En uzun orgazm ne kadar sürer? Peki

yenilenen arzu ne kadar sürer?"

"Değişir, iki kişi arasında mı, üç kişi arasında mı?"

"Sahilde umduğun bu muydu? *Un mânage a trois?"*

"Bana olmayan bir adamı tanıştırmıştın, anımsıyor musun?"

"Sana gelip gittiğini söyledim. Yokluğu hiçbir zaman kesin değildi."

“Bana gerçeği söyle. Hiç fotoğraftaki o delikanlı oldun mu?”

Gabriel yanıt vermedi. Her şeyi temizleyen yağmura baktı ve böyle yağarak her şeyi alıp götürmesini diledi.

Barış ve derin bir bütünlük içinde bir gece geçirdiler.

Gabriel şafak sökerken şefkatle İnez’in yanaklarını okşadı ve kendini kadına o kadar hoşuna giden delikanlının belki de bir gün döneceğini söylemek zorunda hissetti...

“Gerçekten de nereye gittiğini araştırmadın mı?” diye sordu İnez pek fazla hayale kapılmadan.

“Sanırım uzağa gitti. Savaşa, kırlara, kendini her şeyden soyutlamaya... bilinmeyen bir gelecek yaratmak için öylesine çok olasılık vardır ki.”

“Senin kızları dansa götürdüğünü, onun da seni hayranlıkla izlediğini söylemiştin...”

“Beni kıskandığım söyledim, bana imrendiğini değil. İmrenmek uzaktaki bir iyiliğe duyulan kindir. Kıskançlık yalnızca kendimiz için sevdiğimiz birine önem vermek anlamına gelir. İmrenmek güçsüz bir zehirdir. Bir başkası olmak isteriz. Kıskançlık cömerttir, ötekinin ben olmasını isteriz.”

Gabriel uzun süre sabit bir noktaya baktı. Sonunda,

“Bir kötülüğü telafi etmek için onu görmek isterdim,” dedi.

İnez içinde hiçbir kötülük olmadan, donmuş bir bekâretle, “Ben onunla yatmak için onu örmek isterdim,” dedi.

5

Ne zaman ayrılsalar bağıracaklardı: Ne-el giderek daha fazla soğuyan ve nüfusu azalan ormanda, a-nel giderek ılıklığını yitiren mağarada. Adam artık çevrede çok az kalmış olan bizonları öldürdüğünde kadınını ve çocuğunu beslemek için yalnızca etlerini değil, çığlık çığlığa yüzdüğü derilerini de getirecekti; onları öç almaya hevesli beyaz bir tekenin soluğu gibi mağaranın umulmadık çatlaklarından içeri sızan donmuş kar fırtınalarından korumak için sarıp sarmalayacaktı.

Duvarlar, giderek nüfusu azalan ve durgunlaşan dünyanın bir betimlemesini yapmak ister gibi görünmez bir buz tabakasıyla kaplanacaktı. Sanki bir ölüm rüzgârı esecek, bitkilerin özsuyu ve hayvanların kanlan çekilecekti içlerinden.

Ne-el bu kış ormanında bağıracaktı. Sesi öylesine yankılanacaktı ki, hiçbir hayvan nerede olduğunu anlayamayacaktı, avcı ne-el'i sesi gizleyecekti. Ses ormanların kör beyazlığından çıkacak, ırmak-lan, vadileri, donmuş ırmakları aşacak, kendi hareketsiz donmuşluğunun şaşkınlığını yaşayan bir denize varacaktı... Yapayalnız ama kalabalıklaşan bir sesti bu, çünkü dünya beyaz yankılardan oluşan bir kubbeye dönüşmüştü çoktan.

Mağarada sen ne-el'e bağıramayacaksın a-nel, bebeğine ninni söyleyeceksin, çünkü doğumunun ardından üç çiçekli mevsim geçmiş olacak yakında, ama taş kovuğunda sesin öyle yankılanacak ki, ninnin bir çığlığa benzeyecek. Korkacaksın. Sesinin her zaman senin olduğunu bildin, ama artık çevrendeki bu tehditkâr dünyaya da ait. Başının içinde davul gibi yankılanan donmuş bir boşluk var. Duvarlardaki resimlere bakacaksın. Ocaktaki ateşi harlatacaksın. Arada bir dışarı çıkıp sırtına sardığın deri bir çantanın içinde taşıdığın çocuğun ve kendin için biraz ot, bir-iki kök var mı diye umutla araştıracaksın. Asıl avı getirenin her zaman ne-el olduğunu bileceksin, bulması giderek zorlaşan av onu terletecek, kızartacak.

Adam mağaraya girecek, duvarlardaki resimlere bakacak ve hüzünle gitme zamanının geldiğini söyleyecek. ,

Ama her şeyden korkuncu toprak sarsılacak. Ne-el daha o sabah buz dağlarının canlıymışlar gibi nasıl yer değiştirdiklerini gördü. Engellere çarpınca hızlan değişiyor, yollarına çıkan her şeyi yalayıp yutuyorlardı...

Ne-el'in büyük bir bilgelikle topladığı derilere sarınarak çıkacaksınız; ne-el dünyayı tanıyor ve bu zamanların bir sonu olduğunu bilecek. Ama sen mağaranın çıkışında duracak ve koşarak içeri, aşkının ve yaşamının merkezine geri döneceksin; orada giderek daha da açıklığa kavuşan duygularla seni *ne-el'in* ve çocuğunun yuvası olan bu yere sonsuza kadar bağlayanın ses olduğunu fark ederek şarkı söylemeye koyulacaksın.

Bugün her şeyin başlangıcında söylediğin gibi şarkı söylüyorsun, yüreğini sıkıştıran duygu ta o zaman şarkı söyleme ihtiyacı duyduğun ruh haline geri götürecek seni.

Domuz derilerine sarıp işkembelerle bağladığın ayakların yeni yağmış kara gömülecek. Çocuğunu sanki daha doğmamış gibi sarıp sarmalayacaksın. Ne-el seni uyardığı halde yürüyüşün uzun süreceğini fark edeceksin.

Denizin çekildiği yere gideceğiz.

Dalgaların dövdüğü uçurumlu bir kıyı hayal ediyorsun ama önceden bildiğin her şey bu büyük kann beyaz örtüsü altında yok olmuş.

Adımlarını sıklaştırarak balıkların olduğu sınıra yaklaşmayı düşünecek, sıkıntıyla ufuğun kara çizgisini arayacaksın, bu senin bildiğin, alışık olduğun sınır. Ama şimdi her şey beyaz, her şey renksiz, her şey donmuş. Deniz bile kımıldamayacak. Denizi kaplayan beyaz bir buz tabakası olacak; ufuktan, denizin görünmez sınırından yavaş yavaş size doğru yaklaşan bir grup insan gördüğünde kucağında derilere sarınmış bebeğinle duracaksın; tıpkı sizin gibiler; ne-el'in rehberliğinde grubu karşılamak için öne çıkacaksınız, ne olduğunu anlayamadığınız bir niyetle seslerini yükseltecekler. Sesleri erkeğinin bakışlarında bir belirsizlik yaratacak, ileriye gitmekle geriye, alışkın olduğunuz evinizi, mağaranızı, beşiği,

resimleri çalarak kendi aklı, salınımı ve canıyla ilerleyen dev buzulun donmuş ölümüne geri dönmek arasında bocalayacak sanki.

Buz denizi sanki donmuş bir kemik dağıymış gibi çatlayacak ama karşınıza çıkan insanlar bir buz blokundan ötekine geçerek öbür kıyıya ulaşacaklar. Birden insanların vardıkları yerin çiçeklerin açtığı zamanlarda senin ne-el'le birlikte bir serap gibi gördüğünüz kıyı ya da ada olduğunun ayrımına varacaksın. Şimdi sizi burada bekleyen yeni zamanlar olacak, öbür insanlar üzerlerindeki kalın, soğuktan sararmış geyik derilerini çıkartarak, ince kahverengi giysilerle kalacaklar. Buz ve bitki arasındaki sınırı geçtiler artık.

Sen de üzerindeki deriyi çıkartacaksın ve göğüslerinin kızını koruyabilecek kadar ısındığım hissedeceksin. Ötekileri izleyerek sıcak bölgeye gireceksiniz. Mızraklarını havaya kaldırdıklarını, mızraklarının uçlarının sivri sivri olduğunu göreceksin, hep bir ağızdan zafer, sevinç ve geriye dönüşe ait bir şarkı söylediklerini duyacaksın...

İnsanlar giderek solgunlaşan beyaz bir bölgeye varacaklar; kaybolan hayvanların kemiklerinden, fildişlerinden oluşmuş büyük bir vadi göreceksin; bazı kemikleri toprağa kazıklar gibi saplayıp girilmez bir bölge oluşturmuşlar; size rehberlik edenleri izleyeceksiniz, kazıkların aralıklarını bularak birer birer içeri gireceksiniz, pişmiş topraktan duvarları olan, balçık çatılan tüten kulübeler göreceksiniz.

Adamlar bir kulübeyi gösterecekler, size taslarda süt ve sivriltilmiş taş parçalarına geçirilmiş çiğ et getirecekler. Ne-el eğilerek teşekkür edecek ve kulübenin dışına çıkan adamları izleyecek. Kapıda dönecek ve sana bir işaretle sakin olmanı ve hiçbir şey söylememeni öğütleyecek. Ne-el'in gözlerinde bir yenilik olacak. Buradaki insanlara oralardaki hayvanlara baktığı gibi bakacak, ama artık bakışlarında yalnızca sakınma değil, kuşku da var.

Bebeğini doyurarak ve uyutmak için şarkı söyleyerek pek çok saat geçireceksin. Ne-el gelerek her gün öbür adamlarla avlanmaya çıkacağını söyleyecek. Onlarla karşılaştığınız yer bir çayırlığın son noktası, büyük sürülerin geldiği bir yer, hayvanları otlarken avlıyorlarmış. Senin de öbür

kadınlarla çıkarak köyün yakınlarında ot ve meyve toplaman gerekecek, ama yakınlara kadar sokulan çakallara dikkat etmelisin.

Ne-el'e burada resim yapıp yapamayacağını soracaksın. Hayır, burada taş duvarlar yok, toprak duvarlar ve hayvan kemikleri var.

Bizi konuk etmekten memnun olacaklar mı?

Olacaklar. Denizin sularının alçaldığını ve öbür kıyının donduğunu gördüklerinde kendilerini burada yalıtılmış hissetmişler; öbür kıyıda yaşamın sürdüğüne ilişkin bir kanıt görebilmek için bizi bekliyorlarmış.

Bizim dünyamız hoşlarına gidecek mi, onu sevecekler mi ne-el?

Bunu öğreneceğiz, a-nel, bekleyeceğiz.

Ama adamın bakışlarında yeniden kaygı göreceksin a-nel, sanki bir şey daha vardı, bir şey olacak.

Sen öbür kadınlara katılıp meyve toplayacaksın ve beşiğinde derilere sanlı uyuyan bebeğe süt getireceksin.

Öbür kadınlarla iletişim kuramayacaksın çünkü dillerini anlamayacaksın, onlar da seninkini anlamayacak. Şarkı söyleyerek onlarla konuşmayı deneyeceksin ve sana yanıt verecekler, ama birbirinin eşi ve tekdüze seslerinden ne demek istediklerini çıkarayamayacaksın; Sesine sevinç, acıma, acı, dostluk tonları katacaksın, ama öbür kadınlar sana şaşkın bakışlarla bakarak aynı tekdüze tonda yanıt verecekler ve ne hissettiklerini anlayamayacaksın...

Günler geceler böyle akıp gidecek, bir gün güneş batarken kapının önünde öylesine hafif adımlar duyacaksın ki, kederli olduklarını düşüneceksin; sanki toprağa basmak istemeyen adımlar bunlar. Eşiğine gelen insan kapını öyle farklı bir tıkırtıyla çalacak ki korkacaksın, bu zamana kadar buradaki adımlar da, tıkırtılar da hep aynı tekdüzelikteydi.

Eşikte beliren kara derilerle örtünmüş, kara saçlı, kara gözlü, ağzının aralığına kadar kara kadına hazır değilsin; dudakları, dili, dişleri hep kara kadının.

Kara bastonuyla çalacak kapını. Bastonunu kaldıracak; bunu bir tehdit olarak algılayıp korkacaksın ama öbür eliyle çekinerek başına dokunacak, öyle bir yumuşaklık ve acı var ki bu dokunuşta korkun yok olacak. Seni korkutmak istemiyor, selamlamak istiyor, gözleriyle bir şey istiyor senden, ama yalvarışının ne olduğunu tahmin etmeye çalışacak zamanın kalmayacak, köyün öbür kadınları buna tepki gösterecekler, şiddetle kapına dayanacaklar, karanlık kadına bağıracaklar, elinden kara bastonunu söküp alacaklar, yere düşen kadını tekmeleyecekler; bu sırada o korkulu ve gururlu bakışlarla bakacak, başını elleriyle korumaya çalışacak, meydan okur gibi bir tavrı olacak; öbürleri kadını ayaklarından sürükleyerek sislerin içinde gözden yitecekler.

Ne-el geldiğinde bu kadının bir dul olduğunu ve evinden çıkmaya hakkının bulunmadığını söyleyecek.

Herkes töreyi bildiği halde evinden çıkmaya cesaret edip de sana gelmesinin nedenini soruyormuş birbirine.

Senden kuşkulanacaklar şimdi.

Töreye göre bir dulu görmek kendini ölüme sergilemek anlamına geliyormuş, kadınlar bu dulun evinden çıkıp da seni aramasına bir türlü anlam veremiyorlarmış.

İlk kez öbür kadınların sükûnetlerini ya da mesafeli kayıtsızlıklarını kaybettiklerini gördün, seslerinin tonu ilk kez değişti, heyecanlı, tutkulu oldu. Zamanın geri kalanında suskun ve boyun eğmiş bir halleri var. San çilekleri, kara, beyaz duttan topluyor, yenebilir kökleri yoluyor, dikkatle sayıyor, yeşil yapraklarından ayırıp çamurdan yaptıkları sepetlere yerleştiriyorlar, *pisa* adını verdikleri yeşil, minik küreler bunlar.

Kuşların yumurtalarını da topluyorlar, böğürtlen, dut ve köklerle evden eve dolaşıyorlar. Erkekler için hayvanların işkembelerini, kellelerini pişiriyorlar,

akşamüstleri kemikten iğneler ve kırlardan topladıkları bitkilerin liflerinden yapılmış ipliklerle deriden giysiler dikiyorlar.

Kadınlara erkeklerin ve hastaların evlerine yiyecek ve giyecek dağıtmakta yardım ederken bu gündelik işlerin ritminin ve tekdüzeliğinin kemiklerle çevrelenmiş köyü daralttığının farkına varacaksın; bu kalenin içinde biraz uzakça, öbürlerinden biraz daha farklı, yüksekçe bir yapı varsa da o da ölümün fildişinden yapılmış olmalı.

Bir gece gürültü patırtı kopacak ve herkes kulübelerinden dışarıya fırlayacak; daha önce dinlediğin davullardan bu kez farklı bir müzik yükseldiğini duyacaksın, avcı kuşların kanat çırpışları gibi hareketli ama daha önce duymadığın kadar da yumuşak...

Adamlar derinliği genişliğinden daha fazla olan bir çukur kazmışlar, san sağlıksız azı dişlerini andıran büyük ve fildişi evden genç ve çıplak bir adamın cesedini taşıyarak çıkacaklar. Artlarından yavaş yürüyüşünde öfke kadar ıstırap da olan uzun, beyaz saçlı, omuzlan çökmüş, yüzüne taş bir maske takmış, bedeni beyaz derilere sarınmış bir adam gelecek. Önünde ceset gibi çırılçıplak başka bir delikanlı, elinde bir tas taşıyarak yürüyecek. Erkekler genç adamın cesedini çukura yerleştirecekler, yaşlı adam yaklaşıp bakacak, bir anlığına maskesini çıkartarak bakışlarıyla tepeden tırnağa cesedi süzecek.

Acı dolu yüz ifadesinin ne bir şey yapacak ne de buna itiraz edecek iradesi var sanki.

Adamlar cesedi çukura yerleştirdikten sonra yaşlı adam çıplak delikanlının elinden aldığı fildişi tasın içindekini yavaş yavaş mezara boşaltacak.

Sonra senin başından beri beklediğin o şarkı yükselecek a-nel, sanki herkes çığlıklardan, okşamalardan, sızlanmalardan oluşan bu duygulu koroyu yaratmak için bu ânı beklemiş nicedir. Yaşlı adam ifadesiz bir biçimde dinleyecek, cesedin üzerini tastan döktüğü incilerle bezeyecek, sonra yorulacak ve kendisini fildişi eve geri götürecek olan iki adamın omzuna yaslanacak; erkeklerin geri kalanı açık mezarın içine çeşitli nesneler atarken, evden boruların hüzünlü sesi yükselecek.

O gece ne-el sana mezardan çaldığı bir nesneyi gösterecek. Pek çok deliği olan kemikten bir silindir bu. Ne-el nesneyi içgüdüsel olarak ağzına götürünce sen de içgüdüsel olarak elini nesnenin ve ne-el'in ağzının üzerine koyacaksın. Bir şeyden korkacak, kuşkulanacaksın aslında; burada geçireceğin günlerin pek de huzurlu olmayacağını hissedeceksin sanki; bastonlu kadını gördüğünden beri buranın iyi bir yer olmadığına inandın...

Genç adamın cenazesinin sabahında çalışacağın tarlaların üzerinde esen meltem kehanetlerle yüklü sanki. Ne-el haberlerle dönecek. Kadınlar sustukça avcılar konuşacaklar, kadınlar ne kadar susarsa avcılar o kadar konuşacaklar. Ne-el adada konuşulan dilin anahtar sözcüklerini çabucak öğrendi ve sana, a-nel'e önceki gece ölen gencin yaşlı, adamın büyük oğlu olduğunu söyleyecek, bu adam burayı yönetiyormuş ve ölen genç onun vârisiymiş; fildişi hanedanının vârisi, basil'in tüm oğullarının birincisi, yaşlı adama *fader basil* diyorlarmış ve kendi aralarında eşitlik olmayan pek çok oğlu varmış; biri birinci, biri ikinci, biri üçüncü oğulmuş ve şimdi ikinci oğul en sevdiği oğlu olacak ve yaşlı *fader basil'i* izleyecekmiş. A-nel korkunç şeyler söylüyorlar, diyorlar ki ikinci oğul birincisini birinci oğul olabilmek için öldürmüş; peki ama dedin, sen, a-nel, yaşlı adam kardeşini öldürüp de birinci oğul olanın kendisini *de fader basil* olmak için öldürmesinden korkmayacak mı?

Susacaksın, a-nel, ben daha fazlasını duyacağım ve sana anlatacağım.

Anlayacak mıyız?

Evet, nedenini bilmiyorum ama anlayacağız.

Ne-el, ben.de kadınların dediklerini anlayacağım...

Ne-el kapıda durarak sana şaşkınlık ve kaygıyla bakacak; bu, tıpkı içle dış, dünle bugün arasındaki ayrım gibi bir şey.

Kulübenin girişinde duracak ve omuzlarına düşen san ışığın aydınlığında senden şunu isteyecek:

A-nel, biraz önce söylediğini tekrar et...

Ben de kadınların söylediklerini anlıyorum.

Anlıyor musun, anlayacak mısın?

Anlıyorum.

Biliyor musun, bilecek misin?

Bildim. Biliyorum.

Ne biliyorsun?

Ne-el, geri geldik. Artık buradayız, bunu biliyorum.

Gök hareket ediyor, bulutlar yalnızca hava ve söylentilerle yüklü değil; zamanı da taşıyorlar. Gök zamanı, zaman da yeri hareket ettiriyor. Anlık zaman birimleri anlık ve ardı arkası kesilmez şimşekler gibi; ama asla gökgürültüsünün gümbürtüsü şimşekten önce duyulmuyor: Yıldırımlar düşüyor, ırmaklar yeniden akmaya başlıyor, ormanları derin kokular kaplıyor, ağaçlar doğuyor, san kuşlar geri dönüyor, küçük kızıl kuşlar da var, sinekkuşları, siyah ibikliler, mavi kuyruklular da... bitkiler büyüyor, meyveler düşüyor. Daha sonra, yapraklar ve ormanlar yeniden soyunduğunda ne-el ve sen yeniden doğan geçmişinizin gizini içinizde saklayacaksınız.

Buradalardı.

Buranın dilini biliyorlar, dil tam da o anda geri geliyor, ama kimsenin onlara aldırdığı yok, çünkü ilk oğulun dul kansı siyah dul giysilerini üzerinden yolmuş, kendini kocasının mezarı üzerine atmış, ikinci oğula lanetler yağdırıyor, onu ilk oğulu öldürmekle suçluyor, yaşlı *fader basil*'in kör ve iktidarsız olduğunu haykırıyor, basil olmayı hak etmediğini söylüyor. Sonunda fildişi evin kapısı açılıyor ve kıvırcık kara saçlı, kaim dudaklı, sakıngan ve kaçak bakışlı, hareketleri kusursuz, duruşu törensel, el ve ayak bileklerinde metal bilezikler, boynunda taş kolyeler olan genç bir adam görünüyor. Genç adam, kocanı o kadar seviyorsan, diye bağırırken kadın bir

kan gölünün ortasında sonsuza kadar susmadan önce, o senin kardeşin, diye bağıracak fırsatı ancak bulabiliyor.

Kadın kendi kanının yumuşattığı toprağa gömülüp genç kocasının cesediyle bir oluyor sanki.

Kızını kucaklayarak, çıkmak istemiyorum, diyorsun, korkuyorsun.

Kuşkulanacaklar, diye yanıt verecek ne-el. Her-zamanki gibi çalış, ben de öyle yapacağım.

Başka hatırladığın var mı?

Hayır. Yalnızca dil. Dil geri gelince, yer de gelecektir.

Burada olduğumuzu bildim.

İkimiz mi? Yalnızca sen mi?

Ne-el bir an susarak bebeğin kızılca başını okşadı. Eski vatanının duvarlarına baktı. A-nel kızının babasının bakışlarında ilk kez utanç ve acı gördü.

Yalnızca taş üzerine resim çizmeyi biliyorum. Toprak ya da fildişi üzerine çizemem.

Bana yanıt ver -diyorsun ona kaygılı ve alçak bir sesle-. Benim de burada olduğumu nereden biliyorsun?

Ne-el susuyor, her zamanki gibi ava çıkıyor ve içine kapanmış bir halde geri dönüyor. Pek çok gece böyle geçiyor. Ondan uzaklaşıyorsun, kurtuluşun gibi çocuğunu kucaklıyorsun. Ne-el'le konuşmuyorsunuz, ikinizin de üzerinde her türlü tutsaklıktan daha kısıtlayıcı bir sessizlik var; her ikiniz de bu sessizliğin nefrete, güvensizliğe, ayrılığa dönüşmesinden korkuyorsunuz...

Sonunda bir gece ne-el daha fazla dayanamıyor, ağlayarak kollarına atılıyor, senden özür diliyor; görüyorsun ki hatırlamak her zaman iyi değil, bellek

çok kötü olabilir, içinde yaşadığımız unutuşa şükret-meli ve onu özlemeliyiz çünkü bu unutuş sayesinde biz bir aradayız, ayrıca -bunu ben söylüyorum sana-yeniden karşılaşan bir kadının ve erkeğin anılan eşit değildir, birinin anımsadığını öteki unutmuş olabilir ya da tam tersi; bazen de unutulur çünkü anımsamak acı verir, olmuş olanın hiçbir zaman olmadığına inanmak gerekir, en önemli anı unutulur çünkü bu aynı zamanda en ıstıraplı anı olabilir.

Bana benim unuttuğumun ne olduğunu söyle ne-el.

Seninle girmek istemedim. Sana oraya kadar rehberlik ettim ama orada kızıl saçlı, kara gözlü çocuğu kollanma aldım; sana kimsenin kuşkulanmamasını sağlamak ve çocuğu kurtarmak için eve döneceğimi söyledim, onayladın, ama aslında sormak istedin.

Tamam.

Pişmiş topraktan küçük bir tepecikti, ormandaki dallarla kaplanmış, dalların arasına gizlenmişti.

Tepesinde bir oyuk vardı, yukarıdan sarkan pek çok dal buradan toprak kulübenin içine giriyordu. Toprağa yakın olduğu yerde bir oyuk daha vardı.

Oradan dizlerinin ve ellerinin üzerinde içeriye girdin, karanlığa alışman uzun sürdü, ama çürümüş otların, içi boş meyve kabuklarının, kokuşmuş çekirdeklerin, çiş ve dışkı kokusunun keskinliği içini bulandırdı.

Sanki gözetlenme ya da uyku, ıstırap ya da ölüm arasında yakalanmış birinden gelir gibi tuhaf bir solumanın hırıltısı sana yol gösterdi.

Gözlerin karanlığa alışınca içbükey duvarın dibinde yatan ağır örtülerle kaplı kadını gördün, çevresinde geviş getiren hayvanların parçalanmış sırt etleri, beyaz işkembeleri duruyordu; kokuların en güçlüsü de buradan geliyordu. Bu kokuyu öteki yakadaki yaşamından, misk sürülerinin mağaralara sığınıp onları aynı alacakaranlık salgısıyla kokuttukları

zamandan biliyordun. Kadının yakınında meyve kabuklan ve bir-iki kemik vardı.

Girdiğinden beri sana bakıyordu. Gölge ışığıydı onun. Gergindi, fildişi kazıklarla çevrili köyden uzakta, ormanın içinde gizlenmiş bu yerden kımıldayacak gücü yoktu sanki.

Kadının kolları örtünün altında gizliydi. Bakışındaki yalvarma seni yanma çağırmaya yeterliydi. Tavan çok alçak ve içbükeydi. Onun üzerine doğru eğildin ve kırışık yanaklarında iki gözyaşı damlası gördün. Kurulamak için hiçbir şey yapmadı. Kollarını derilerin altında tutmaya devam etti. Uzun ve sert ak saçlarını yüzünden çekerek onu temizledin, parlak, derin gözlerini, geniş burun deliklerini, büyük, aralık ağzını gördün.

Titrek bir sesle, döndün, dedi sana.

Başınla evet dedin ama bakışların bilgisizliğini, sarsılmışlığını ortaya koyuyorlardı.

Döneceğini biliyordum, diyerek gülümsedi yaşlı kadın.

Gerçekten yaşlı mıydı? Karmakanşık ak saçları bu heyecanlı ve tuhaf profilin hatlarını saklıyordu. Hareketsiz duruşu onu yaşlı gösteriyordu. Yorgunluğu canlılığının tek kanıtı gibiydi sanki. Onu görünce yorgunluğunun ötesinde bir tek ölüm olduğunu düşündün.

Sana gölgelerde yaşamaya alıştığını, seni çok iyi görebildiğini söyledi. En yararlı duyusu olan görüşü çok iyiydi. Çok alçak sesle konuşmak zorundaydın çünkü sessizlik içinde yaşamaktan en uzak sesleri bile ayırt eder olmuştu ve yüksek sesler onu korkutuyordu. Kulakları çok büyüktü. Saçlarını açarak sana büyük ve tüylü bir kulak gösterdi.

Birden, acı bana, dedi kadın.

Nasıl, diye fısıldadın, içgüdüsel olarak ona boyun eğerek.

Beni anımsayarak. Acı bana.

Seni nasıl anımsayacağım?

Kadın derilerin arasından elini uzattı.

Sert, kalın tüylerle kaplı bir koldu bu. Avucu kapalıydı. Açtı.

Pembe renkli avucunda yumurta biçimli bir nesne vardı, eskimişti, ama eskiliğine rağmen ne olduğu anlaşılıyordu. Ne olduğunu tahmin ettin a-nel: Küçük, dar bir kafası olan, büyük memeli, geniş kalçalı, baldırları kısa bacaklarına ve minicik ayaklarına doğru yok olan bir kadındı bu.

O kadar eskiydi ki şeffaflaşmıştı sanki. Orijinal biçimi yok olarak böyle yumurtamsı bir şekil almıştı.

Hiçbir söz söylemeden nesneyi avucunun içine koydu.

Ve seni kucakladı.

Yanağının üzerinde sert, tüylü derisini hissettin. Aynı anda hem tiksindin hem de şefkat duydun. Başının yarısı yürek gibi atan beklenmedik ve bilmediğin bir acıyla kör oldu sanki, bu kadını anımsamak için harcadığın çabaya eşdeğer bir acı...

Daha sonra kadın üzerindeki örtüleri attı ve seni yavaşça ayaklarına yatırdı, yüzüstü başın önünde yattın, kadın kısa ve tüylü bacaklarını açarak bir zevk çığlığıyla karışık acı çığlığı attı. Sen kadının karnından çıkmış gibi yüzüstü yatıyordun, sonra gülümsedi, seni kollarına aldı, ortadan kesilmiş bir çileği andıran cinsel organına baktın; kadın seni öptü, yaladı, ağzından ve burnundan çıkanları tükürdü, senin dudaklarını sarkık, kırmızı, tüylü memelerine götürdü. Sonra hareketlerle aynı doğum sahnesini yineledi, uzun kollarını açıktaki cinsel organına uzattı, hiç çaba harcamadan senin yeni doğan bedenini tutar gibi yaptı; başka kimsenin yardımı olmaksızın kendi kendine doğurabilmek için uzundu kolları...

Kadın kendinden memnun kollarını kavuşturdu, sana sevgiyle baktı ve kendini kurtar, dedi, tehlike içindesin, sakın buraya geldiğini söyleme, sana söylediklerimi unutma, çocuklarına aktar. Çocukların var mı? Torunlarım

var mı, bilmek istemiyorum, kaderimi kabullendim ben, seni gördüm ya, kızım, bu yaşamımın en mutlu günü.

Sen karanlığın içinden çıkarken kadın da doğruldu ve dizlerinin üzerinde çıkışa doğru hareket etti.

Sevgi dolu şaşkınlığın birkaç kez başını çevirmene neden oldu.

Kadının bir ağaca yaslandığını, uzun kolunu uzattığını, tüylü elinin pembe avucunu açmış sana veda ettiğini gördün.

Ne-el'e gözlerin yaşlarla dolu, oradaki tek görevinin kızına ve ormandaki kadına bakmak, ona hizmet etmek, onu yaşama döndürmek olduğunu söyledin.

Ne-el kollarını tuttu ve sana ilk kez şiddet kullandı, yapamazsın, dedi, benim için, kendin için, kızımız için, onun için, onu gördüğünü söyleyemezsin, onu anımsayamazsın, bu benim suçum, seni oraya götürmemeliydim, acıma duyguma yenildim, ama ben evet, hatırladım a-nel, böyle hatırlayacaksın sen de; bak farklı kadınların çocuklarıyız, bunu sakın unutma, farklı kadınların, tamam ne-el, biliyorum, biliyorum...

Evet, ama aynı babanın, dedi o gece, zeytin tenli, kıvırcık saçlı, mücevherleri gürültülü genç adam. Şimdi babanıza bakın. Babamıza. Söyleyin bakalım baba olmayı hak ediyor mu, şef,*fader basil.*

Yaşlı adamı fildişi evden çıkardılar, çıplaktı, üzerinde yalnızca edep yerlerini örten bir deri parçası vardı. Meydanın ortasında dallan yolunmuş bir ağaç gövdesi bulunuyordu. Yağlı bir ağaç gövdesi, dedi kabileden biri; bakalım babamız, şefimiz tepesine kadar tırmanabilecek ve bize şef olmayı hak ettiğini kanıtlayabilecek mi?..

Kollarındaki halkaları çınlattı ve yaşlı adam mızraklı iki muhafız eşliğinde ağaç gövdesinin yanına getirildi.

Fildişi bir tahta oturmuş olan kara genç adam öteki yakadan gelen genç çifte açıkladı: Ağaç gövdesi misk otuyla yağlandı, ama yağlı olmasaydı da

babamız ağacı kavrayıp tırmanamazdı. O bir maymun değil ki -güldü-, ama asıl önemlisi artık genç değil, dinç değil, onu yeni bir şefle değiştirmenin zamanı geldi, töre bu.

Yaşlı adam pek çok kez yağlı ağaç gövdesini kavradı, ama sonunda teslim oldu. Dizlerinin üzerine çöktü, başını eğdi.

Tahtta oturan genç eliyle bir işaret yaptı.

Muhafız bir balta darbesiyle yaşlı adamın başını kesti ve genç adama uzattı.

Genç şef beyaz saçlı başı yukarı kaldırarak gösterdi ve kabile bağırdı, güldü, ağladı, şarkı söyledi, emektar bilgesini uğurladı. Çığlıklara katılmak, onları daha fazla şarkıya benzer bir şey yapmak için içinde bir itki duydun. Karanlık bir saygın vardı bu çığlıklara, ne-el belleğini dil aracılığıyla geri kazanırsa, sen de ancak şarkı, jestler, çığlıklar aracılığıyla kazanabilirdin, çünkü kendini tüm bunlara ilk ihtiyacın olduğu zamanki gibi hissediyordun tam da: Yaşamında ilk kez böyle bağırmak ihtiyacı duyduğun ruh durumuna gerilemiştin sanki...

Yeni şef ak saçlarından tutarak yaşlı adamın başını kaldırdı, kazıkların içinde yaşayan kabilesine gösterdi yeniden. Herkes bir şarkı söyledi, sonra bu törenin ne kadar sürdüğünü bilirmişçesine yavaş yavaş dağılmaya başladılar. Ancak bu kez yeni şef onları durdurdu. Çirkin bir çığlık attı, ne bir insan ne de bir hayvan çığlığıydı bu, törenin sona ermediğini haykırdı.

Dedi ki *tanrılar* -herkes birbirine baktı, kimse neden söz ettiğini anlamamıştı- *tanrılar* bana bugün emirlerini yerine getirmemi buyurdular. Töre bu.

Dedi ki kadınları uzaklaştırmanın ve onları başka köylere vermenin zamanı geldi; böylece kız ve erkek kardeşler birbirleriyle çiftleşerek dört ayak üzerinde dolaşan canavarlar dünyaya getirmeyecekler. Töre bu.

Uykuda gibi bir bakışla dedi ki, bir zamanlar analar şefti ve kardeşlerin birbirlerini sevmesine izin vermişlerdi çünkü analar tüm çocuklarını eşit sever, ayrım yapmaz.

Dinleyenler bağırdı, genç *fader basil* bağırarak hepsini bastırdı: Töre bu.

Onlara eski zamanları unutmalarını öğütledi çünkü töre buydu -ve sesini alçaltıp gözlerini faltaşı gibi açarak-, dedi ki, kim eski zamanlar daha güzeldi ya da eski töre yenisinden iyiydi derse, ya eski şef gibi başı kesilecek ya da *zayıf* ve sulu gözlü dul gibi kendi kanında boğulacaktı.

Genç *basil* topluluğun çığlık atmasına neden olacak bir tavırla kollarını açtı.

Sonra sesleri bastırarak bunun yeni düzen olduğunu ve herkesin saygı duymak zorunda olduğunu söyledi.

Ana yönetirken herkes eşitti ve kimse öne çıkamazdı. Kişisel ayrıcalıklar daha kundakta boğulmuştu. Bu doğaçlamanın zamanıydı, açlığın, çevredeki yaşamla kişinin yaşamının iç içe olmasının, hayvanın, ormanın, fırtınanın, denizin, yağmurun...

“Artık töre bu değil!”

Artık görevleri, ödül ve cezalan tek bir şefin belirleyeceği zamanlar geldi. Töre bu.

Şeften sonra şefin ilk oğlu şef olacaktı. Töre bu.

Durdu. Herkes ne yapacağını merak ediyordu. Bakışlarını sana, kadınına, çocuğuna çevirdi.

Kız kardeş erkek kardeşle çiftleşmeyecek. Töre her zaman böyleydi. Suçlu kız ve erkek kardeşlerin çocukları tensel zevki tadamayacak. Töre bu. Ana babanın suçunun cezasını çocuk ödeyecek. Töre bu.

Şimşek kadar beklenmedik ve ölümcül bir anda genç şefin adamları ne-el’in kollarına saldırdılar, kızını kaptılar, bacaklarını açtılar ve taş bir bıçakla klitorisini kopartıp yüzüne fırlattılar, a-nel.

Ama sen orada değildin.

O lanetli yerden yaşlı kadının sana vermiş olduğu biçimini yitirmiş, kristal bir matrikse dönüşmüş heykelcikle kaçmıştın, belleğinde sarışın, çıplak erkeğin vardı, denizin öte yakasında geceye sarınmıştı; kızıl saçlı kara gözlü kızın vardı, çılgın bir kralın, kendini tanrı sanan şeytanın emri üzerine işkence görmüştü, sakat bırakılmıştı; sen kaçıyordun, bağırıyor ve uluyordun, seni izlemediler bile, gördüğünü görmüş olmandan ve sonsuza dek o acıyla, o kinle, o lanetle yaşamaya mahkûm olmandan memnundular. İçinde intikam susuzluğunu andırır bir şarkı doğuyordu, bir sese hayat verebilecek bir tutkuya dönüşüyordu, tutkunun doğal şarkısı özgür kalıyordu, patlamak üzere olan bedeninin dışından kaynaklanan şiddetli hareketler ses oluyordu...

Çığlıklarınla artık tek eşlikçilerin olan hayvanları ve kuşları andırıyordun, çok güçlü bir içsel devinim yaşıyordun, denizlere, dağlara, ırmaklara, toprağın altına, ormanlara ait, uluyan bir sese dönüşüyordu bu. Şarkın, a-nel, yaşamının bir anda altüst olmasından kaçmana olanak veriyordu, ne anlayabildiğin ne de kontrol edebildiğin birtakım edimler yüzünden tüm yaşamın bir anda sıfıra indirgenmişti. Seni suçlu yapanları bir araya topluyor ve ormandaki dört ayak üzerindeki anneni, kardeşin olan güzel eşini, gücü ve yaşamdaki ölümü elinde bulunduran, ölmeden önce ölümün efendisi olan büyük ağabeyini, yaşamın gençliğini ve dinçliğini, kötü niyetli oğlunun da yaşamını elinden aldığı kesik başlı babanı bir yana ayırıyordun. Onların hepsini bir yana ayırıyordun, a-nel, bir tek kendinden başka, çünkü suçlu sendin, kendi kızının sakat bırakılmasının sorumlusu sendin. Ama sen özür dilemek için geri dönmeyeceksin; kızını almak için, ona annesi olduğunu söylemek için, kızının başına senin başına gelenin gelmemesini sağlamak için geri döneceksin; senin gibi sonsuza dek annesinden ayn, babasından ayrı, kardeşlerinden, ölü kardeşinden ayrı, terk edilmiş sevgilisinden ayn... olmaması için... İşte böylece geri döndün, buz denizini aştın, sahile varınca donmuş vadileri gördün, ne-el’in resim yaptığı mağarayı buldun ve orada, a-nel, dizlerinin üzerine çöktün, ana elini henüz doğmuş olan bebeğinin bıraktığı boşluğun üzerine koydun, ağladın, onu alacağına, onu kendinin yapacağına, tüm dünyayı, güçlüleri, yalancıları, zalimliği, işkenceyi, erkekleri alt edeceğine yemin ettin; analık görevini yerine getirmek, bugünü olmayan ama bir yarını olacak analık görevini yerine getirmek için hepsinden öcünü alacaksın.

6

İnez düşünde buzların geri çekilmeye başladığım gördü, arkalarında dev gibi kayalar ve balçık yığınları bırakıyorlardı. Dağlarda kar sularından yeni göller oluştu. Yontulmuş, parçalanmış dağlardan ve taş yığınlarından oluşan yeni bir manzara vardı. Buz gölünün altında göze görülmez bir fırtına hüküm sürüyordu. Düşler birbiri ardına zincirlemesine şekilleniyordu. Belleği İnez Prada'yı boğmakla tehdit edip bir çığlıkla uyanmasına neden olan bir çavlan gibi geri döndü.

Bir mağarada değildi. Londra'da, Hotel Savoy'un suit dairesindeydi. Göz ucuyla telefona; not defterine, kurşun kalemlere baktı. Neredeyim? Bir opera sanaçısının nerede olduğunu ve nereden geldiğini bilmediği zamanlar olur. Odadaki her şey lüks bir mağaraya benziyordu kuşkusuz, her şey krom ve nikeldi; banyolar, yatak başı. Markalar gümüş gibi parlıyor ve kentin arkasında akan aslan renkli, kirli, hüzünlü ırmağın görüntüsünü daha çok ortaya çıkarıyordu (ırmağa sırtını dönen kentti belki de). Thames kentin yüreğinden akamayacak kadar geniş bir ırmaktı, tıpkı Seine Nehri gibi. Evcilleşmiş bir nehirdi Seine; nehir Paris'in ve Paris nehrin güzelliğini yansıtırdı. *Mirabeau Köprüsü'nün altından, Seine Nehri akar...*

İnez perdeleri aralayarak Thames'in yavaş akışına, dev gibi gri depoların ya da süprüntü yığınlarının önünden geçip giden römorklu nehir gemilerine baktı. Kentini öylesine seven Dickens haklıydı elbette, bu nehir, onun nehri, gece yanları önce öldürülüp sonra da malı mülkü gaspedilen cesetlerle doluydu...

Irmağına sırtını dönmüş Londra. İnez perdeleri kapattı. Kapıyı çalanın Gabriel Atlan-Ferrara olduğunu biliyordu. Mexico City'de, Güzel Sanatlar'da, *Faust'un Lanetlenmesini* sergilemelerinin üzerinden yirmi yıl geçmişti ve şimdi aynı operayı Londra'da, Covent Garden'da sahneye koyacaklardı. İnez adamın onu provalardan önce, özel olarak görmek isteyeceğini biliyordu. 1949'dan 1967'ye. O zaman İnez yirmi dokuz, adam

otuz sekiz yaşındaydılar. Şimdi İnez kırk yedi olacaktı, adamsa elli altı. Kendi gençliklerinin hayaletlerine benzeyeceklerdi; belki de yaşlanan yalnızca bedendi ve gençlik ‘ruh’ adını verdiğimiz o hayalin içinde sonsuza kadar hapis kalıyordu.

Birbirlerini ne kadar uzun süre görmeseler de provadan önce buluşacaklarını biliyorlardı. Böyle olması yalnızca ikisinin de gençliklerini bir anma değil, aynı zamanda kişisel yakınlıklarına ve sanatsal işbirliklerine de bir saygıydı. En azından İnez böyle olduğuna inanıyordu. Adamın da inanmasını istiyordu.

Gabriel çok az değişmiş ama epeyce düzelmişti. Her zamanki gibi uzun ve karmakarışık saçları biraz barbar olan sert yüz hatlarını yumuşatıyordu. Irksal Akdenizli melezliği, İtalyan, belki biraz Çingene, belki de Kuzey Afrikalı ataları *(Atlan, Ferrara),* koyu tenini ve geniş alnını, iri burun deliklerini, solurken yüzünü buruşturmasındaki beklenmedik ve vahşi gücü açıklıyordu. Gülümsemesi -ki bugün özel olarak neşeliydi- etli ve zalim dudaklarının büzüşmesi biçimindeydi. Yanaklarındaki derin izler, dudaklarının çevresindeki kırışıklıklar, müzik yüzünden çektiği acıdan yaralanıyormuşçasına hep oradaydı. Gabriel kırmızı atkısını çıkardığında, İnez yaşlanmanın kurtulunması en güç belirtisinin adamın boynuna asıldığını gördü. Erkeklerin her gün tıraş olmalarına ve *yaşlılık* adı verilen sürüngenin pullarını dökmelerine karşın adamın boynu gevşemiş, sarkmaya başlamıştı. İnez gülümsedi.

Önce birbirlerine baktılar.

Kadın daha fazla değişmişti, kadınlar yalnızca cinsel değil, sezgisel ve zihinsel olarak da erkeklerden daha önce olgunlaşmalarının bedeli olarak daha çok ve daha hızlı değişirler... Kadınlar yavaş ve çocukluğunu terk etmekte geç kalan erkeklere göre yaşama dair daha fazla şeyi, çok daha çabuk öğrenirler. Erkekler ergenliklerini sürüncemede bırakır ya da daha da kötüsü ihtiyar çocuklar olup çıkarlar. Olgunlaşmamış pek az kadın ve erkek kılığına girmiş pek çok çocuk vardır.

İnez kişiliğinin süreğen izlerini işlemesini bilmişti. Doğa ona yaşlandıkça hiç fark edilmeden koyultulabilen kızıl saçlar bahşetmişti. İnez durmadan değişen saç modelleri ve renkleri kadar yaşlılığın altını çizen bir şey olmadığını biliyordu. Bir kadın saçını her değiştirdiğinde birkaç yaş daha yüklenirdi. İnez saçlarını alev alev bırakmıştı; aslında doğal olanı yapay hale getirmişti; ateşten saçlar İnez'in işaretiydi; genellikle kızıl saçlıların göz rengi olan yeşil değil de, beklenmedik biçimde siyah olan gözleriyle saçlarının zıtlığı onun vurgusuydu. Yaş bizden bir şeyler çalıp götürür elbette, ama bir opera sanatçısı yaşı nasıl pırıl pırıl parlatacağını bilirdi. Başka bir kadında abartılı kaçacak makyaj İnez Prada'da Verdi'nin, Bellini'nin, Berlioz'un temsilinin habercisi, uzantısıydı...

Birbirlerini tanımak ve İnez'in Meksikalılığına atfederek söylediği biçimde 'arayı kapatmak' için bir süre bakıştılar. Kollarını uzatıp birbirlerinin ellerini tuttular, hiç değişmediklerini, kadının/erkeğin her zamanki gibi olduğunu söylediler; yaş sana çok şey kazandırmış, kır saç sana iyi gitmiş. Her ikisi de her zamanki klasik tarzlarını koruyorlardı. İnez bir opera sanatçısı olduğu için açık mavi bir *peignoir* giymişti; Gabriel ise her zamanki siyah kostümüyle 1967 yılının *swinging London* modasına pek de uzak sayılmazdı aslında. Her ikisi de asla genç kılığına girmeyeceklerini biliyorlardı; yetmişli yılların getirdiği 'devrimi' kaçırmak istemeyen pek çok gülünç ihtiyar alışıldık *business man* kılıklarını çıkarmış, ortalıkta dev favoriler (ve kaçınılmaz kel kafalar), Mao çantaları, denizci pantolonları, dev tokalı kemerlerle dolaşıyorlardı. Yaşı geçkince pek Çok saygıdeğer hanımefendiye gelince; Frankeştayn tarzı platform topuklara ve bacaklarındaki varisleri pembe renkli kalın çorapların bile gözlerden gizlemediği mini eteklere bürünmüşlerdi.

Kollarını birbirlerine uzatarak, el ele, birkaç saniye birbirlerinin gözlerinin içine baktılar.

"Bu kadar zamandır ne yaptın? Neler oldu?" dedi bakışları. Her ikisi de parlak, başarılı ama birbirlerinden ayrı kariyerlerinden haberdardılar elbette. Sonunda Einstein'ın birbirine koşut çizgileri gibi, kaçınılmaz bir eğimle karşılaşmanın zamanı gelmişti işte.

Gabriel Atlan-Ferrara gülümseyerek, “Berlioz bizi buluşturdu,” dedi.

Kadın daha az gülümseyerek, “Evet,” dedi, “inşallah boğa güreşlerindeki gibi ayırıcı bir işlevi de yoktur.”

“Ya da Meksika’da olduğu gibi çok uzun bir ayrılığın habercisi değildir... Bu kadar zamandır neler yaptın?”

İlk önce kadın düşündü ve ne yapmış olabilirim, dedi, neden büyük bir olasılıkla olacak olandan farklı bir şey olmuş olsun ki?

“Neden olmasın ki?” diye meydan okudu Gabriel.

Alameda Bahçesi’nde bıyıklıdan sıkı bir dayak yediği günden beri bedeni daha da sağlıklıydı artık.

“Ama ruhun yaralı kaldı...”

“Sanırım evet. Bu adamların vahşetini hiç anlamamışımdır, hele ki onlardan biri senin sevgilin olsun...”

“Otur Gabriel, ayakta kalma. Çay ister misin?”

“Hayır, teşekkür ederim.”

“O adamın hiçbir önemi yok.”

“Biliyorum İnez. Onu beni sopalamaya göndermediğini de biliyorum. Duyduğu şiddet sanaydı sanırım, çünkü onu evinden kovdun. Seni dövemediği için beni dövdü. Belki de onun beyefendiliği budur. Şerefini böyle ortaya koyar.”

“Neden benden ayrıldın?”

“Daha doğrusu neden ikimiz birbirimize yaklaşamıyoruz? Ben de senin benden uzaklaştığını düşünebilirim. O kadar gururluyuz ki, kimse barışmak -için ilk adımı atmak istemiyor.”

“Barış,” diye mırıldandı İnez, “belki de mesele bu değildir. Belki de bu saldırganlığın bizimle, bizim ilişkimizle hiçbir ilgisi yoktur.”

Soğuk ama güneşli bir sabahtı. Gezinmeye çıktılar. Bir taksiye binerek Kensington’daki St. Mary Abbots Kilisesi’ne gittiler. İnez gencecik bir kızken orada dua ettiğini söyledi. Çok eski bir kilise değildi, çok yüksek bir kulesi vardı. Temeli XI. yüzyıldan kalmaydı; hayranlıktan açılmış gözlerinin önünde sanki temelleri kadar eski ama inşası kadar da yeni olmayan gerçek kiliseyi inşa etmek için topraktan fışkırmış gibi duruyordu. Her şey dehlizlerle, gölgelerle, kemerlerle, labirentlerle işbirliği içindeydi burada. St. Mary Abbots’un bahçeleri bile kilisenin temelleri kadar eski görünüyordu. Gabriel, Katolik İngiltere Protestan İngiltere’nin günah çıkarmış hayaleti gibi, dedi; geçitlerde, galerilerde, mezarlarda, harabelerde Anglosakson püritanizminin imgeleri olmayan gulyabanisi gibi beliriveriyor.

“İmgeler yok ama müzik var,” diye gülümseyerek anımsattı İnez.

“Evet, telafi etmek için,” yanıtını verdi Gabriel.

High Street rahat ve uygardı, yararlı dükkânlar, kırtasiyeciler, yazı ve çoğaltma makinesi satan dükkânlar, genç giysileri satan *boutique*'ler, gazete ve dergi sergileri, kitapçılar vardı. Şık çitlerin ardında Londra’ya en özel ve ayrıcalıklı güzelliğini kazandıran yeşil noktalarından biri olan geniş Holland Park uzanıyordu. Caddeler büyük Paris bulvarlarının tersine geniş ve çirkindi, ama yüksek ağaçların, biçili çimenlerin, rahatça kitap okunacak, dinlenecek ya da güneşlenecek bankların bulunduğu parklara açılan düzenli, geometrik, dar sokakların sırlarını saklıyorlardı. İnez Londra’ya gelmeyi, durağanlığı, istasyonlarda bile fazla bir değişiklik olmamasını, yayılmacı modadan ve gençliğin gelişini haber verdiği kabilemsi gürültüden muaf bu sakin bahçeleri seviyordu; tüm bunlar kadına bir varolmayış, varoluştan uzaklaşma olanağı kazandırıyordu sanki.

İnez büyük, siyah-sarı tilki kürkleriyle süslü bir pelerine bürünmüştü, kasım soğuğuna karşı korunmaya çalışıyordu, Gabriel’in koluna girdi. Orkestra şefi belli ki bu iklime alışıktı, üzerinde yünlü bir giysi vardı, boğazına sanki

bir anda uçup kaçacak dev bir tutsak alevi andıran geniş bir atkı dolamıştı. “Barışma mı, korku mu?”

Gabriel başı öne eğik, gözleri kendi ayakkabılarının burunlarında, bakışlarını yerden kaldırmadan İnez’e “Seni tutmalı mıydım?” diye sordu.

İnez eldivensiz elini Gabriel’in ceket cebinden çıkarmadan, “Ben seni tutmalı mıydım?” diye yanıt verdi.

“Hayır,” dedi Gabriel, “sanırım yirmi yıl önce ikimiz de kariyerimizi tehlikeye atacak bir şey yapmak istemezdik.”

“İhtiras,” dedi İnez, “bizim ihtirasımız, senin ve benim. Bunu bir başka şeye ya da birine feda etmek istemezdik. Yeter miydi peki? Yetti mi?”

“Bazen. Ben kendimi dayaktan sonra gülünç hissettim. Bunun hiçbir zaman senin suçun olduğunu düşünmedim, ama böyle bir tiple yatabildiğine göre benim istediğim kadın değildin.”

“Hâlâ buna inanıyor musun?”

“Sana inandığımı hiç söylemedim. Senin bedenin özgürlüğü anlayışınla benimki aynı değildi.”

“O adamla onu aşağıladığım ve canımın istediği gibi koyabileceğime inandığım için mi yattığımı sanıyorsun?”

“Hayır, bence onu aşağılamakla kalmıyor, yaptığına pişmanlık da duyuyordun, bu nedenle seçimini herkese göstermek istiyordun.”

“Kimse benim cinsel anlamda bir *snob* olduğumu düşünmesin diye.”

“Hayır. Kimse senin ihtiyatlılığına, ketumluğuna inanmasın diye. Bu seni daha da özgürleştirecek-ti. Kötü biteceği belliydi. Cinsel ilişkilerin gizli olması gerekir.”

İnez, Gabriel’e sinirlenmişti. “Biz kadınlar yatak odası sırlarımıza siz erkeklerden daha fazla sahip çıkarız. Maço olan sizsiniz, gerçek birer

hindisiniz. Övünmeniz gerekir. Dişisi için dövüşen hayvanlar gibi."

Gabriel bir niyeti varmış gibi süzdü kadını. "Beni kastediyorsun. Senden söz edecek bir sevgili seçtin. Senin gizliliğin bu."

"Ve sen de bu nedenle bir söz bile söylemeden gittin."

"Hayır. Daha ciddi bir nedenim vardı."

Gabriel güldü ve kadının kolunu tuttu.

"İnez, belki de biz birlikte yaşlanmak için doğmadık. Sen köşeye süt almaya giderken ayaklarımı sürüyerek çıkıp da gazeteyi aradığımı, günü pinekleyerek ve TV izleyerek, hayatta olduğumuz için şükrederek sona erdirdiğimizi düşünemiyorum." Kadın gülmedi. Gabriel'in komedisini onaylamıyordu. Adam konudan uzaklaşıyordu. Neden yirmi yıl önce Güzel Sanatlar'daki *Faust*'tan sonra ayrılmışlardı?..

"Gölgeleri olmayan bir hikâye yoktur," dedi Gabriel.

"Tüm bu süre boyunca yaşamın gölgelik miydi?" diye sordu İnez şefkatle.

"Umudu nasıl adlandıracağımı bilemiyorum."

"Neyi ummayı?"

"Bilmiyorum. Belki bizim birleşmemizi kaçınılmaz kılacak bir şeyi."

"Berbat etmek için demek istiyorsun."

"Bunu engellemek için."

"Ne demek istiyorsun?"

"Bilmiyorum. Bu ancak şimdi farkına vardığım bir duygu, seni bunca zamandan sonra gördükten sonra."

Kadına kendisinin olmayan, muhtemelen kadının da olmayan bir kaderi aşk yüzünden tehlikeye atmaktan korktuğunu söyledi.

İnez şakacı bir tavırla, “Çok kadının oldu mu Gabriel?” diye sordu.

“Evet, ama yalnızca birini anımsıyorum. Peki senin?”

İnez’in gülümsemesi kahkahalara dönüştü. “Ben evlendim.”

“Duydum. Kiminle?”

“Bizim provalarımızda müzisyen, şair ya da sansürcü biri vardı, anımsıyor musun?”

“Şu adam?”

“Evet, hizmetkârınız Cosme Santos.” “Şişmanladı mı?”

“Şişmanladı. Neden onu seçtiğimi biliyor musun? En bildik, en zayıf neden. Bana güven veren bir adamdı. İtiraf etmek zorundayım ki her işe burnunu sokan farfaracının biri de değildi. Yatakta gerçek bir aygırdı, cinsel arzusu hiç eksilmezdi, insana masallar anlatmazdı, ben buna karşı koyacak bir kadın değilim. Büyük bir sanatçı falan değildi, üstbenim bana onunla yaratıcı bir çift olacağımızı söylemişti sanırım, bizi birbirimize bağlayan şey adına geride kalarak ya da yalnız kalarak; duyarlılık, müzik aşkı ne dersen...”

“Cosmo Santos ile evliliğin ne kadar sürdü?” “Bir dakika bile sürmedi.” Soğuk yüzündenmiş gibi yaparak yüzünü buruşturdu İnez. “Ne seks ne de ruhun önemi vardı. Bu nedenle beş yıl sürdü. O yavaş yavaş yaşamıma karışmamaya başladı, ben de ona tolerans gösterdim. Benim için yeniden önemli olmaya karar verdiğinde de onu terk ettim. Zavallıcık, peki ya sen?”

Holland Park’ın ormanımsı patikalarının tümünü bitirmişler, bazı ufaklıkların *soccer* oynadığı çayırlıkta geziniyorlardı. Gabriel yanıt vermekte gecikti. İnez kadından çok kendi dengesini bozacak bir şeyden çekindiğini fark etti.

“Tanıştığımız zamanı anımsıyor musun?” diye sordu İnez. “Benim koruyucumdun. Ama beni yine de terk ettin. Dorset’te. Âşık olmak istediğim adamın kaybolduğu kesilmiş bir fotoğrafla bıraktın beni. Meksika’da beni yine terk ettin. İki etti. Şikâyetim yok. 1940 yılında bana bıraktığın kristal küreyi sana geri verdim. Şimdi bana karşılık vermiş olmak için bir bağışta bulunabilir misin?”

“Bu mümkün İnez.”

Adamın sesinde öyle bir kuşku vardı ki, İnez kendini daha sıcak bir tonla konuşmak zorunda hissetti: “Anlamak istiyorum. Hepsi bu. Bana tersi olduğunu, benim seni bıraktığımı söyledin. Ya da o kadar *elde edilebilirdim* ki, böyle aşırı bir *kolaylık* seni tiksindirdi. Senin hoşuna giden fethetmek. Biliyorum. Kendimi gereğinden fazla mı *sundum*?”

Yeniden caddeye çıktıkları zaman, “Kimseyi fethetmek seni fethetmekten daha zor olmamıştır,” dedi Gabriel.

“Nasıl?"

Trafiğin giderek artan sesi sağır ediciydi.

Yeşil ışıkta geçtiler ve Odeon Sineması’nın köşesinde, Earls Court kavşağında durdular.

“Nereye gitmek istersin?” diye sordu Gabriel.

“Earls Court çok gürültülü. Gel, şurada dar bir sokak var.”

Caddede' filmin müziği duyuluyordu. James Bond filmlerinin tipik müziği. Sokağın sonunda Ed-wards Square’in bodur ağaçlıklı, çitlerle çevrili parkı, demir işlemeli balkonlu şık evleri , ve çiçek saksılarıyla süslenmiş bir *pub* vardı. İçeri girip oturdular, iki bira ısmarladılar.

Gabriel çevresine bakınarak böyle bir yerin bir tür sığmak olduğunu, Meksika’daysa bunun tam tersini hissettiğini söyledi. Meksika’da *himaye*

diye bir şey yoktu, her şey korunmasızdı, bir insan hiç uyarılmadan bir anda yok edilebilirdi...

İnez yakınmadan, “Ve bunu bilerek beni buna terk ettin?” diye sordu.

Adam dosdoğru kadına baktı. “Hayır, seni daha kötü bir şeyden kurtardım. Mexico City’de yaşamanın korkunç tehdidinden daha tehlikeli bir şey var inan ki.”

İnez ne olduğunu sormaya cesaret edemedi. Adam kadının bunu doğrudan sorgulamaya cesaret edemediğini anlamıyorsa, susmak daha iyiydi belki de.

“Sana bu tehlikenin ne olduğunu söylemek isterdim, ama gerçek şu ki bilmiyorum.”

Kadın kızmadı, adamın böyle diyerek bir şeyden kaçmaya çalışmadığını anlamıştı.

“İçimdeki bir şey senden sonsuza kadar benim kadınım olmanı istememi engelledi. Bu benim arzum değildi, ama senin iyiliğineydi, inan ki.”

“Bu engelin ne olduğunu hâlâ bilmiyorsun öyle mi? Neden bana söylemiyorsun?..”

“Seni seviyorum İnez. Seni her zaman yanımda istiyorum. Benim kadınım ol İnez... Bunu demeliydim.”

“Şimdi de demeyeceksin, belki kabul edebilirim.”

“Hayır. Şimdi de demeyeceğim.”

“Neden?”

“Çünkü korktuğum şey daha meydana gelmedi.” “Neden korktuğunu da bilmiyorsun?”

“Hayır.”

“Korktuğun şeyin olmuş olmasından Gabriel ve olan şeyin olmamış olmasından korkmuyor musun?”

“Hayır, sana yemin ederim ki daha olmadı.” “Ne?”

“Senin için arz ettiğim tehlike.”

Aradan zaman geçtikten sonra bunları yüz yüze konuşup konuşmadıklarını hatırlamayacaklardı. Belki de birbirlerine baktıklarında ya da daha sonra yalnız kaldıklarında düşünmüşlerdi. Hem kendi kendilerine hem de tüm insanlara meydan okuyorlardı. Kim bir konuşmanın düzenini tam olarak anımsayabilir ki? İnsan zihninden geçirdiği sözcükleri gerçekten söyledi mi ya da yalnızca düşündü, hayal etti ve sustu mu kim bilebilir?

İnez ya da Gabriel belki de konserden sonra birbirlerini bir daha görmek istemediklerini, yaşlandıklarını görmek istemediklerini ve bu nedenle birbirlerini sevemeyeceklerini söylediklerini anımsayacaklardır.

“Hayaletler gibi kayboluyoruz.”

“Aslında her zaman hayaletlerdik İnez. Gerçek şu ki gölgeler olmadan hikâye de olmaz. Kendi gerçekdışılığımız nedeniyle görmediğimiz şeyler var.” “Pişman değil misin? Bu fırsatı kaçırarak yapabileceğin bir şeyi yitirmekten pişman değil misin? Meksika’da evlenmemiz gerekirdi.”

“Bilmiyorum, sana tek söyleyebileceğim ikimizin de başarısız bir aşkın ve dayanılmaz bir evliliğin yükünü taşımayacak kadar şanslı olmamız.” “Gözden ırak, gönülden ırak.”

“Bazen yeniden sevmenin yalnızca gönüllü bir kararsızlıktan ibaret olduğunu düşünmüşümdür...”

“Bence birbirimizi sevmedik çünkü yaşlandığımızı görmek istemedik...”

“Sanırım bir gün mezarının üzerinde dolaşacağımı da düşünmüşsündür korkuyla.”

“Ya da ben seninkinin,” diye sonunda güldü kadın.

Kasım soğuğuna çıkarken, günahlarımızı unutmaktan başka kurtuluşumuz yok, diyen Gabriel oldu. Affetmek değil, unutmak.

Kadın otelde kalıp kendine lüks bir banyo hazırladı ve hayal kırıklığı yaratan aşkların hemen geçmişte bırakılması gerektiğini düşündü.

Hem Gabriel hem de İnez bu ilişkinin yalnızca bittiğini değil, derin bir anlamda hiç başlamamış olduğunu iddia etmesine karşın neden bu ilişkinin, bu aşkın, bu *affaire*'in bitmediğini seziyorlardı ki? İkisinin arasına giren, her nasıl olursa olsun ilişkinin devamını hayal kırıklığına uğratmak şöyle dursun, hiç olmamış olanın gerçekleşmesini bile engelleyen neydi ki?

İnez kendini sabunlarken ilk tutkunun asla yinelenmediğini düşündü. Gabriel, Strand’da gezinirken bu sözlere ihtirasın tutkuyu yendiğini ekleyebilirdi, ama sonuç aynıydı. Hayaletler gibi ortadan yok olduk. Her ikisi de olayların akışının önünün kesilmemesi, hiçbir şeyin engellenmemesi gerektiğini düşünüyorlardı. Olaylar da ne Gabriel Atlan-Ferrara’nın ne de İnez Prada’nın tutkusuna, ihtirasına ya da iradesine bağlıydı.

Her ikisi de tükenmişti artık. Ne olacaksa olacaktı. Onlar ilişkilerinin son sahnesini oynayacaklardı. Berlioz’un yapıtı *Faust’un Lanetlenmesi’ni.*

Temsil için giyinmiş olan İnez, Gabriel Atlan-Ferrara’nın Hotel Savoy’dan gitmeden önce tek bir sözcük bile söylemeden ellerine bıraktığı fotoğrafa bakıyordu.

Bu Gabriel’in gençlik fotoğrafıydı. Gülümsüyordu, saçları karmakarışıktı, yüz hatları şimdiki gibi belirgin değildi, ama dudaklarında İnez’in hiç görmediği bir sevinç vardı. Beline kadar çıplaktı. Fotoğraf daha aşağısını göstermiyordu.

Otel odasında yalnız kalan İnez sezaryenle doğmuş gibi solgun bir kış güneşi ve gümüşi dekorasyon yüzünden biraz da gözleri kamaşarak

fotoğrafa baktı. Genç Gabriel sağ kolunu uzatmıştı, sanki birine sarılırmış gibi bedeninden ayrı duruyordu.

Şimdi Covent Garden'ın kulisinde imge tamamlanmıştı. O öğle sonrasında bir eksiklik olan -Gabriel yalnız, Gabriel genç- yavaş yavaş önce çok hafif solgunluklara, giderek daha da belirginleşen çizgilere dönüşmüş, sonra bir başkasıyla karıştırılması olanaksız bir siluet fotoğrafta varlık bulmuştu: Gabriel sarışın, ince, uzun ve narin, gülümseyen, kendisinin tam tersi, gülümsemesinde hiçbir gizem olmayan delikanlıya sarılıyordu. Gizem kayıp gencin portrede yavaş yavaş, neredeyse fark edilmez biçimde yeniden belirmesindeydi.

Bu, mucizevi bir arkadaşlığın fotoğrafıydı;.gençlikte karşılaşmış ve birbirini tanımış, yaşamda ayrılmayacaklarını, hep birlikte olacaklarını düşünen iki gencin gururu vardı yüzlerinde.

"Kim bu?"

"Kardeşim, yoldaşım. Kendimden söz etmemi istiyorsan, onunla konuşman gerekir..."

Gabriel böyle mi söylemişti? Bunu yirmi yıl önce mi söylemişti?

Görünmeyen fotoğraf İnez'in bakışı sayesinde kendini göstermişti sanki..

Bugünün fotoğrafıysa sahildeki evdeki ilk karşılaşmanın fotoğrafı olacaktı.

1940 yılında kaybolan genç adam 1967 yılında ortaya çıkacaktı.

Oydu. Kuşku götürmezdi bu.

İnez karşılaşmanın ilk sözcüklerini yineledi:

"Yardım et, sev beni. E-dé, E-mé."

Birden içinden deli gibi ağlamak geldi. Adım atmasına engel olan zihinsel bir bariyer vardı imgeleminde: Anılara dokunmak yasaktı, geçmişe adım atmak yasak. Yok olmakta olan bir kadının derin ve ısrarcı bakışları

sayesinde gençlik hatları geri dönen bu imgeden gözlerini alamıyordu İnez. Yok olmuş olanı var etmek için derin, çok derin bakmak yeter mi? Gizli olan her şey aslında bizim dikkatle bakmamızı mı bekliyor?

Sahne çağrısı düşüncelerini böldü.

Operanın yarısından çoğu bitmişti bile, o elinde bir lambayla üçüncü bölümde ortaya çıkıyordu. Faust saklanmıştı. Mefisto kaçmıştı. Margarita ilk kez şarkı söyleyecekti.

Que l'air est étouffant!

J'ai peur comme un'enfant!

Bakışları Atlan-Ferrara'nınkilerle kesişti. Adam kendini kaybetmiş gibi her şeyden tümüyle soyutlanmış, profesyonel bir tavırla orkestrayı yönetiyordu. Bakışlarında dinginlik yoktu; bu bakışların zalimliği ve ürkütücülüğü ikinci dizeyi okuyan kadını neredeyse korkuttu, *c'est mon reve d'hier qui m'a toute troublée,* 'kaygımın kaynağı dün gördüğüm düş'. İnez tam o anda kendi sesini dinlemeyi bıraktı, şarkı söylüyordu ama ne kendi sesini duyuyordu ne de orkestrayı. İçinde başka bir şarkı, Margarita'nın aryasının hayaleti söylenirken o yalnızca Gabriel'e bakıyor, bilmediği bu ayine katılıyor, *Faust'un Lanetlenmesi* operasına para ödeyerek bilet alanların görmeye haklan olmayan gizli bir törendeymiş gibi kendi eylemi tarafından ele geçiriliyordu. Bu ayin yalnızca İnez'indi, ama nasıl sunması gerektiğini bilmiyordu, karıştırıyordu, artık kendini bile dinlemiyor, yalnızca Atlan-Ferrara'nın hipnotize edici bakışlarını görüyordu. Profesyonelliği elden bıraktığı için onu aşağılayan bakışlar ne diyordu, ne söylüyordu; bedenim yok, bedenim dünyaya değmiyor, dünyanın başlangıcı şu anda, yapıtın üzerindeki cehennemi at sürüşün yücelim noktasında, zamanın dışına bir çığlık atımında.

Oui, soufflez ouragants,

-criez, foréts profondes

croulez, rochers...

...Ve böylece İnez Prada'nın sesi önce kendinin yankısına, ardından yoldaşına dönüştü, uzaklaştı, ayrıştı, kara atların nal sesleri, gece kuşlarının kanat çırpışları, kör fırtınalar, lanetlenmişlerin çığlıkları oldu; salonun dibinden yükseldi, parterdeki yetişkin, kendinden emin, iyi giyimli insanların, domatesler gibi solgun ya da kırmızı beylerin, dekolteli ve parfüm kokulu, taze peynirler kadar beyaz ya da kırılgan güller kadar pembe hanımların, önce gülüşleri, ardından şaşkınlığı ve korkusu arasında kendine yol açarak ilerledi. Covent Garden'ın seçkin kalabalığı ayağa kalkmıştı, bu sıra dışı orkestra yönetmeni 'kurbağa' Atlan-Ferrara'nın yeni ve çılgın bir yorumu muydu acaba; şeytani, 'şeytani' dememek için pek de uygun olmasa da 'kontinental' olarak tanımlanan bir yapıtı böylesine uç noktada yönetmeye cesaret edebilir miydi gerçekten?

Koro sanki yapıt kendi kendinin sözcüklerinin sonlarını kırpmış gibi bağırıyordu; tüm bir üçüncü bölümü hızla atlayarak dördüncüye, tecavüze uğramış göklerin, kör fırtınaların içine doğru koşturdular, her şeye egemen depremlerin sahnesine doğru atıldılar; *Sarıda Margarita, aaaaaaaaah!*

Kızıl saçları karmakarışık, bedeni çıplak, kara gözleri intikam arzusu ve nefretle parlayan, dikenlerden sedef rengi derisi çizik çizik olmuş, kan lekeli bir kadın öne uzattığı kollarında bir kız çocuğun hareketsiz bedenini taşıyarak sahneye doğru ilerledi. Kollarındaki çocuk ölüm rengindeydi, bedeni semsertti. Kadın çocuğu acısına dayanılmaz bir kurban gibi sundu, küçük kızın bacaklarının arasından kan fışkırıyordu. Kadına sahneye kadar izleyicilerin öfkesi, çığlıkları eşlik etti; kadın çocuğunu dünyaya sunarken Atlan-Ferrara'nın bakışlarında yaratılışın en vahşi yalımları parlıyordu, elleri yönetmeyi bırakmamıştı, koro ve orkestra şefe boyun eğmişti; kimbilir belki de Maestro'nun dâhice çılgınlıklarından birini yaşıyorlardı, her zaman çıplak bir Faust düşlediğini söylemez miydi? Margarita'nın ikizi kollarının arasında kanayan bebeğiyle sahneye çıktı, koro *Sancta Maria, ora pro nobis* diye söylüyordu, Mefisto metninin dışında ne diyeceğini bilemiyordu, ama Atlan-Ferrara onun adına *hop, hop, hop,* demişti bile; sahnenin yeni ve tuhaf sahibi *jas, jas, jas* diye tıslarken dingin, hareketsiz, gözleri kapalı ve kanayan bebeği almak için kolları açık duran İnez Prada'ya yaklaştı. İnez kızıl saçlı, kara gözlü yabancının onu çığlıklar, tırmıklar, yaralar arasında soymasına hiç karşı koymadan izin verdi, *jas, jas,*

jas; her ikisi de çelişkili duyguların felç ettiği izleyicilerin önünde çırılçıplak durdular, İnez'in kollarındaki bebek dışında birbirlerinin aynısıydılar, İnez Prada büyük bir Atlan-Ferrara *mis-en-scéne'ine* yaraşan optik bir oyunla vahşi kadına dönüşmüş, vahşi kadın da İnez Prada'nın içine gömülmüş, onun içinde yitmiş, kollarında tecavüze uğramış bebek olan çıplak beden sahnenin ortasında yere yığılmıştı; koro korkunç bir çığlık saldı.

Sancta Margarita, ora pro nobis

Jas! Irimuru karabao! Jas, jas, jas!

Bir uğultunun izlediği şaşkın sessizliğin içinden asla Berlioz'un yazmamış olduğu, tek bir flütün çınlamasından ibaret, avcı kuşların uçuşu gibi hızlı ve neredeyse sessiz bir nota duyuldu. Kimsenin daha önce dinlemediği bir yumuşaklığın ve hüznün müziğiydi bu. Flütü genç, solgun, sarışın, kum rengi bir adam çalıyordu. O kadar narin hatları vardı ki, düzgün burnuna, ince dudaklarına ya da kaygan elmacık kemiklerine konacak yanlış bir iz onları yakabilir, hatta silebilirdi. Flüt fildişindendi, ya ilkeldi ya antika ya da kötü yapılmış... ölümden ya da unutuştan kurtarılmış gibiydi. Yalnız ısrarcılığıyla son sözü söylemek istiyordu. Genç adam müzisyen gibi durmuyordu kuşkusuz. Genç adam olmayan izleyicilerin önünde boş bir sahnenin ortasında müziğe boyun eğiyordu.

7

Söylediğim gibi. Yeniden olacak. Geri dönecek.

Kadın düşlerinde ‘kaybolan şey’ olarak yorumladığı duyguya teselli olan yegâne dosta verecek kendini.

Sezgisinin söylediği bu ‘kayıp’ onun için her zaman gelecek anlamına gelen küçük bir köy; hiçbir zaman -dum değil, -cağım, çünkü o kaybettiği değil, bulacağı bir mutluluğu yaşayacak.

Bu nasıl olacak? Nasıl kendini yeniden bulmak için kaybedecek?

. O bunu çok iyi bilecek, tek bildiği olmasa da, en iyi bildiği olacak bu.

O köyde bir meydan olacak. O meydanda da biri. Onun gibi bir kadın. Kadını görecek ve kendini görecek.

Anne adamları yiyecek aramaya gönderecek, onlar soluk soluğa, sırtlarında yabandomuzları ve geyiklerle dönecekler, ama bazen korkmuş olacaklar; dört ayak üzerinde koşarak geri gelecekler, o zaman baba doğrulacak ve hepsine iki ayak üzerinde durmayı gösterecek, ötekini unutun, bundan sonra

böyle duracağız. Töre bu. Hepsi ayağa kalkacaklar, ama anne tahtına, geniş kalçalarının üzerine oturunca ona yaklaşıp kucaklayacaklar, öpüp ellerini okşayacaklar, anne oğullarının başlarının tepesine parmaklarıyla işaretler çizecek ve onlara ezelden beri söylediğini söyleyecek, töre bu, diyecek, hepsi benim oğullarım ve hepsini eşit seviyorum, hiçbiri ötekinden daha iyi olmayacak, töre bu olacak; bunun üzerine oğullar ağlayacaklar, sevinç içinde şarkı söyleyecekler ve dev bir sevgiyle yatmış olan kadını öpecekler ve o, kız, bu sevgi sahnesine katılacak ve anne hiç durmadan hepsinin eşit olduğunu yineleyecek, kural bu olacak, her şey paylaşılacak, memnun

yaşamak için gerekli olan her şey; aşk, savunma, tehdit, cesaret ve tekrar aşk ve her zaman ve hep birlikte...

Daha sonra anne kızdan şarkı söylemesini isteyecek, kız her zaman ihtiyaç duyduğu güvenliğe kavuşmak isteğini söyleyecek şarkısında.

Her zaman özlediği beraberliğe kavuşmak için şarkı söyleyecek.

Yolda karşılaştığı tehlikelerden korunmak için şarkı söyleyecek.

Çünkü bundan böyle yalnız olacak ve kendini nasıl savunması gerektiğini bilmeyecek.

Eskiden hepimizin sesi aynıydı ve kendimizi zorlamadan şarkı söylerdik.

Çünkü o hepimizi eşit severdi.

Şimdi tek bir şefin cezalan, ödülleri ve görevleri belirleme zamanı geldi. Töre bu.

Şimdi kadınları uzaklaştırmanın ve başka köylere göndermenin zamanı geldi, böylece kız kardeşin erkek kardeşle çiftleşmesinin korkunçluğundan kurtulacağız. Töre bu.

Şimdi yeni bir zaman, baba yönetecek ve tercihini büyük oğuldan yana belirleyecek. Töre bu. Eskiden eşittik.

Aynı sesler.

Onları şaşırtacak.

Dünyanın dinlediğini taklit etmeye başlayacak. Yalnız kalmamak için.

Kendini bir flütün sesinin rehberliğine bırakacak.

8

Atlan-Ferrara, Berlioz'un *Faust'unu* son kez, yaşamının son yıllarını geçirmek için çekildiği Salzburg'da, Festspielhaus'ta yönetti. Solistleri ve koroyu yapıtın son vahiyine doğru yönlendirirken yeniden genç Maestro olduğuna inanmak istedi. Sanki yapıtı ilk kez yönetiyor, ilk kez bulunduğu, birini ilk kez sevdiği ama yine de ölümcül biçimde geçmişimizle dolu bir yerde sahneliyordu.

Gabriel Atlan-Ferrara doksan üç yaşında yapıtı yönetirken oturması için kendisine sunulan tabureyi hor görerek reddetti. Belki biraz kamburu çıkmış olabilirdi, ama ayakta olmalıydı, çünkü yalnızca ayakta yüce kökenine dönmek ve orada şeytanın kollarına atılmak isteyen yıkıcı bir doğaya müzikal bir yanıt verebilirdi. Yapıtın ezgisine karşın sahneye yaklaşan ve kulağına "Zararı tamir etmeye geldim," diyen sesi duymuş muydu gerçekten de?

Yanıtı kibirliydi, iki kez düşünmemişti, o tıpkı bir ağaç gibi, orkestra yönetirken ayakta ölecekti. O müziğin yalnızca etkileyici bir çağrışım olduğunu ve ancak orkestra şefinin müziği vakur bir tefekkür-

le donatarak yapıta gerçek tutkusunu kazandırabileceğini öğrenmişti. Yaratımının ikilemiydi bu. Yaşlı adam o öğle sonrası Salzburg'da adı gibi bildiği bu gerçeği, 1940'ta Londra'da, 1949'da Meksika'da ve 1967'de bir kez daha Londra'da verdiği konserlerde de bilebilmeyi ve anlatabilmeyi isterdi. Aptal izleyiciler gözlerinin önünde sergilenen sırrın zerresini anlamadan *Faust'*unun çıplaklık modasını izlediğini düşünerek çıkmışlardı salondan *Ah! Kalküta!..* Herkesin bakışlarına maruz kaldın ama sırrını asla ele vermedin!..

Ancak şimdi, yaşlanınca, 1999 yılında, Salzburg'da etkileyicilikten tefekküre ve duyguya uzanan müzikal yolu anlayabilmişti, kimsenin

duyamayacağı bir sızlanışla, keşke bunu zamanında bilebilseydim de İnez Prada'ya söyleyebilseydim, dedi...

*Faust'un Lanetlenmesi'*nin üçüncü perdesinde genç bir mezzosoprano Margarita'yı yorumlar gibi görünüyordu. Maestro kendisi için güzelliğin, Tanrı'nın insan olarak cisimleşmesinin ilahi imgesinin biricik kanıtı olduğunu nasıl söyleyebilirdi? Peki İnez bunu biliyor muydu? Onları birbirlerine bağlayan operayı yaşamında son kez yöneten Gabriel sevdiği kadının anısına yalvardı:

"Sabırlı ol. Bekle. Seni arıyorlar. Bulacaklar."

Bu sözcükleri İnez Prada'ya ilk söyleyişi değildi. Neden asla, 'Seni arıyorum, seni bulacağım' diyememişti? Neden her zaman *başkaları, onlar,* onu bulmakla, aramakla yükümlü insanlar vardı, onu *yeniden göreceklerdi,* neden asla o olmamıştı.

Gabriel Atlan-Ferrara'nın İnez'in sezgisiyle böylesine ilintili bu yapıtı bunca hüzünle yönetmesi, olmadığını görmek için bir duvarı yoklamaya benziyordu. Yeniden duyularıma güvenebilecek miyim?

Londra'da Hotel Savoy'da son kez konuştuklarında, başından neler geçti dememek, daha da önemlisi senin ve benim sonumuz nasıl olacak diye sormamak için bu kadar zamandır ne yaptın diye sormuşlardı.

Gabriel'den başka kimse için önemi olmayan atlanmış sözcükler vardı.

"En azından hiçbir zaman başarısız bir aşkın ve katlanılmaz bir evliliğin ağırlığını taşımayacağız."

"Out of sight, out of mind," der İngilizler.

"Gözden ırak, gönülden ırak."

İlk tutku asla yinelenmez. Ama *regret* sonsuza dek bizimle yaşar. Ağırlık. Pişmanlık, Hüzün'e dönüşür ve hayal kırıklığına uğramış bir hayalet gibi içimize yerleşir. Ölümü susturmayı biliriz. Acıya egemen olmayı bilmeyiz.

Kayıp bir yüzde hatırladığımız gülümsemeye benzer bir aşkla yetinmek zorundayızdır. Bu az şey mi?

"Ölüyorum ama evren baki kalacak. Senden ayrı olsam avunamazdım. Ama sen benim ruhumsun ve ikinci bir beden gibi içimdesin. Ölümümün herhangi birinin ölümünden daha az önemi olmalı."

Konser son derece başarılı olmuştu. Son derece anlamlı bir anma töreniydi. Gabriel Atlan-Ferrara şefe ayrılan yerden aceleyle ve yüreğinde bir ağırlıkla indi.

Tiyatronun kapıcısı "Olağanüstü Maestro, muhteşem, bravo, *bravissimo,"* dedi.

Atlan-Ferrara sözlerinin şaşkın kapıcıyı değil, aslında kendisini hedef aldığını bilerek, "Öyle bir ihtiyara dönüştün ki, insan seni vurmak istiyor," dedi.

Evine kadar kendisine eşlik edilmesini reddetti. Yolunu şaşırmış bir turist değildi. Salzburg'da yaşıyordu. Ölse de önlemler alınmadan, yardımcılar ya da koltuk değnekleri olmadan ayakta ölmek isterdi. Ani ve hoş bir ölümdü dilediği. Romantik hayalleri yoktu. Ne önemli bir 'son söz' hazırlamıştı ne de ölünce lirik biçimde İnez Prada'yla buluşacağına inanırdı. Londra'daki son geceden sonra onun artık başka bir yere ait olduğunu biliyordu. Sarışın adam -arkadaşım, kardeşim- sonsuza dek gençlik fotoğrafından kaybolmuştu. Başka bir yerdeydi.

Gabriel her şeye rağmen tatminkâr, *"Il est ailleurs,"* dedi.

1967 yılında Covent Garden'da kaybolan İnez de bir daha ortaya çıkmamıştı. İzleyiciler olan bitenin Gabriel Atlan-Ferrara'nın ilginç bir *mis-en-scéne'i* olduğunu düşündükleri için açıklamaya gerek kalmamıştı. Basın ve yayın organlarına göre İnez Prada kollarında bir bebekle bir sis perdesinin içinde gizli bir kapaktan yok olmuştu. Yalnızca efekt. *Coup de théâtre.*

“İnez Prada sonsuza kadar sahnelerden çekildi. Bu söylediği son operaydı. Bunu önceden açıklamadı çünkü o zaman izleyiciler dikkatlerini oyuna veremez, onun sahneye vedasına odaklanırlardı. O bir profesyoneldi. Her zaman yazarın, yapıtın, yönetmenin yanında yer aldı ve bunların sonucu olarak da izleyicisinin saygısını kazandı. Tam anlamıyla bir profesyonel. Sahne sezgisi denen şeye sahipti **o...”**

Yalnızca Gabriel kalmıştı, kara, karmakarışık saçlı, güneş ve deniz yanığı tenli, parlak gülüşlü Gabriel...

Tiyatrodan eve kadar adımlarını saydı. Bu, yaşlılığında edindiği bir takıntıydı. Günde kaç adım attığını sayması olayın gülünç tarafıydı, acıklı tarafıysa bitkilerin altında toprağın yaralarını hissetmesiydi. Üzerinde yaşadığımız tozdan kabuğun üzerindeki yaraların giderek çoğaldığını ve sertleştiğini hayal ederdi.

Ulrike, Dicke, saçlarını örmüş, kolalı temiz önlüğünü hışırdatarak ve ayrık bacaklarıyla acılı adımlar atarak onu karşıladı. Önüne bir tas sıcak çikolata koydu.

Atlan-Ferrara kendini koltuğun üzerine bırakarak, “Ah!” dedi. “Tutku öldü, bize çikolata kaldı!” “Rahat olun,” dedi hizmetkârı, “kaygılanmayın, her şey yerli yerinde.”

Kadın Salzburg manzarasına açılan pencerenin yanındaki üç ayaklı masanın üzerinde, her zamanki yerinde duran kristal küreye doğru baktı.

“Evet Dicke. Her şey yerli yerinde. Artık kristal mühürleri parçalamana gerek yok...”

“Bayım... ben...” diye kekeledi kâhya kadın.

“Bak Ulrike,” dedi Gabriel eliyle şık bir hareket yaparak, “bugün *Faust’u* son kez yönettim. Margarita sonsuza kadar göğe yükseldi. Artık İnez Prada’nın tutsağı değilim sevgili Ulrikem...”

“Bayım, niyetim bu değildi, minnet duymasını bilen bir insanımdır, her şeyimi size borçlu olduğumu biliyorum.”

“Sakin, ol. Rakibinin olmadığını çok iyi biliyorsun, bir sevgiliye değil, bir evlatlığa ihtiyacım var.” “Size bir fincan çay hazırlayacağım.”

“Neyin var? Çikolata içiyorum ya."

“Özür dilerim. Çok sinirliyim. Maden suyunuzu getireyim.”

Atlan-Ferrara kristal küreyi alarak okşadı.

Alçak sesle İnez’e, “Yardım et de geçmişi düşünmeyi bırakayım aşkım. Geçmiş için yaşarsak, yaşamlarımızı mahvederiz. Bana şimdiki varlığımın gereğinin bir hizmetkârın yardımıyla yaşamak olduğunu söyle,” dedi.

“Son konuşmamızı anımsıyor musun?” diye sordu İnez’in sesi. “Neden her şeyi anlatmıyorsun?”

“Çünkü ikinci kez anlatmak başka bir yaşamdır. Sen kendin yaşa. Ben bununla yetineceğim.”

“Varlığını inkâr ettiğin biri mi var?”

“Belki.”

“Bedelini biliyor musun?”

“Onu sana bırakacağım.”

“Ne fark eder? Ben zaten yaşadım.”

“Bana iyi bak. Ben bencil bir yaşlıyım.”

“Sanmıyorum. Bunca yıldır benim kızımla ilgileniyorsun. Sana aşk ve alçakgönüllülükle minnet duyuyorum. Sana teşekkür ederim.”

“Pöh, duygusallık, ona gerektiği gibi davrandım. Neyse o.”

“Yine de teşekkürler Gabriel.”

“Ben sanatım için yaşadım, kolay duygusallıklar için değil. Adios İnez. Neredeysen oraya geri dön.”

Gabriel, Salzburg manzarasına baktı. Gün batıyordu, gecenin böylesine hızla ilerleyişine şaşırdı. Ne kadar zamandır İnez’le konuşuyordu, belki birkaç dakikadır...

“Her zaman *Faust’un* bir sonraki temsili ilk temsili olacaktır demedim mi? Benim görevden çekilişime önem ver İnez. Yapıtın bir sonraki hayat buluşu benim ellerimde olmayacak.”

“Bazı bedenler avare dolaşmak, bazıları da yeniden dünyaya gelmek için doğarlar, sabırlı ol,” dedi İnez.

“Hayır, ben tatmin oldum. Sabırlıydım. Çok uzun süre bekledim, ama ödülümü de aldım. Geri dönmesi gereken her şey döndü. Birleşmesi gereken her şey birleşti. Artık şeylerin süreğenliğini bozmamak için sessiz olmalıyım İnez. Bu gece Festspielhaus’ta seni kendime yakın hissettim, ama bu sadece bir duyguydu. Çok uzakta olduğunu biliyordum. Ama ben de bir görüntümden başka neyim ki İnez? Aslında kendim olmadığıma göre beni nasıl tanıdıklarını ve selamladıklarını soruyorum kendi kendime. Sen ne olduğumu anımsayabiliyor musun? Sen nerede olmak isterdin? Yeniden var olabilmek için feda ettiklerinin bir anısını saklıyor musun?”

Ulrike hor gördüğünü gizlemeyerek yaşlı adama baktı.

“Tek başınıza konuşmaya devam mı ediyorsunuz, bu bir delilik belirtisi,” dedi kâhya kadın.

Atlan-Ferrara kadının çıkardığı katlanılması güç gürültüleri dinledi; eteğinin hışırtısı, anahtarlarının şıngırtısı, yaralı yürüyüşü sırasında ayaklarını sürümesi, ayrık bacakları.

“Kristal mühür kaldı mı Ulrike?”

Adamın bardağını alan Ulrike başı önde, “Hayır bayım,” dedi, “burada salondaki son kristal mühürdü...”

“Bana verir misin lütfen...”

Ulrike nesneyi avucunun içinde tutarak iffetsiz ve küstah bir bakışla Maestro’ya gösterdi.

“Sizin bir şey bildiğiniz yok Maestro.”

“Hiçbir şey mi? İnez hakkında mı?”

“Arada bir onu genç görüyor musunuz? Gerçekten yaşlandığını gördünüz mü? Yoksa takvimler öyle gerektirdiği için her şeyi hayal mi ettiniz? Siz Fransa’nın düşüşü, Alman *blitz’*i, Meksika yolculuğu ve Londra’ya dönüş sırasında yaşlanacaktınız, o yaşlanmayacaktı, bu hiç de uygun olmazdı. Siz onun yaşlandığını düşündünüz, onu sizin kılmak için...”

“Hayır Dicke, yanılıyorsun... ben sonsuz ve biricik düşüncemi o kılmak istedim, hepsi bu.”

Dicke güldü ve yüzünü bir panterin vahşiliğiyle efendisininkine yaklaştırdı.

“Dönmeyecek işte. Öleceksiniz. Belki öbür tarafta karşılaşırsınız. O kendi toprağını hiç bırakmadı. Buralara gelip biraz dolaştı o kadar. Onun kollarına geri dönmesi gerekiyordu. Ve bir daha hiç gelmeyecek. Vazgeç Gabriel.”

“Peki Dicke,” diye iç çekti Maestro.

Gabriel kendi kendine şöyle dedi: Yaşamımız, gayesi ölümün varlığı olan gelip geçici bir dönemeçtir. Biz ölümün yaşamı için birer bahaneyiz. Yaşam hakkında unuttuğumuz her şeye varlık kazandıran ölümdür.

Yavaş adımlarla giyinme odasına giderek komodininin üzerinde duran iki nesneye dikkatle baktı.

Bir tanesi fildişi flüttü.

Öteki de İnez'in sonsuza dek *Faust*'un Margarita'sının kostümleriyle kalacağı çerçevelenmiş bir resimdi. Gövdesi çıplak, sarışın bir genci kucaklamıştı, ikisinin açık, aydınlık gülümsemelerinde hiçbir gizem yoktu. Bir daha asla ayrılmayacaklar.

Flütü aldı, ışığı söndürdü ve büyük bir yumuşaklıkla *Faust'tan* bir parça çaldı.

Hizmetkâr uzaktan dinliyordu. Takıntılı ve sıra dışı biriydi bu yaşlı adam. Ulrike örgülerini çözdü. Uzun beyaz saçları beline kadar düştü. Yatağının üzerine oturdu, kollarını uzattı, sanki bir doğuma ya da ölüme eşlik edermiş gibi tuhaf bir mırıltı tutturdu.

9

Kayıp toprakların anısı onu teselli etmeye yetmiyordu.

Deniz kıyılarında gezdi, içerilere uzanan kıyıya saptı.

Eskiden, dost, ev, köy, anne, baba, aile sahibiyken yaşamın nasıl olduğunu anımsamaya çalıştı.

Tek başına dolaşıyordu, gözleri kapalı, aynı anda hem anımsamaya hem de unutmaya çalışıyordu, kendini manzaradan mahrum ederek saf ezgiyi yakalamaya çalışıyordu. Dinlemeyi başarabildiği şey olmaya çalışıyordu; kaynağın mırıltısını, ağaçların fısıltısını, maymunların ciyaklamalarını, fırtınanın uğultusunu, yabansığırlarının adımlarını, geyiklerin dişiler için ettikleri kavgaları; kısaca onu belleğin ve iletişimin kaybından koruyacak her şeyi kaydetmeye çalışıyordu.

Bir eylemle ilintili bilinçsiz ve süreksiz bir çığlık, acı ya da mutluluğa bağlı bir tutku çığlığı duymak istiyordu. Her şeyden çok da eylemin ve tutkunun dilinin birbirine karışmasını, doğal seslerin yeniden başka biriyle olma, birine bir şey söyleme, babanın töresi yüzünden köyden kovulduğundan beri kaybolan kişiye olan ihtiyacını ve sevgisini belirtme arzusuna dönüşmesini istiyordu.

Şimdi seni kim görecek, kim sana dikkat edecek, kim yokuş yukarı koşarken boğazından kopan kaygılı çığlığını duyabilecek, kayalığın en tepesinde dururken gözlerini kapatıp tırmanışın acısını ve uzunluğunu atlatmak için soluklanışına yanıt verecek?

Birden bir çığlık seni durduracak.

Gözlerini açacaksın ve ayaklarının dibinde uçurumu göreceksin, derin bir boşluk, öte yanda, kalkerli düzlüğün üzerinde sana bağıran, kollarını aşağı

yukarı sallayan, bedeninin tüm hareketleri, ama her şeyden çok sesinin kuvvetiyle, *dur, düşme, tehlike...* diyen biri olacak

Çıplak olacak o da, senin kadar çıplak.

Çıplaklık sizi eşit kılacak, o kum renginde, teni, kılları, başı.

Solgun adam sana bağıracak, dur, tehlike.

Sesler senin kulağına *e-dé, e-mé, yardım etmek, sevmek* olarak çarpacak ve bakışında, hareketlerinde, sesinde yalnızca o anda, yalnızca öte yandaki adama bağırdığında farkına vardığın bir şeye dönüşecekler: O bana bakıyor, ben ona bakıyorum, o bana bağırıyor, orada, onun olduğu yerde kimse olmasaydı, böyle bağıramazdı; kara kuşları kaçırmak için ya da bir hayvandan korktuğu için bağırırdı, ama ilk kez bir başkasından bir şey isteyerek, bir başkası için bir şey isteyerek bağırıyor, benim gibi biri ama benden farklı ve ihtiyaçtan değil, istekten bağırıyor: *e-dé, e-mé, yardım et bana, sev beni...*

Adam kayalardan aşağıya inecek, yalvarır gibi bir hareket yaparak ve bağırarak onu taklit edeceksin, homurdanmaya, ulumana engel olamayacaksın, ikiniz de böylesine arzuladığınız karşılaşmanın gerçekleşmesi için acele eden bedenlerinizin titreyişini hissedeceksiniz. Karşılaşana ve birleşene kadar önceki bağırışlarınıza ve hareketlerinize bir dönüş olacak.

İkiniz de tükenmiş halde yan yana uçurumun yatağında uyuyacaksınız.

Göğüslerinin arasında seni sevmeden önce armağan ettiği kristal mühür asılı.

Bu çok iyi, ama aynı zamanda korkunç bir şey, yasak bir şey yapmış olacaklar.

Onlara yaşadıkları ve yaşayacakları anlardan farklı biran verildi ve zamanlar çıldırdı; onlara yasak bir alan açtılar, daha önce olduğu gibi.

Ama bu kez engeller yok, korkular yok.

Aşkın o andaki bütünlüğü var yalnızca.

Şimdi gelecekte ne olacaksa, sabırla ve saygıyla, yeniden buluşan âşıkların bir sonraki saatini beklemek zorunda.

Cartagena de Indias, Şubat 2000